LISABONA

Reforma agrară — implicații politice

Deși, cu numai o lună în urmă, Centrul Democratic și Social, partenerul de guvernare al partidului socialist, declara, prin vocea președintelui său, Freitas Do Amaral, că, în ciuda unor divergențe cu socialiștii, nu intenționează să provoace o vară politică „fierbinte", a făcut-o totuși. În urma unei reuniuni, ce a durat ore, a Consiliului său Național, Centrul Democratic și Social avea să lanseze, la 9 iulie, un avertisment partidului socialist, subliniind că supraviețuirea actualei coaliții va depinde numai de „buna funcționare a acordului C.D.S—P.S.P.". Or, acest acord s-a „gripat" pe o temă pe cît de fundamentală, pe atît de spinoasă : reforma agrară.

Problema este economică, dar — au demonstrat-o evenimentele ultimilor ani — cu serioase implicații politice. Punct cald al actualității într-o țară eminamente agrară (peste 30 la sută din populația activă este ocupată în acest sector), tema reformei agrare constituie un veritabil „călcîi al lui Achile" în economia portugheză. Abordată inițial nu fără ezitări de primele guverne provizorii, reforma agrară demara în aprilie 1975 cînd, concomitent cu decizia de expropriere elaborată de cel de al șaselea cabinet provizoriu, muncitorii agricoli aveau să treacă la ocuparea, spontană și nu rareori violentă, a terenurilor deținute de marii proprietari absenteiști, organizîndu-se în unități colective.

Un an mai tîrziu (octombrie 1976), primul guvern constituțional (socialist minoritar) își propunea să aducă o serie de corective legii, înainte ca aceasta să treacă prin parlament. Astfel, în anumite zone, s-a decis evacuarea terenurilor spontan ocupate și redarea lor foștilor proprietari. Această „reformare a reformei agrare" nu s-a produs, însă, fără traume, în special în rîndurile socialiste ; ministrul agriculturii, Antonio Lopes Cardoso, a demisionat în semn de protest. După patru zile de aprinse dezbateri și o ședință-maraton, încheiată la orele trei dimineața, parlamentul aproba, la 22 iulie 1977, noua lege a reformei agrare, cunoscută sub numele de „legea Barreto", după numele succesorului lui Cardoso. Atît Partidul Comunist Portughez, cît și centrala sindicală unitară „C.G.M.-Intersindicala" au declarat public că noua lege compromite reforma agrară, prin asfixierea economică a unităților colective, obligate — prin „legea Barreto" — să restituie foștilor proprietari terenurile cele mai productive. Totodată, această „restituire către capitaliști a pămînturilor" avea și grave consecințe sociale, între care — sublinia Alvaro Cunhal, secretarul general al P.C.P., — creșterea șomajului în rîndul muncitorilor agricoli este cea mai importantă.

După criza ministerială de acum șase luni, cînd socialiștii erau în situația de a se alia cu centrist-democraticii, Antonio Barreto a fost înlocuit, reforma sa rămînînd numai pe hîrtie. În fața rezistențelor întîlnite în rîndurile muncitorilor agricoli la primele tentative de aplicare a „reformei reformate" și „deloc doritori să reaprindă «războiul din Alentejo», socialiștii — comentează «Le Monde» — au decis să temporizeze". Abia format, noul guvern avea în față alte priorități : criza economică, deficitul balanței de plăți, exigențele Fondului Monetar Internațional (amintim că, la 6 iunie, F.M.I., după îndelungate și dificile negocieri cu guvernul de la Lisabona, a dispus, în sfîrșit, acordarea unui credit de circa 70 milioane dolari).

Dar armistițiile nu durează. Centrul Democratic și Social — care s-a declarat întotdeauna drept garant al proprietății și dreptului particular și al cărui electorat este format, în bună măsură, din marii latifundiari — și-a manifestat, în primăvară, nemulțumirea în legătură cu tergiversarea aplicării în practică a reformei : „Dacă lucrurile trenează — declara Freitas Do Amaral —, îi voi aminti lui Mario Soares angajamentele asumate atunci cînd am format coaliția. Va trebui să aplice reforma Barreto sau dacă nu..." Avertismentul era evident. Reluat zilele trecute, el a căpătat aspect de ultimatum. O întîlnire de ultimă oră Soares-Amaral era, însă, calificată de agențiile de presă drept „moderat optimistă" în ce privește soarta diferendului ce amenință coaliția guvernamentală portugheză. Voința de a găsi o soluție de compromis se pare că a prevalat.

Stabilitatea guvernului este reală ? Un răspuns afirmativ cu greu poate fi dat. Cert este, însă, că o nouă criză de guvern, înainte de încheierea actualei legislaturi, n-ar aduce soluții de schimb. Doar dacă ele nu vor veni de la Palatul Belem : președintele țării, generalul Ramalho Eanes, beneficiază pînă în 1981, cînd îi expiră mandatul, de posibilitatea de a avea ultimul cuvînt. Problema rămîne, deocamdată, în sfera de decizie a partidelor. În ordinea divergențelor C.D.S.—P.S.P., o știre de ultimă oră (marți — n.n.) din Lisabona informează că Partidul Socialist Portughez a propus Centrului Democratic și Social deschiderea imediată de negocieri „la cel mai înalt nivel" între cele două partide pentru a găsi o soluție la tensiunile apărute în cadrul coaliției guvernamenale.

Într-un comunicat dat publicității în urma unei reuniuni de două zile a Secretariatului Național al P.S.P. se precizează că negocierile ar urmări „aprofundarea obiectivelor prioritare ale guvernului pentru următoarele luni", precum și reexaminarea aplicării acordului de guvernămînt semnat între P.S.P. și C.D.S., în special în domeniul politicii agricole.

Secretariatul Național al P.S.P. propune, în cazul eșuării unei asemenea tentative, o reuniune extraordinară a Consiliului de Miniștri prezidată de președintele Republicii, generalul Ramalho Eanes.

Radica Dumitrescu

NOUAKCHOTT

Evoluția situației

În capitala Mauritaniei, Nouakchott, ca și în restul țării situația se menține calmă, după operațiunea desfășurată de militari în noaptea de 9 spre 10 iulie, cînd un Comitet Militar de Redresare Națională, format din 18 ofițeri, a preluat puterea, înlăturînd vechiul regim al președintelui Moktar Ould Daddah. În aceste zile, continuă procesul de normalizare a activităților politice, economice și administrative.

Comitetul Militar de Redresare Națională, al cărui președinte este colonelul Mustapha Ould Mohamed Salek, fost șef al Statului Major al Forțelor Armate mauritaniene, a adresat un avertisment sever împotriva tuturor acțiunilor de natură să tulbure ordinea publică, invitînd administrațiile din interiorul țării să continue să funcționeze normal. La scurt timp după dizolvarea „cabinetului, parlamentului, Partidului Poporului, precum și a tuturor organizațiilor acestuia", în Mauritania a fost format un nou guvern al cărui președinte este Mustapha Ould Mohamed Salek. Din guvern fac parte 16 miniștri. Conducerea Ministerului de Externe i-a fost încredințată lui Cheijna Ould Lackhda ; ministru de interne este Jibou Ould Saleh, iar Sidi Ould Bigeira a preluat portofoliul finanțelor și comerțului.

În același timp, a fost anunțată crearea unei Comisii consultative, însărcinate să examineze problema elaborării unei noi Constituții, care o va înlocui pe cea suspendată după lovitura de stat militară. Constituirea noului guvern și a Comisiei consultative sînt apreciate drept acțiuni de importanță majoră pe linia normalizării situației politice în țară.

Întreprinderile și instituțiile, precum și centrele comerciale și-au reluat activitățile cotidiene, iar aeroporturile au fost redeschise. Restricțiile de circulație sînt menținute, totuși, în cursul nopții. De asemenea, forțele armate mauritaniene — relatează agențiile de presă — continuă să staționeze pe străzile capitalei.

Noile autorități mauritaniene au făcut o serie de precizări în legătură cu semnificațiile și organizarea recentei lovituri de stat militare. Expunînd motivele care au

La Geneva s-au desfășurat convorbiri între ministrul de externe al U.R.S.S., Andrei Gromiko, și secretarul de stat al S.U.A., Cyrus Vance. În cadrul lor, o atenție deosebită s-a acordat problemelor legate de semnarea unui nou acord privind limitarea armamentelor strategice ofensive

determinat Comitetul Militar de Redresare Națională să preia puterea, un comunicat difuzat la Nouakchott preciza că forțele armate au acționat „pentru a salvgarda unitatea națională și pentru a apăra existența statului". Comunicatul acuza regimul precedent de corupție. În legătură cu organizarea loviturii de stat, colonelul Mustapha Ould Mohamed Salek arăta, în cadrul unei conferințe de presă, că inițiativa a fost luată în urmă cu cîteva luni de un grup de ofițeri încurajați de personalități civile din țară, precizînd că este vorba de o operațiune strict internă, în care nu au fost implicați nici un fel de factori externi. Pe de altă parte, Salek a arătat că noul organism de conducere creat după lovitura de stat — Comitetul Militar de Redresare Națională — nu intenționează să se mențină la putere timp nelimitat. În ce-i privește pe foștii conducători ai Mauritaniei, el a afirmat că nu a fost luată încă nici o hotărîre referitoare la aceștia.

Clarificări importante în legătură cu opțiunile noului guvern al Mauritaniei au fost făcute într-un mesaj radiodifuzat, adresat națiunii de Mustapha Ould Mohamed Salek. Printre prioritățile politicii interne figurează problemele privind consolidarea unității naționale, a sistemului instituțional, încurajarea activităților productive, pe plan economic și financiar, inclusiv a inițiativelor particulare.

În domeniul politicii externe — a arătat Mustapha Ould Mohamed Salek — Consiliul Militar de Redresare Națională „ține să-și afirme solemn adeziunea totală la Carta O.N.U., la Carta O.U.A. și a Ligii Arabe", precum și atașamentul față de principiile mișcării de nealiniere și solidaritatea cu celelalte țări în curs de dezvoltare, angajate în lupta pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, mai juste și mai echitabile. De altfel, Comitetul Militar de Redresare Națională din Mauritania a anunțat, imediat după preluarea puterii, că respectă toate angajamentele asumate în numele statului mauritanian față de alte țări și de organizațiile internaționale.

Dintre primele contacte pe plan diplomatic ale noului regim din Mauritania, agențiile de presă remarcau vizita întreprinsă la Nouakchott de o delegație a Marocului și convorbirile avute cu actualii conducători mauritanieni, care confirmă promovarea, în continuare, a relațiilor de strînsă cooperare dintre cele două țări.

Sabina Bondoc

Kuala Lumpur. Clădirea parlamentului

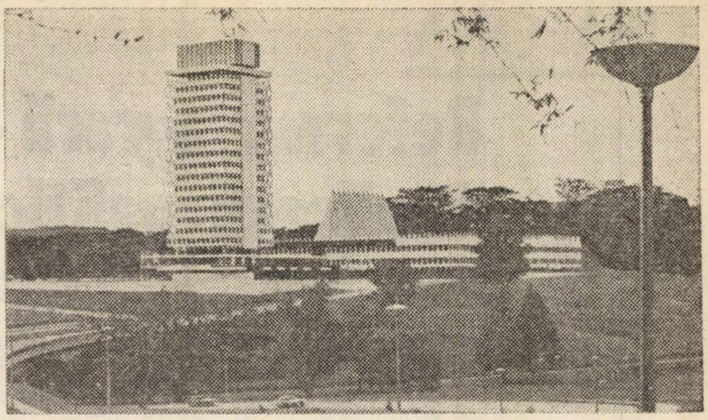

KUALA LUMPUR

Opțiuni politice, opțiuni economice

După scrutinul din 8 iulie, coaliția guvernamentală — Frontul Național — a obținut, pentru alți cinci ani, un nou mandat de administrare a Malayeziei, cel mai mare producător mondial de cauciuc natural, ulei de palmier, cositor.

Recentele alegeri — care au reprezentat al cincilea scrutin desfășurat în Malayezia după dobîndirea independenței, în august 1957 — au avut drept miză cele 154 de mandate din Camera Reprezentanților a parlamentului federal și desemnarea celor 276 de membri compunînd adunările legislative a zece din cele 13 state malayeziene. De fapt, după consumarea momentului electoral, au devenit cunoscute rezultatele pentru numai 114 din cele 154 de locuri. Restul de 36 de mandate aparțin teritoriilor estice Sabah și Sarawak, unde vor fi organizate alegeri separate.

Sufragiile alegătorilor malayezieni au fost disputate de 26 de formațiuni politice. Scorul confruntării a fost net în favoarea celor 10 partide regrupate în coaliția guvernamentală a Frontului Național. Din cele 114 locuri în parlamentul federal (Dewan Rakyat), 98 au revenit Frontului, ale cărui principale componente sînt „Organizația națională unită malayeziană" (U.M.N.O. — United Malays National Organisation), influentă în rîndul populației malayeziene și al cărei lider este primul ministru, Hussein Onn, și „Asociația chinezo-malayeziană" (M.C.A. — Malaysian Chinese Association), sprijinită, mai cu seamă, de populația de origine chineză. (Stat multirasial, Malayezia cuprindea, în totalul populației sale de aproximativ 10 milioane locuitori, în 1970, 44 la sută malayezieni, 35 la sută chinezi, apoi indieni și alte etnii ; rata de creștere a populației este 3 la sută anual). Succesul Frontului Național este cu atît mai mare cu cît el a cîștigat și în alegerile pentru adunările locale ; este, de asemenea, de așteptat să cîștige în scrutinul din Sabah și Sarawak, teritorii în care forțele guvernamentale dețin controlul.

În recenta confruntare electorală, opoziția malayeziană a suferit grele înfrîngeri. Principalele ei forțe — Partidul acțiunea democratică (D.A.P. — Democratic Action Party) și Partidul islamic panmalayezian (P.M.I.R.) au obținut doar 15, respectiv 5 mandate. Astfel, P.M.I.R. a

Coaliție guvernamentală de stînga în San Marino

Criza din San Marino s-a declanșat în noiembrie și au fost necesare cel puțin 230 zile pentru rezolvarea ei. Mica republică muntoasă, mîndră de istoria ei, dar confruntată cu destule probleme complicate ale prezentului, a făcut apel la urne. După verdictul electoral, tratative (desfășurate timp de cîteva săptămîni) au îngăduit formarea unei coaliții — prima coaliție de stînga care guvernează acest stat ce a știut să-și păstreze independența prin furtunile timpului.

Chiar dacă în acest moment viața internațională cunoaște evenimente importante ce dețin „capul de afiș" în paginile ziarelor, deznodămîntul crizei din „la picola antichissima repubblica" impune a fi consemnat. Pentru că, deși San Marino nu are decît 20 000 de locuitori, iar ponderea sa în statisticile economice ale lumii este modestă, evoluția situației politice are o indiscutabilă semnificație. În San Marino, ca și la mai marele său vecin italian, experiența centrului-stînga (democrat-creștini și socialiști) s-a dovedit a fi mai puțin fructuoasă decît au sperat inițiatorii ei. Socialiștii au propus partenerilor lor includerea comuniștilor în guvern. Ceea ce democrat-creștinii au refuzat. Au urmat interminabile zile de negocieri — un carusel al „mandatelor exploratorii". S-a bătut pasul pe loc : pozițiile păreau inflexibile. Singura ieșire din criză trecea prin alegeri anticipate. Desfășurat în mai, acest scrutin a avut un efect pe care democrat-creștinii nu l-au scontat : pentru întîia oară în istoria republicii forțele de stînga au cucerit majoritatea absolută în parlament (31 mandate din 60 : comuniștii — 16, socialiștii — 8, socialiștii unitari — 7).

S-a încercat, de către democrat-creștini (26 mandate), o refacere a punților colaborării cu socialiștii. Dar aceștia nu au renunțat la atitudinea inițială. Eșecul democrat-creștinilor a dus la situația în care, spre sfîrșitul lunii iunie, căpitanii regenți au cerut partidului comunist să exploreze posibilitatea constituirii noii echipe ministeriale. Misiunea încredințată comuniștilor a avut un final pozitiv : cele trei partide ale stîngii au format o coaliție. Portofoliile au fost împărțite într-un mod echilibrat : comuniștii (patru : interne, asigurări sociale, industrie-artizanat și instrucțiune-cultură-justiție) ; socialiștii (trei: afaceri externe-informații, lucrări publice-agricultură, comerț) ; socialiștii unitari (trei : finanțe-programare, muncă-turism, sport-spectacole).

Noua formațiune guvernamentală va avea de soluționat dosare dificile — nu numai economice, ci și politice. Experiența guvernării de stînga, cu participarea comuniștilor, va fi urmărită cu nedisimulată atenție. San Marino oferă exemplul unei lucide deschideri politice spre stînga într-un moment în care problema este actuală dincolo de granițele republicii de pe înălțimile muntoase de lîngă Rimini.

E. O.

pierdut, față de alegerile anterioare, din 1974, 6 locuri și însuși președintele formațiunii Muda Asri a fost obligat să cedeze locul unui oponent din rîndurile Frontului Național.

În final — scria agenția „United Press International" — aproape toți membrii guvernului, inclusiv premierul Datuk (titlul corespunzînd britanicului „sir") Hussein Onn și-au redobîndit mandatele cu o puternică majoritate. Aceasta a fost, în fond, în opinia formațiunilor guvernamentale, și scopul scrutinului. Organizat cu 16 luni înainte de termen, el a consolidat poziția guvernului de la Kuala Lumpur, în perspectiva abordării, în lunile care urmează, a problematicii economice, într-o viziune oarecum diferită de cea de pînă acum. O viziune care, fără a renunța la ritmul înalt de dezvoltare înregistrat în ultimii ani — ci, dimpotrivă, menținîndu-l și asigurîndu-i continuitatea — are în vedere o încurajare a investițiilor și o mai mare atragere a tuturor păturilor populației la viața economică și socială. Luna trecută, după un turneu în Marea Britanie, R. F. Germania, Franța și Danemarca, vicepremierul și ministrul comerțului exterior malayezian, Mahathir bin Mohamed, a relevat interesul constatat din partea a numeroase firme din țările vizitate pentru inițierea unei cooperări cu întreprinderile din Malayezia, producătoare de cauciuc natural, cherestea și ulei de palmier. Este evidentă încercarea Malayeziei de a obține o sprijinire, pe baza intensificării relațiilor comerciale externe, a propriului efort de dezvoltare a unor sectoare vitale ale economiei naționale. În acest fel poate fi interpretat și recentul împrumut primit din partea Băncii Mondiale : 28 milioane dolari, împrumut destinat punerii în valoare a noi terenuri agricole afectate cultivării arborilor de cauciuc sau a arbuștilor de cacao.

Țară deținînd primul loc în eșichierul statelor producătoare de cauciuc natural, piper, cositor, ulei de palmier — deci, înzestrată din punct de vedere al bogățiilor solului —, Malayezia s-a preocupat tot mai mult, în vremea din urmă, și de valorificarea resurselor subsolului. Industria sa — dispunînd, deja, de baze importante în prelucrarea latexului, cositorului sau a produselor agricole — a căpătat un nou impuls, odată cu cercetările, inițiate în 1976, în direcția exploatării zăcămintelor de petrol. Resurselor provenite din petrol li se vor adăuga, în curînd, prin realizarea uzinei de lichefiere a gazelor de la Bintulu, cele aduse de gazele naturale.

Prin punerea sporită în valoare a bogățiilor țării s-a înregistrat o creștere a produsului național brut în medie cu 7 la sută și a venitului pe locuitor cu 12 la sută. De asemenea, s-au îmbunătățit, constant, schimburile internaționale ale acestei țări — cu 7,8 la sută numai anul trecut. „Venitul național real, adică puterea de cumpărare internațională asigurată de producția țării — se sublinia în raportul Băncii centrale malayeziene — s-a majorat cu 11,3 la sută în cursul anului trecut".

Sînt eforturi evidente și semnificative pentru dorința Malayeziei de dezvoltare, de continuă propășire economico-socială. Și, în context, se poate spune că recenta opțiune electorală a fost într-o relație directă cu opțiunea economică.

Liana Enescu

DOCUMENTAR

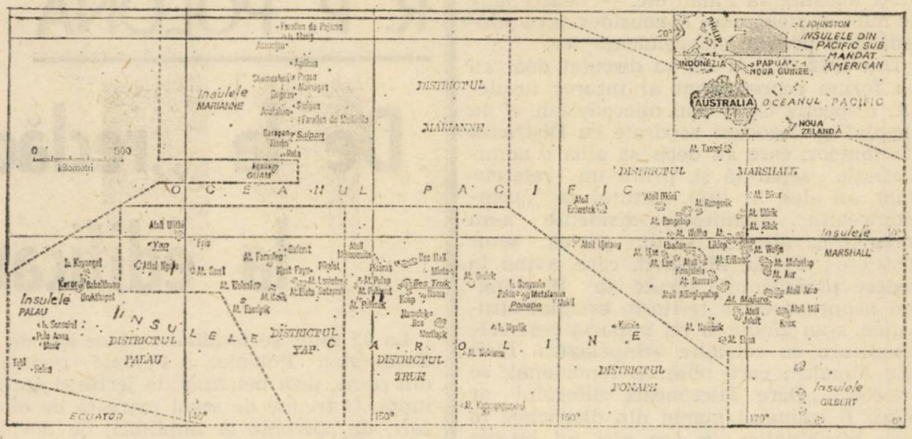

MICRONEZIA

Miza unui referendum

Ultimul dintre cele 11 teritorii plasate, după al doilea război mondial, sub tutela O.N.U., a fost chemat la 12 iulie să opteze asupra viitoarei sale evoluții politice.

Într-o imensă întindere de apă, egală cu teritoriul continental al Statelor Unite (aproape opt milioane kmp.) — cîteva petice de pămînt : Insulele Pacificului. Cunoscute, îndeobște, sub numele de Micronezia (insulele mici), cele peste 2 000 de insule, dintre care doar 100 sînt locuite, nu acoperă decît o suprafață de aproape 1800 kmp și se grupează în trei mari arhipelaguri : Mariane (fără Guam), Caroline și Marshall. Componentele arhipelagurilor poartă denumiri cu iz de legendă sau aventură — mai veche sau mai aproape de vremurile noastre : Babelthuap, Ponape, Kusaie, Kwajalein, Majuro, dar și Tinian — insula din care a pornit, în august 1945, avionul purtînd bomba aruncată asupra Hiroșimei, sau atolii Eniwetok și Bikini, destinați experimentelor nucleare.

Așadar, un „colț pierdut" de lume, unde vestigii ale trecutului, descoperite de arheologi, într-una sau alta din insulițe atestă existența unor puternice și interesante civilizații milenare și pentru care istoria modernă (considerată a începe în 1521, cînd Magellan a atins arhipelagul Mariane) a însemnat un lung șir de ani de colonizare : spaniolă, apoi germană. După primul război mondial, Liga Națiunilor încredințează Japoniei mandatul de administrare a Micronezieі. După al doilea război mondial, în 1947, mandatul revine S.U.A., prin intermediul Națiunilor Unite. Și astfel, Micronezia devine Teritoriul sub tutelă al Insulelor Pacificului sau, potrivit primului articol din documentul oficial al O.N.U., „zonă strategică" (strategic area). Tot potrivit actelor O.N.U., scopul sistemului de tutelare a unui teritoriu este pregătirea populației teritoriului pentru independență.

„A fost o vreme — scria, însă, ziarul «Le Monde» — cînd Washingtonul se dezinteresa total de Micronezia, în afară, bineînțeles, de aspectul strategic". Poziția strategică este de altfel principala „bogăție" a insulelor microneziene, alături de frumusețea lor tropicală, deoarece resursele naturale sînt modeste. Cu timpul, însă, aceleași rațiuni au determinat îndreptarea către aceste insule a unor importante credite și instalarea, pe această bază, a unui disproporționat aparat administrativ, „unul din cele mai largi și mai costisitoare din lume" — aprecia revista americană „Foreign Affairs". Situația s-a repercutat pe plan economic și social. Sectoarele productive — agricultură, pescuit — au fost neglijate și chiar abandonate în favoarea sectorului public, finanțat — după cum arată „Le Monde" — din bugetul american. Pentru remedierea situației și crearea, în perspectiva obținerii independenței, a unui minimum de autonomie economică, Programul de Dezvoltare al Națiunilor Unite (P.N.U.D.) a întocmit un plan economic care prevede, printre altele, construirea unui port de mare capacitate la Babelthuap, ca și instalarea unor mari uzine petrochimice.

În același timp, în ultimul deceniu, a devenit tot mai evident interesul micronezienilor pentru rezolvarea viitorului lor politic. În principiu, Micronezia va dobîndi dreptul la autoguvernare în 1981. Preocuparea esențială constă, însă, în modalitatea în care micronezienii își vor exercita acest drept, respectiv în alegerea statutului politic. Negocierile angajate, încă din anii '60, între S.U.A. și reprezentanții micronezienilor au fost purtate tocmai asupra acestui aspect.

Constituit în 1965, ca for legislativ suprem, Congresul Micronezieі — organism bicameral, ales prin vot universal — a lansat, în 1966, o campanie de revizuire a actualului statut al teritoriului și a angajat negocieri cu S.U.A. Inițial, insularii s-au pronunțat pentru un „commonwealth" al Statelor Unite și au respins sugestia americană ca Micronezia să devină un teritoriu al S.U.A., asemenea Guamului. Dar, după 1970, ideea de „commonwealth" a fost refuzată de micronezieni, care au optat pentru o „asociere liberă" (Free Asociation), statut care implica recunoașterea suveranității teritoriului, fostei metropole tutelare rămînîndu-i, însă, responsabilitatea afacerilor externe și a apărării. A urmat o perioadă de tergiversare a discuțiilor. Pe de o parte,

fiindcă negociatorii americani avansau condiții sugerate de Departamentul apărării — cum ar fi construirea unui aeroport militar la Tinian, folosirea unui teren de testare a rachetelor la Kwajalein, facilități logistice la Palau etc. — neacceptate de micronezieni, care le considerau ca stînjenitoare pentru independența lor.

Din 1972, S.U.A. nu au discutat doar cu un forum reprezentant al tuturor insulelor, respectiv Congresul micronezian, ci au angajat și negocieri separate cu Districtul Marianelor, care au decis să aibă o administrație separată și, printr-un referendum, au ales, în 1975, statutul de „commonwealth". Manifestări disidente s-au înregistrat, ulterior, și din partea altor districte : Palau, Marshall, care, avînd în vedere promisiunile făcute de Washington asupra acestor teritorii, esențial strategice, s-au gîndit să nu împartă resursele financiare cu celelalte arhipelaguri. Încît „Le Monde", care observa fenomenul, se întreba : „Oare Micronezia viitorului ar putea fi compusă numai din districtele în care Washington nu are nici un interes strategic (Yap, Truk, Ponape, Kusale) ?"

„Diferențele noastre nu trebuie să ne divizeze — au afirmat unii reprezentanți ai micronezienilor în Consiliul de tutelă al Națiunilor Unite —, ele trebuie să ne îmbogățească și să ne facă mai puternici". În acest context, a fost semnificativă conferința constituțională convocată de micronezieni, în cursul căreia a fost elaborat proiectul unei legi fundamentale.

Un moment aparte în evoluția problemei micronezienе îl înscria declarația din mai 1977, aparținînd președintelui S.U.A., Jimmy Carter, care s-a referit — potrivit relatărilor ziarului „Washington Post" — la acordarea independenței totale a Insulelor Pacificului și renunțarea la sistemul de mandat acordat de O.N.U. În acest scop, o echipă de negociatori s-a deplasat la Honolulu. În primăvara acestui an purtătorul de cuvînt al Casei Albe a anunțat că guvernul S.U.A. și Micronezia au convenit asupra unei declarații de principii privind baza viitoarelor lor relații. Acordul astfel încheiat „marchează — se sublinia — un progres major în negocierile privind viitorul statut al teritoriului sub tutelă". Se preciza că S.U.A. vor menține responsabilitățile privind problemele de securitate și apărare, viitorul guvern al insulelor putînd să-și definească propria politică internă. În sfîrșit, Consiliul de tutelă al O.N.U., examinînd, în iunie a.c., situația din Micronezia, a luat în discuție referendumul anunțat de S.U.A., la 12 iulie, în cadrul căruia insulelor Caroline și Marshall le revine să se pronunțe asupra proiectului de constituție privind formarea unui stat federal al Microneziei, entitate avînd statut de „asociere liberă" la Statele Unite. Consiliul a decis să trimită o misiune de observatori la referendum, pentru ca „operațiunile din timpul campaniei electorale și al votării să se desfășoare în condiții normale și de libertate completă".

Rezultatele consultării micronezienilor nu sînt cunoscute încă ; centralizarea rezultatelor consultării necesită aproximativ trei săptămîni. Reținem, însă, atenția preocupările prioritare ale insularilor în vederea găsirii unui loc propriu în comunitatea mondială, a unui statut politic care să corespundă intereselor tuturor locuitorilor, răspîndiți în cîteva zeci de insule răsfirate în apele Pacificului, dar pentru care conectarea la categoriile esențiale ale contemporaneității — independență, suveranitate, progres, dezvoltare — constituie o necesitate stringentă.

L. Nichifor

R. P. POLONĂ

De la „reclădirea trecutului" la edificarea viitorului

La 22 iulie, se împlinesc 33 de ani de la Renașterea Poloniei, o Polonie reclădită din ruine, prin nenumărate jertfe și aprigă luptă. O treime de secol marcată de eforturi, de speranțe și împliniri, de dorința permanentă spre mai bine. 22 iulie este, așadar, un punct de cotitură în viața poporului polonez, un moment care, prin realizările dobîndite — raportate la stadiul de la care s-a pornit — se constituie într-un fericit prilej de bilanț. Polonezii înscriu, acum, marile lor victorii în construcția pașnică, tot ceea ce ei au reușit să facă în acest răstimp de istorie nouă, în existența milenară a țării lor.

Polonia de astăzi este un triumf al devotamentului, mîndriei și optimismului — date caracteristice acestui popor supus adesea încercărilor nemiloase ale istoriei. Presa anilor '50 consemna manifestările impresionante de eroism în muncă, de dăruire și patriotism. Atunci cînd, în primele zile de libertate, oamenii reveneau în orașele pustiite și distruse — la Varșovia, de exemplu, aproape 85 la sută din substanța urbană devenise 20 milioane metri cubi de moloz —, cînd, pentru mulți dintre ei, asigurarea hranei, a unui acoperiș sau a hainelor constituia o problemă cotidiană greu de rezolvat, atunci — cu peste 33 de ani în urmă — acești oameni au început marea bătălie pentru edificarea unei țări noi.

S-a început de la „reclădirea trecutului" — de la refacerea monumentelor de artă și istorice, chiar a unor întregi sectoare urbane — vechi așezări seculare devenite, de-a lungul timpului, nucleele aglomerațiilor citadine de azi. Acesta este un aspect important al cronicii postbelice a Varșoviei. Temerara acțiune pentru reconstruirea ei (sub ruine se aflau peste 700 de clădiri cu semnificație istorică și de mare valoare artistică) a însemnat, totodată, punerea în aplicare a unei concepții arhitectonice moderne. Cu trecerea anilor, orașului i s-a dăruit nu numai strălucirea de altădată („Stare Miasto", cartierul cel mai vechi al Varșoviei, reușește să creeze convingerea durării sale peste veacuri, deși a fost în întregime reconstruit), dar și splendoarea timpului prezent, prin noile cartiere de locuințe — așezate în vatra celor vechi sau extinse dincolo de hotarele ei —, cartiere înconjurate de largi artere de circulație, de întinse spații verzi.

Orașul, care găzduiește în prezent peste 1,5 milioane locuitori, este nu numai centrul politico-administrativ al țării. Capitala înseamnă, printre altele, peste 350 de întreprinderi, care contribuie cu aproape 7 la sută la producția țării și cu 8,5 la sută la crearea venitului național. Varșovia este un centru cultural cu o intensă viață spiritual-artistică : aici funcționează 18 teatre și peste 60 de cinematografe, 28 de muzee și peste 170 de biblioteci publice. În cele 13 instituții de învățămînt superior învață circa 50 000 de viitori ingineri, constructori, profesori, economiști, medici și muzicieni.

„Sîntem în prezent 35 de milioane de polonezi — spunea, recent, tovarășul Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., la Conferința națională a reprezentanților autoconducerii muncitorești. Poporul nostru, datorită condițiilor create de socialism, nu numai că a recuperat pierderile biologice însemnate înregistrate în timpul războiului și ocupației hitleriste, dar a atins o treaptă nouă în dezvoltarea sa".

Într-adevăr, realizările înregistrate de Republica Populară Polonă, mai ales în ultimii ani, sînt importante și numeroase. Deviza „Totul pentru oameni și cu ajutorul oamenilor" a devenit obiectiv central de activitate a întregului popor. Progresul atins în ridicarea nivelului de trai al populației, ca și în soluționarea unor probleme de natură socială, succesele dobîndite pe frontul industrial sînt rodul apli-

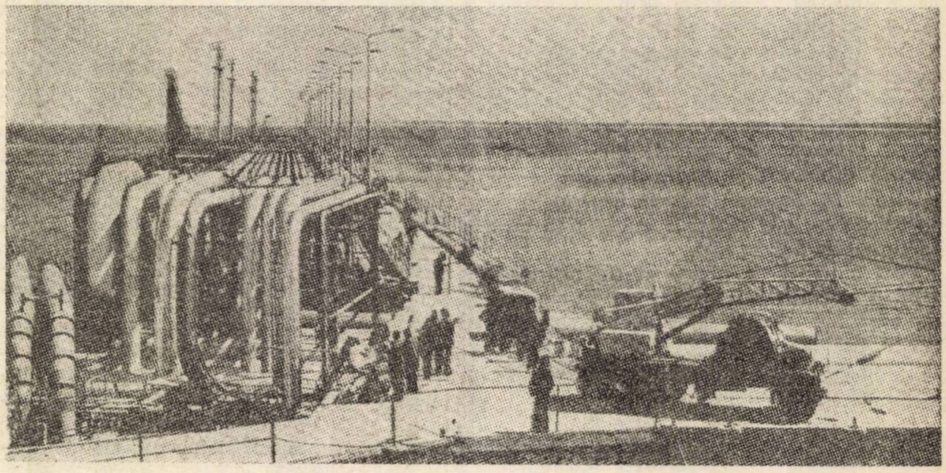

Gdansk — digul și dana pentru descărcarea petrolului în Portul Nord

Hala postăvarilor, în stil gotic-renascentist, din Cracovia veche. Astăzi, ea adăpostește o galerie de pictură și numeroase magazine cu profil turistic

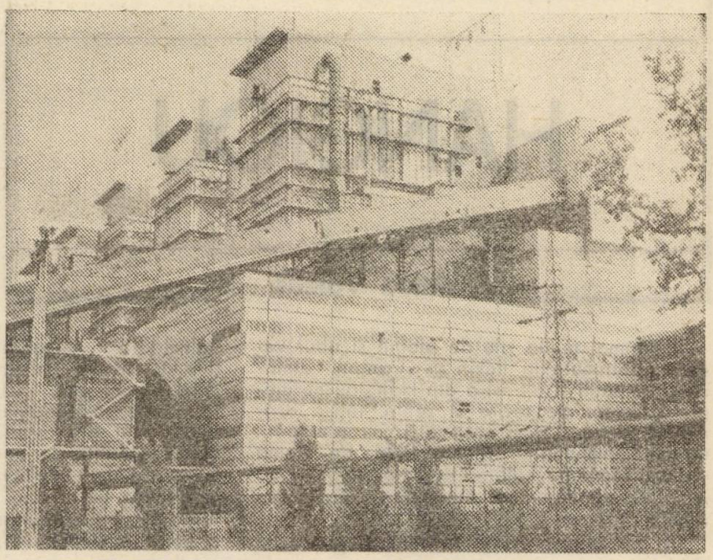

Centrala „Patnow", unul din cele trei ansambluri energetice din Konin, avînd o putere totală de 1800 MW

cării consecvente a hotărîrilor adoptate cu prilejul diferitelor foruri de partid și de stat, în direcția îndeplinirii țelurilor fundamentale ale dezvoltării social-economice. Numai în această jumătate de an, au fost date în folosință populației urbane 53 600 locuințe, cu 26 la sută mai mult decît în perioada corespunzătoare a anului 1977. S-a remarcat un progres esențial în sfera activității materiale, în care producția industrială a înregistrat o creștere de aproape 6 la sută. A continuat acțiunea de modernizare a potențialului de producție : recent, a avut loc încheierea cu succes a primei etape a construirii combinatului metalurgic „Katowice" și intrarea în funcțiune a unui mare laminor ; la Zeran, cartier al Varșoviei, a început să producă o întreprindere de prefabricate pentru locuințe, cu o capacitate anuală de 120 000 metri pătrați suprafață locuibilă, una din cele 12 unități de acest gen care urmează a fi construite în decursul actualului cincinal. La Katowice, se află în diferite stadii de construire un număr de șapte mine de cărbuni, care, alături de intrarea în funcțiune a bazinului Lublin, vor asigura creșterea producției extractive a Poloniei. În domeniul industriei alimentare sînt de menționat, între multiplele realizări, noile capacități de prelucrare și refrigerare.

Sarcina prioritară a planului anual de dezvoltare social-economică o reprezintă aprovizionarea pieței cu bunuri de consum, accelerarea construcțiilor de locuințe, dezvoltarea sectorului alimentar și extinderea exporturilor. Scopul principal al noilor prevederi înscrise în plan este asigurarea ridicării continue a standardului de viață a locuitorilor țării. Astfel, planul prevede sporirea fondului de consum la 67,3 la sută din venitul național și creșterea producției destinată pieței cu aproape 10 la sută. Au fost luate însemnate măsuri pentru stimularea producției agricole, avîndu-se în vedere o creștere mai accentuată, față de media anilor trecuți, a producției cerealiere și de nutrețuri, ca și dezvoltarea sectorului zootehnic. În prezent, eforturile tuturor colectivelor din întreprinderile industriale și de construcții care deservesc agricultura sînt direcționate spre asigurarea necesarului de mașini și instalații, a unor cantități optime de îngrășăminte artificiale, de mijloace pentru protecția plantelor.

Un rol deosebit în realizarea sarcinilor trasate de cel de al VII-lea Congres al P.M.U.P., ca și de Conferința Națională a partidului îl are îmbunătățirea eficienței economice. „Eficiența economică trebuie să se realizeze la fiecare loc de muncă. Orice activitate din procesul de producție și fiecare decizie economică trebuie să se caracterizeze prin preocuparea față de o eficiență sporită, de realizarea unor condiții tot mai bune" — releva, recent, primul secretar al C.C. al P.M.U.P. În acest context, este subliniată necesitatea renunțării la tendința „de a depăși, cu orice preț, sarcinile cantitative de plan, în special pe calea angajării unor cheltuieli suplimentare". Se impune îmbunătățirea structurii producției, o mai bună adaptare a sortimentului de mărfuri la necesități și, îndeosebi, creșterea calității producției și reducerea cheltuielilor pe unitatea de produs. În această perioadă, inițiativele în direcția gospodăririi raționale a materiilor prime și materialelor vizează utilizarea cît mai eficientă a combustibilului și energiei.

În ultimii ani, s-a dublat și modernizat potențialul industrial al Poloniei, acțiune în care s-au investit sume uriașe. Datorită acestei politici, economia poloneză s-a îmbogățit cu sute de întreprinderi moderne. Acum, releva ziarul „Trybuna Ludu", problema constă în buna utilizare a acestui mare potențial. Crearea și modernizarea sa, în continuare, trebuie să se bazeze, într-un grad mult mai mare, pe tehnica națională și pe folosirea cît mai deplină a realizărilor gîndirii tehnico-științifice poloneze.

Am enumerat doar cîteva din succesele și sarcinile care stau în fața societății poloneze, chemată să depună eforturi sporite pentru creșterea avuției naționale și, în consecință, a nivelului ei de trai. Abnegația oamenilor muncii polonezi, spiritul lor de muncă, entuziasmul și conștiința de făuritori ai propriului destin reprezintă garanția îndeplinirii obiectivelor propuse, a înfăptuirii idealurilor întregii națiuni.

Oamenii muncii din țara noastră nutresc sentimente de caldă și sinceră apreciere a rezultatelor obținute de Polonia prietenă în edificarea societății socialiste dezvoltate, în creșterea avuției sale naționale, în ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului. Avînd puternice rădăcini în lupta pentru libertate și neatîrnare din secolele trecute, iar apoi în solidaritatea militantă dintre mișcările revoluționare și muncitorești din țările noastre în lupta împotriva fascismului, pentru eliberare națională și socială, legăturile de prietenie și colaborare româno-poloneze s-au amplificat și diversificat continuu în anii construcției socialiste.

Dezvoltîndu-se pe o linie mereu ascendentă, cooperarea româno-poloneză pune pregnant în evidență însemnătatea deosebită ce revine relațiilor de prietenie și solidaritate dintre P.C.R. și P.M.U.P., rolul determinant al contactelor și convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Edward Gierek, pentru adîncirea și amplificarea continuă a colaborării dintre țările și popoarele noastre.

Urmînd vizitei din toamna anului 1976 a tovarășului Edward Gierek în România, vizita întreprinsă, anul trecut, în Polonia, de delegația de partid și de stat a României, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a constituit o nouă și semnificativă expresie a relațiilor frățești, de strînsă și fructuoasă colaborare româno-poloneză. Convorbirile la nivel înalt de la Varșovia au deschis noi și largi orizonturi colaborării multilaterale româno-poloneze, au ridicat pe o treaptă și mai înaltă raporturile reciproce de prietenie, conlucrare și solidaritate tovărășească, în interesul construcției socialiste în țările noastre, cauzei generale a socialismului și păcii.

Colaborarea româno-poloneză își are un puternic suport material în relațiile economice, al căror volum urmează să crească de trei ori în actualul cincinal, față de cel precedent. O pondere sporită în ansamblul relațiilor economice revine cooperării și specializării în diverse domenii, între care metalurgia, chimia, agricultura, cercetarea științifică și alte ramuri de interes comun. An de an, se îmbogățește și se aprofundează colaborarea tehnico-științifică, se intensifică relațiile cultural-artistice.

Cu prilejul sărbătorii naționale, poporul român adresează calde felicitări poporului polonez prieten și îi urează, din inimă, noi izbînzi în înflorirea continuă, multilaterală a patriei sale socialiste.

Donca Ciobanu

REPORTAJ PE GLOB

HANGIOU

Anca Voican

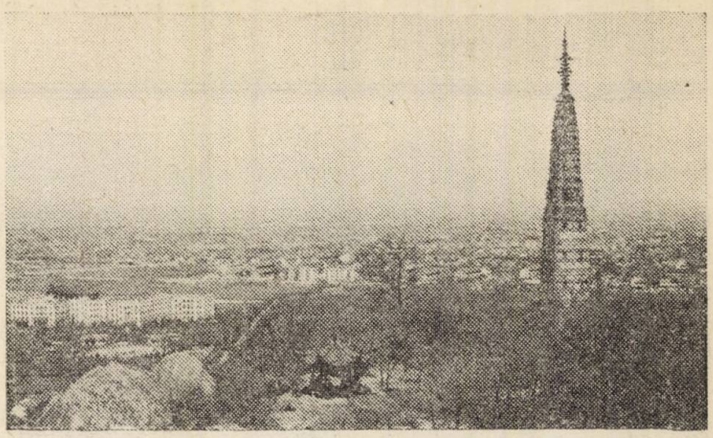

Vedere asupra orașului, de pe una din nenumăratele sale coline

După mai multe zile de ploaie și abur vegetal, petrecute la Pekin și Canton, atmosfera limpede și albastră din Hangiou ne umple sufletele de soare și senin. Într-o asemenea zi va fi fost sosit aici, cu secole în urmă, și venețianul Marco Polo, de vreme ce, în descrierea călătoriilor sale, vorbește cu încîntare de Hangiou, numindu-l „orașul cerului".

Era pe atunci, ca și azi, inima provinciei Gețiang, ținut bogat în pește, orez, ceai și mătase. Această provincie „întrece cu mult toate celelalte ținuturi, nu atît prin mărime, cît prin frumusețe, îmbelșugare și bogăție", scria, în secolul XVII, Nicolae Spătaru Milescu. Cunoscîndu-l, înțelegi de ce acest colț îndepărtat de lume a fost cîntat de multe condeie românești, din timpurile vechi pînă la cele prezente. Se datorează frumuseții sale cu totul aparte, o frumusețe de legendă, aproape ireală. Peisajul se schimbă de la un colț la altul, de la un sezon la altul, dar în așa fel încît orașul rămîne permanent și în tot locul înflorit, „ca un lotus care atunci se deschide", scrie Eugen Barbu în jurnalul său despre China. Se datorează, în egală măsură, oamenilor, „cuviincioși și ageri la minte", cum spunea Milescu. „...Chinezii numesc cu dreptate orașul acesta raiul pe pămînt, scria înțeleptul cărturar. Și nu se poate judeca dacă frumusețea aceea vine de la natură, sau mai ales de la măiestria lucrurilor".

La o studiere atentă, Hangiou este un oraș de chintesență. Căci, aici se îngemănează, deopotrivă, tradiția milenară, cu trăirea incandescentă și vie a celui mai puternic prezent ; pitorescul neobișnuit al naturii, cu îndemînarea excepțională a oamenilor ; secularele roade primare ale muncii, cu cele datorate științei și tehnicii celor mai moderne. Oraș cu o vechime de 2100 de ani, Hangiou are o populație de 900 000 de locuitori. Din timpuri străvechi, este patria mătăsii și a ceaiului verde, rămase și azi între gloriile locului, cărora li s-au adăugat numeroase însemne industriale : mineritul, metalurgia, construcțiile de mașini, chimia, electronica.

La primul pas, orașul te întîmpină printr-o frumusețe extraordinară, pitorescul constituind unul din atributele ce-l definesc prin excelență. Plin de parcuri și grădini, se află situat pe malul lacului Sihu (Lacul de vest), înconjurat de un lanț de coline. Peisajul natural se contopește impresionant cu ceea ce a creat înțelepciunea, îndemînarea, arta și răbdarea chinezească : insule cu pavilioane și pagode, covoare de flori — nuferi de toate culorile — pe suprafața apei, terase, poduri și turnuri. Locuitorii s-au îngrijit de păstrarea și valorificarea acestor frumuseți. Ceea ce nu se făcuse de trei secole s-a făcut azi — dragarea lacului, astfel încît adîncimea lui să crească de la 0,6 la 1,8 metri, iar capacitatea să se mărească. În timp de secetă, apele pot fi utilizate pentru irigarea cîmpurilor învecinate, iar în lac se poate practica azi, pe scară largă, piscicultura. Pe dealurile din împrejurimi — colinele verzi ale Hangioului, spune un cîntec —, au fost plantați peste 30 de milioane de arbori ornamentali și flori din toate speciile, orașul rămînînd în tot timpul anului o nesfîrșită grădină. Au fost, apoi, restaurate vestigii istorice de mare valoare. Unul din cele mai renumite este „Pagoda celor șase armonii", construită în secolul X, în timpul dinastiei Sung —, o construcție monumentală, înaltă de 60 de metri, cu 13 etaje exterioare, dînd impresia unor trepte ce urcă spre infinitul albastru, sau, cum spunea Călinescu, a unui „teanc de pălării de cardinal puse una peste alta". A fost, de asemenea, refăcută construcția principală a templului budhist Lingyin, vechi de 1600 de ani, victimă a termitelor într-o asemenea măsură, încît una din laturi se prăbușise și sfărîmase, în căderea ei, marea statuie Cakyamuni. S-a lucrat patru ani la reconstrucție, cu ajutorul profesorilor și studenților Institutului de arte frumoase din provincia Gețiang și al artiștilor locali. În acest peisaj „balnear, recules și tăcut", scrie Eugen Barbu, în care orașul „stă parcă suspendat într-un hamac de ape și visează", au fost construite case de odihnă, sanatorii și hoteluri.

Lacul Sihu era cîndva un golf la mare, care a avut, ca orice frumusețe a locului, poetul său — Pai Ciu I, ce l-a făcut renumit. Poezia este de fapt pretutindeni. Pe insula „Celor trei turnuri ce reflectă lumina lunii", popasul nu se poate face decît în „Portul florilor"... Denumirile vin firesc, născute de peisajul ce pare, în ploaie, așezat sub o cupolă de aburi. Colinele se văd transparente și domoale, cum spunea Lorca : elipsa unui țipăt umbla din munte în munte.

În trecut, colțurile sale pitorești erau proprietatea cîtorva avuți, astfel încît părea de neconceput a le lega între ele pentru a construi un mare parc deschis publicului. După eliberare, statul a întocmit un plan de ansamblu, deschizînd noi spații verzi și reamenajînd vechile parcuri : Colina solitară, pavilionul Lacului calm și al Lunii de toamnă, parcul Hupin. Pretutindeni este nelipsită tradiția chinezească a grădinilor, avînd florile, riurile și peștii drept cele trei elemente decorative indispensabile. Parcul este azi un imens spațiu verde, gata să primească oamenii muncii la odihnă și recreere, sau să găzduiască, la 1 octombrie, marile sărbători populare prilejuite de aniversarea zilei naționale. Cele mai profunde schimbări s-au făcut, însă, în parcul Riuleților înflorit, sau Huakang, în chineză, care, înainte de eliberare, era doar o mare grădină părăsită, avînd ca singure curiozități un eleșteu cu pești și o stelă pe care se înscrisese numele locului în caligrafia unuia din împărații dinastiei Sung. Azi, Huakang este cel mai mare parc de pe malul Lacului de vest. Pășind pe gazonul său verde, la umbra magnoliilor, vizitatorul urmează meandrele unui riu și urcă apoi pe un pod în zig-zag, de unde, aplecat peste parapet, admiră zbaterea aurie a mii de pești. În continuare, o grădină plină de păuni este o adevărată orgie de culori. Că-

Uzina de cutii de viteză din Hangiou

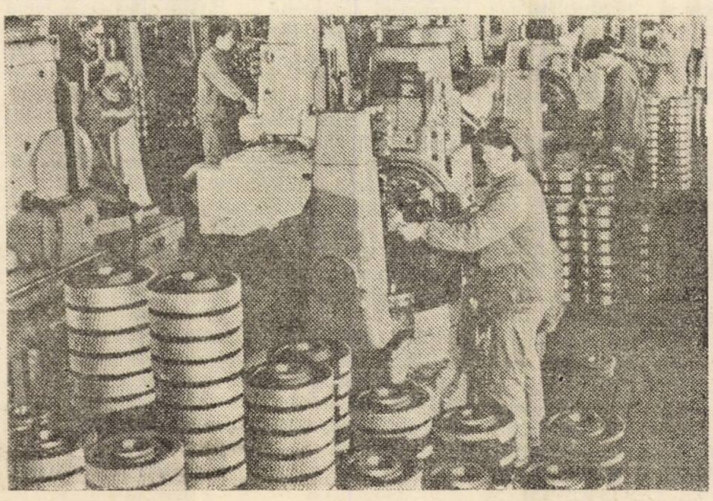

Plantațiile de ceai ale cooperativei Meikiawu

linescu vorbea cu respect despre simțul cromatic chinezesc, culoarea fiind pentru acest popor, spunea criticul, un fel de a patra dimensiune, foarte prezentă, inclusiv în mitologie.

Industria mătăsii datează în aceste locuri de prin secolul VII, dînd orașului și regiunii renume : „casa mătăsii și satinului". Frumoasele țesături se făceau, cu decenii în urmă, în ateliere mici și primitive, în timp ce orașul are azi 21 de filaturi. Fondată în 1922, Întreprinderea de țesături de mătase din Hangiou avea, înainte de eliberare, numai 40 de muncitori, care puteau realiza mai puțin de 100 de modele, în alb-negru. Cei 1800 de muncitori ciți lucrează azi în uzină — dotată cu circa 300 de războaie de țesut electrice — obțin o producție anuală de 2 600 000 de metri de țesături, în peste 1000 de modele. Capacitatea anuală a acestei întreprinderi, luată separat, depășește întreaga producție a tuturor filaturilor de mătase din Hangiou din primii ani de după eliberare. A fost introdus sistemul cartelelor perforate, care permite realizarea, cu ajutorul mașinilor, a cunoscutelor desene chinezești pe mătase. Întreprinderea le exportă în peste 100 de țări, între care și România.

Satinul și brocartul de aici reproduc, în culorile cele mai clare ale curcubeului, peisaje și imagini din China populară, portrete, reproduceri ale unor picturi celebre, clasice și moderne. Țesătura este migăloasă, de o neînchipuită perfecțiune. Mosoarele de mătase sînt ținute în uriașe oale de pămînt, ca firul să nu-și piardă frăgezimea. El se va strecura prin ițele pinzei într-un lung drum al culorii, căci pentru un tablou reprezentînd o scenă din Șanhai sînt necesare 30 000 de matrițe... Mătasea — opera răbdării, la capătul unei inimaginabile munci, podoaba delicată a unui peisaj la fel de fragil și difuz.

Ceaiul, nelipsitul ceai ce ne-a însoțit în China în permanență, servit în cești de porțelan, din care aburul aromat este împiedicat să iasă de căpăcelele ce acoperă cănile, are la Hangiou o culoare și o aromă aparte. Aici se cultivă ceaiul verde, frunzele sale rămînînd mereu proaspete în apa fierbinte, neucise de căldură, flori de smarald pe albul porțelanului. Ca în orice lucru frumos, se investește, și aici, trudă și răbdare. Sînt renumite, este adevărat, plantațiile de ceai ale cooperativei Meikiavu. Dar nu mai puțin vestite sînt eforturile : țăranii cooperativei au construit cîmpurile în terase, pe care le-au îmbrăcat în haină de pămînt bun, adus de departe. Datorită culturii intensive, producția de ceai la hectar a trecut de la mai puțin de o jumătate de tonă, în primii ani de după eliberare, pînă la peste două tone azi. Întreaga regiune Gețiang resimte benefic aceste succese. Căci ele se întrepătrund cu rezultatele producției industriale, cu recoltele bune.

Nu știi ce să admiri mai mult — culorile mătăsii, lunecînd ușoară printre degete, gustul nemaiîntîlnit al ceaiului, liniile zvelte ale pagodelor înșurubîndu-se în albastrul cerului, evantaiele firave dar atît de bune producătoare de răcoare din lemnul de santal, obiectele delicate din bambus, ceainicele de cositor smălțuit, umbrelele de trestie ce reprezintă artizanatul Hangioului. Sau oamenii, cu imaginația și munca lor neostenită, sau ceea ce produc ei — uneori ca expresie a fineții, alteori a forței. Alunecînd peste frumusețile Hangioului, gîndul naște, parcă, noi imagini, mereu altele, pe care își închipuie că le-a văzut pentru că îi par potrivite locului. Dar cînd gîndul se arată nestăvilit, precum darurile omului și ale naturii din acest oraș, este timpul să încheiem. Căci, spune pe bună dreptate Milescu, „dacă cineva ar vrea să scrie despre minunățiile care se găsesc în acest oraș, cred că n-ar încăpea nici într-o carte întreagă, și de aceea e mai bine ca aici să tăcem puțin"...

REPORTAJ PE GLOB

Cairo în zona Nilului

EGIPT

Crăciun Ionescu

ȚARA. Aproape un milion de kilometri pătrați, în majoritate covîrșitoare întindere plată de nisip, vălurită din loc în loc de șirurile dunelor clădite în cele mai ciudate forme, de suflul fierbinte al hamsînului, aprigul vînt din pustiul saharian. Dincolo de azurul Mediteranei, peisajul egiptean privit din înălțimea avionului se înfățișează ca o imensitate galben-roșiatică fără de sfîrșit, punctată rar de verdele, destul de limitat în spațiu, al oazelor deșertului libic. Urmează linia de aceeași culoare a văii Nilului, tăind întreaga țară de la nord spre sud, și dincolo de ea din nou galbenul-roșiatic al deșertului răsăritean.

Din uriașa suprafață a țării, doar 38 400 kilometri pătrați sînt locuiți. Mai puțin de cinci la sută, pe care trăiesc circa 40 milioane de oameni, de mii de ani în luptă permanentă cu deșertul stihinic, acaparator. Datorită marelui aliat al omului, bătrînul Nil, venerat de antici ca o zeitate binefăcătoare, țara a prosperat, din cele mai vechi timpuri, oferind posterității strălucirea unor civilizații cu monumente păstrate peste veacuri și milenii, uimindu-ne și astăzi prin proporții, soluții arhitectonice, arta sculpturilor și picturilor ce le împodobesc.

De la primii faraoni ai celor 31 de dinastii la Alexandru Macedon, de la romani și bizantini la califii omaiyazi, abassizi și fatimizi, toate valurile istoriei și-au lăsat pecetea peste țară, făurindu-i, în timp, farmecul deosebit care atrage, constant, vizitatori din diverse colțuri ale lumii. Conservînd cu grijă și punînd în valoare bogata moștenire a civilizațiilor trecute, Egiptul de astăzi este totuși o țară nouă, cu imagini inedite ale civilizației contemporane în plină dăltuire. Monumentele ce le clădește, poate, nu sînt atît de spectaculoase pentru simpla încîntare a ochiului. Destinația lor este, însă, mai funcțională, fiind dedicate omului, necesităților prezente și viitoare ale vieții sale și, chiar dacă nu vor dăinui cît celebrele piramide din marginea capitalei, ele vor pune bazele unor noi și noi civilizații, în folosul direct al generațiilor ce or să vină.

Un studiu recent estimează populația Egiptului anului 2 000 la circa 63 milioane locuitori. Ceea ce înseamnă o creștere cu ceva mai mult de 50 la sută față de prezent. Același studiu, luînd drept bază planurile de dezvoltare elaborate de autoritățile țării, consideră că, în perioada respectivă, suprafața efectiv locuită va ajunge la 202 100 kmp, înregistrînd o creștere de peste cinci ori comparativ cu prezentul, lăsîndu-se să se întrevadă astfel proporțiile victoriei omului asupra deșertului, prin transpunerea completă în practică a vastelor proiecte de fertilizare începute cu mai mulți ani în urmă. Proaspetelor ogoare li se vor adăuga, desigur, și noile uzine planificate a fi construite pentru a acoperi nevoile țării, ale creșterii nivelului de trai al poporului, căruia dominațiile străine, perpetuate pînă aproape de zilele noastre, i-au lăsat moștenire greaua povară a subdezvoltării.

CAPITALA. Cu peste 9 milioane de locuitori cît numără, în prezent, împreună cu suburbiile, Cairo este cel mai mare oraș de pe continentul african și unul din primele în lume. Geneza sa se pierde în negurile istoriei, legenda situîndu-l pe locul unde Seth l-a învins pe Horus ; faraonii Keops, Kefren, Mikerinos ai vechiului imperiu cu capitala la Memphis (25 km sud de actualul Cairo) au înălțat în imediata sa apropiere nemuritoarele piramide ce le poartă numele ; grădinile Cleopatrei din orașul soarelui — Heliopolis (astăzi o suburbie a capitalei egiptene) — erau celebre în întreaga lume antică ; aici marele preot Manethon scria prima istorie a țării sale, iar Platon și Solon se opreau pentru meditare. În anul 640, generalul Amr ibn el-As al califilor omayazi ridica o moschee, pe locul unde își stabilise prima oară cortul, dînd noului oraș, ce lua ființă în jur, numele de Fostât (în arabă „cort"). Distrus o sută de ani mai tîrziu de abassizi, Cairo a fost reîntemeiat la 969, de data aceasta definitiv, de Gohâr, general al armatei califilor fatimizi, luînd numele de El-Qâhirah de la El-Qâher (planeta Marte în limba arabă).

Orașul de azi se întinde pe 40 de kilometri de-a lungul celor două maluri ale Nilului ce-i conferă un farmec deosebit, cu insulele sale Roda și Gezira transformate în cartiere rezidențiale, cu podurile feeric luminate noaptea, cu pînzele colorate ale felucilor plutind agale în aval și amonte pe apele marelui fluviu, la fel ca și cu secole în urmă. Elegantele artere comerciale din zona pieței Tahrir (Eliberarea) ; marele bazar Khan Khalili, fondat cu șapte secole în urmă — imensă și completă „expoziție cu vînzare" a artizanatului egiptean ; animația atît de pestriță a străzii, unde printre coloanele automobilelor de ultimul tip trece, imperturbabil, cîte un asin alb purtînd pe spinare întreaga prăvălie a modestului său stăpîn sau vreo cămilă cu harnașament viu colorat ; halatele dungate și turbanele felahilor, veniți cu marfă în capitală, ce se pierd prin forfota mulțimii orășenești îmbrăcată după ultima modă europeană ; vînzătorii de sucuri de portocale, lămîi și mango ; cafenelele unde se beau ceaiuri aromate în cești cu încrustații și cafea fiartă în nisip — toate acestea creează ambianța deosebită a marelui oraș de pe Nil, atracție permanentă pentru turiști din întreaga lume.

Dar, alături de aspectele pitorești, cu tentă

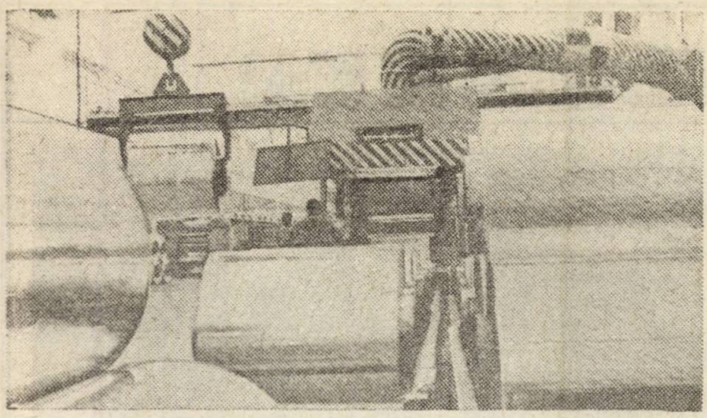

Industria egipteană cunoaşte o continuă dezvoltare şi diversificare, gama produselor sale fiind din ce în ce mai variată

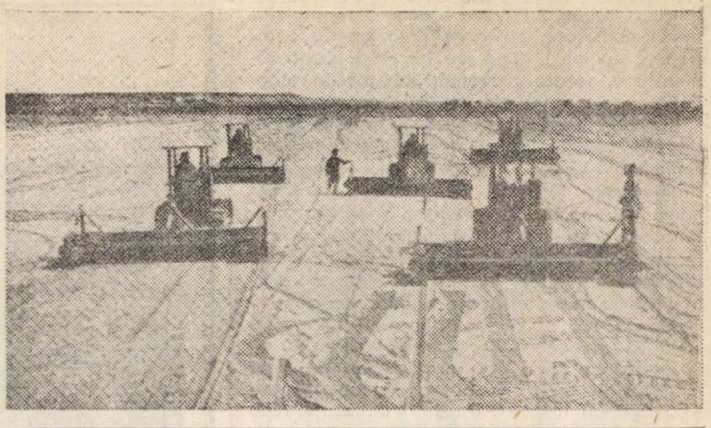

Unul din principalele obiective ale proiectelor economice egiptene îl constituie acţiunea de fertilizare a solului, de cîştigare de noi terenuri pentru agricultură

orientală, atenţia vizitatorului străin este atrasă şi de eforturile de dezvoltare materializate prin industriile moderne amplasate în suburbii ; de construcţiile noilor cartiere de locuinţe ; de intensa viaţă culturală a capitalei egiptene – cel mai mare centru universitar al lumii arabe (Egiptul numără în total peste 400 000 de studenţi, dintre care majoritatea învaţă în universităţile din Cairo).

FLUVIUL. Egiptenii din toate timpurile au considerat Nilul drept izvorul vieţii. Fără Nil n-ar fi existat nici civilizaţiile antice, nici majoritatea oraşelor actuale, nici piinea de toate zilele, coaptă sub formă de turte subţiri, direct pe plită, nici livezile de citrice, nici cîmpurile întinse de bumbac.

Herodot scria, cu două milenii şi ceva în urmă, că „Egiptul este darul Nilului" şi, pe măsura scurgerii timpului, importanţa economică a fluviului pentru viaţa ţării a crescut continuu. Mai puţin de o şesime din lungimea de 6671 km a celui de al doilea fluviu al lumii, străbate Egiptul în drumul său spre întîlnirea cu undele albastre ale Mediteranei. Dar este partea cea mai bogată în ape şi în mîl fertilizant a marelui fluviu, care, dincolo de Cairo, formează, pe o suprafaţă de 24 000 kmp, roditoarea Deltă, cu cele 9 braţe ale sale, din care două – Damietta şi Rosetta – sînt navigabile pe tot parcursul lor pînă la mare.

De-a lungul Nilului sînt amplasate toate monumentele celebre ale Egiptului antic ; piramidele de la Giza, piramida în trepte de la Sakkarah, sfinxul de alabastru de la Memphis, templele de la Luxor şi Karnak, extraordinarul complex arheologic de la Abu Simbel. Dar tot aici, la începutul de drum al Nilului pe teritoriul egiptean, barat de impunătorul baraj de la Assuan, fluviul formează un uriaş lac de acumulare pe care, pentru a-l străbate cu hidroglisorul, îţi trebuie cinci ore de mers. Hidrocentrala de la Assuan, una din cele mai mari construcţii de acest gen din lume, rod al dezvoltării generale a ţării din ultimul sfert de veac, furnizează energia electrică multor regiuni din Egipt, contribuind la crearea industriilor şi la vastul proces de electrificare a satelor. Canalele deviate din Nil irigă suprafeţe întinse ; în apele sale stă speranţa pentru cîştigarea unor bătălii, în continuare, împotriva deşertului ; fluviul foloseşte drept mijloc de comunicaţie navigabilă din sudul ţării pînă în Deltă pe parcursul a peste 1 200 km. Nilul a fost întotdeauna principala sursă de existenţă a egiptenilor şi această calitate o va păstra desigur şi în viitor, ridicată, pe o treaptă superioară, de ştiinţa şi tehnica modernă.

CANALUL. Timp de opt ani, Canalul Suez a rămas imobilizat de cioturile metalice, ieşite la suprafaţa apei pentru a marca epavele diverselor nave, scufundate pe fundul milos, în cursul războiului din 1967. Ocolind Africa, unui vapor plecat de la cheiurile Londrei îi trebuiau 65 de zile pentru a ajunge în porturile Kuweitului sau Emiratelor din Golf, în loc de 37 de zile prin Mediterana, Canalul Suez şi Marea Roşie. După războiul din octombrie 1973, cînd ambele maluri ale Canalului au revenit sub control egiptean, s-a trecut imediat la deblocarea sa pe toată lungimea de 168 km, de la Port-Said la Suez, fiind redat traficului în iunie 1975. De atunci, au trecut din Mediterana spre Marea Roşie peste 50 000 de nave sub cele mai diverse pavilioane, aducînd Egiptului, anual, un venit de aproximativ o jumătate miliard de dolari. Vaste lucrări de amenajare sînt în curs pe toată întinderea Canalului, pentru a putea permite, în următorii ani, trecerea navelor de mare deplasament, a tancurilor petroliere cu o capacitate de pînă la 300 000 tone.

Vizitînd recent Canalul, în zona Ismailia, am avut posibilitatea să observ amplul proces de reconstrucţie ce se desfăşoară în acest oraş ce adăposteşte administraţia întregului complex de navigaţie, aceleaşi eforturi constructive fiind înregistrate şi în celelalte două mari oraşe ce au suferit de pe urma războiului, Port Said şi Suez.

La aproape 110 ani de la inaugurarea sa, Canalul Suez, săpat în istmul acoperit de nisipul deşertului, continuă să rămînă cea mai frecventă punte de legătură dintre Mediterana şi Oceanul Indian, dintre Europa, Asia şi Africa răsăriteană, constituind pentru economia egipteană un important punct de sprijin.

OŢELUL. Heluan se află la o jumătate de oră distanţă, cu trenul electric, de centrul capitalei egiptene. Datorită izvoarelor sale de ape sulfuroase, era cunoscut, încă din timpurile faraonice, ca loc de vindecare a bolilor reumatice. În timpurile noastre, celebrităţii sale antice, perpetuate în decursul veacurilor, i s-a adăugat faima modernă de centru al industriei siderurgice egiptene, cuptoarele înalte ale Heluanului întregindu-i decorul. Tot aici se află uzina „El Nasr Automotive Manufacturing Co." care produce, pe o linie românească de montaj, tractoare „Universal-650".

Dezvoltarea industrială a Egiptului este vizibilă nu numai la Heluan, ci în toate principalele centre urbane ale ţării. În jurul portului mediteranean Alexandria, se află o serie de întreprinderi textile care prelucrează marea bogăţie a ţării – bumbacul. Pe ţărmul Mării Roşii, la Hamrawein, s-a construit cel mai mare complex de fosfaţi concentraţi din Africa şi Orientul Mijlociu, fruct al cooperării româno-egiptene. Noul plan cincinal (1978 – 1982) prevede, la capitolul investiţii, 12,3 miliarde lire egiptene (peste 17 miliarde de dolari) din care o parte importantă va reveni industrializării. Proiectele industriale în curs de execuţie sau care urmează să fie transpuse în viaţă, în viitorul apropiat, vor face ca procesul de modernizare a Egiptului să cîştige nou teren, transformările de ordin economic contribuind direct la ridicarea nivelului de viaţă al poporului, la înflorirea generală a ţării.

PRIETENIE. Egiptenii, ca de altfel şi ceilalţi arabi, ştiu să preţuiască mult prietenii adevăraţi, răspunzînd cu căldură acestui sentiment nobil. Călătorind în străvechea ţară a piramidelor, am ascultat adeseori cele mai calde cuvinte, de deosebită stimă, pentru prietenia dintre ţările şi popoarele noastre, caracterizată prin sinceritate şi respect reciproc. Cooperarea economică româno-egipteană, prezentă în diverse domenii, este considerată în Egipt ca un sprijin important în procesul de industrializare a ţării, iar relaţiile culturale, ştiinţifice dintre organizaţiile obşteşti, în continuă dezvoltare, sînt apreciate ca o punte durabilă a prieteniei dintre Republica Socialistă România şi Republica Arabă Egipt. De cea mai largă preţuire se bucură frecventele întîlniri dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Anwar El Sadat, care au conferit noi valenţe relaţiilor tradiţionale de prietenie şi colaborare româno-egiptene, extinderea acestora fiind în interesul ambelor ţări şi popoare, al păcii, înţelegerii şi conlucrării internaţionale.

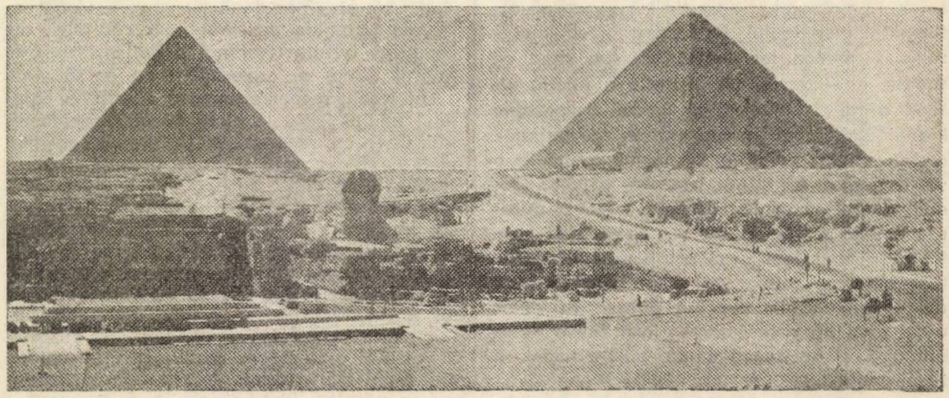

Vedere panoramică a zonei piramidelor şi sfinxului de la Giza (în marginea capitalei egiptene)

REPORTAJ PE GLOB

Bruxelles — anul o mie

Marcel Negreanu

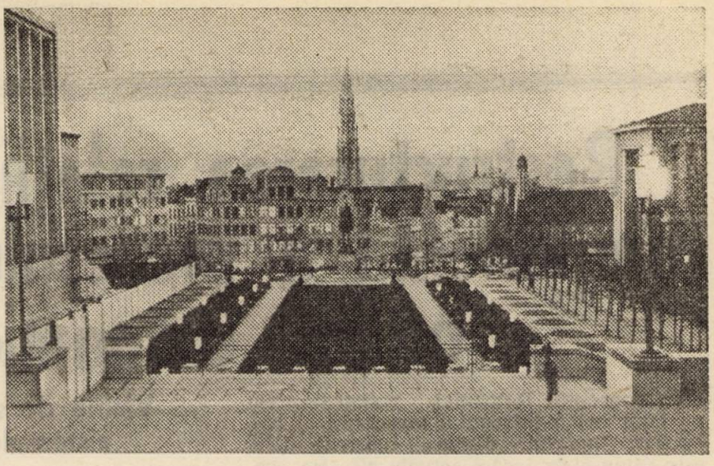

Ajuns în pragul venerabilei vîrste, orașul este o sinteză între trecut și prezent

Un oraș milenar, spre sfîrșitul veacului al XX-lea, ți se înfățișează oarecum altfel decît vîrsta lui vrea să-ți sugereze. În succesiunea lor, secolele, cu cît sînt mai îndepărtate, cu atît mai mult ascund timpul în file îngălbenite de cronică. Cu o cochetărie aproape umană, orașul ajuns la vîrsta senectuții este înclinat să-și arate mai degrabă înnoirile, în timp ce zonele încărunțite de vreme apar ca mărturii ale unei personalități ce înfruntă istoria.

Ajuns în pragul venerabilei vîrste, pe care o va celebra cu fastul cuvenit în vara viitoare, Bruxelles se vrea, totuși, un oraș al sintezelor — al sintezelor între trecut și prezent, permanență și transformare, vechime și modernitate. El pare decis să aducă, într-o conviețuire netulburată, armonioasă, două epoci : una a monumentelor, acelea care conservă, peste timp, bogăția de viață a înaintașilor ; alta a urbanizării și industrializării spectaculoase, a deschiderii către viitor, care indică efortul constructiv al contemporanilor. Imaginea n-ar fi decît parțială dacă te-ai opri numai în Grand Place, la Saint-Michel, Petit-Sablon sau bătrîna Bursă, și la fel de incompletă în nu mai puțin celebrele Atomium, „Berlaimont" (sediul bruxellez al Pieței comune) sau „World Trade Center". Tentația noului rămîne, totuși, o constantă vizibilă și metamorfozele urbane îi urmează, docile, atracția.

Un biograf al capitalei belgiene se gîndea, nostalgic, că tocmai în străzile simple, puțin cunoscute de turiști, poți descoperi adevăratul caracter al unei aglomerații urbane. Ar fi un îndemn greu de urmat. Orașul așezat pe Senne (omonimia cu fluviul parizian îl iritase pe Baudelaire, dar ea explică doar o origine celtică comună) îi oferă vizitatorului descins aici, în primul rînd, o densitate de monumentalitate, care nu o dată copleșește prin verticalitatea sa îndrăzneață. Panoramele bruxelleze confirmă, fără tăgadă, imaginea unui adevărat oraș al „clădirilor-turnuri". În confruntarea lor aeriană, acestea deplasează, cel puțin pentru moment, privirea la înălțimi care trec, în mod frecvent, de 100 de metri : așanumitul Turn al Sudului se ridică pînă la 148 m, Palatul Justiției (cel mai mare monument construit în Europa secolului XIX) numără 105 m, alte clădiri, „mai mici", își disputâ spațiul dintre 60 și 90 m.

Este neîndoielnic, totuși, că viziunea verticalității și a largilor deschideri riscă să-ți ascundă tocmai bogăția interioară a capitalei belgiene. Ambiția înălțimilor este poate doar semnul orgoliului unui oraș crescut într-un cadru geografic marcat de lipsa reliefului. Privit, să spunem, din interior, Bruxelles-ul îți prilejuiește un alt sentiment decît acela al expansiunii edilitare. Senzația durabilității și a conservării propriilor valori este cu mult mai puternică. S-a observat, de altfel, că trăsăturile sale fundamentale urcă încă în evul mediu, trăsături pe care nici un progres tehnic nu le-a putut anihila. Marile magazine au înlocuit micile prăvălii, dar ele au rămas fixate de-a lungul vechiului curs al Sennei. Uzinele au luat locul atelierelor meșteșugarilor, dar ele n-au mers mai departe decît canalul care, din secolul al XVI-lea, s-a substituit Sennei pentru luntrași. Perimetrul vechiului Bruxelles rămîne clar desenat de o centură poligonală cu largi bulevarde create între 1818 și 1840 pe amplasamentul fortificațiilor din secolul al XIV-lea. Succesiunea stilurilor înseși s-a desfășurat fără contradicții dureroase, așezîndu-se într-o complementaritate remarcabilă. Cel gotic, caracteristic secolului al XIV-lea și primăriei, a fost urmat de edificiile Renașterii, vizibilă la Maison du Roi. La fel de reprezentative sînt barocul (nu atît de amplu ca la Anvers) și neoclasicismul veacului al XIX-lea, ilustrat de Palais des Académies. Oraș cu vădită vocație artistică, Bruxelles-ul a avut o neîntrecută pasiune a îmbinării artelor și meșteșugurilor. Fastuoasa tapițerie bruxelleză din secolul al XVI-lea concurează pe picior de egalitate cu manufacturile de Gobelins din Franța, iar prețioasa dantelă numită, curios, „de Anglia" este, de fapt, confecționată la Bruxelles.

Capitala belgiană are, totuși, un perimetru de 110 m lungime și 68 m lățime, în care parcă își sintetizează întreaga sa spiritualitate clasică. Deși este aproape imposibil să reduci imaginea unui oraș doar la una din dimensiunile sale urbanistice, există neîndoielnic locuri care parcă concentrează tot ce are mai caracteristic. Dacă ceri unui bruxellez să te conducă la un asemenea loc, fără preget te va îndrepta către Grand Place. Capitala belgiană are atîtea monumente arhitecturale sau culturale, mai vechi sau mai noi, care i-ar putea exprima ființa, și totuși Grand Place rămîne un spațiu unde, ca nicăieri altunde, te simți în Bruxelles și, mai mult chiar, în Belgia. Am revenit de mai multe ori în Grand Place, atras ca de o operă de artă pe care simți nevoia să o revezi, sperînd că vei descoperi un nou detaliu în adîncime. Am intrat de fiecare dată în perimetrul „marii piețe" din direcții diferite. Fie venind dinspre catedrala Saint Michel, fie dinspre biblioteca regală sau Academie. Dar parcă Bursa este aceea care oferă cea mai fidelă introducere. Monumentalitatea ei masivă anunță somptuozitatea „marii piețe". Este o clădire care-și poartă vîrsta ceva mai mult decît centenară cu orgoliul unei „bătrîne doamne". Îți vine greu să crezi, atunci cînd nu ești avertizat, că dantelăriile baroce din Grand Place au găzduit, de-a lungul veacurilor, sediile unor corporații : a negustorilor de mărunțișuri sau arcașilor, a dogarilor și ebeniștilor. Că exuberanța flamandă a așa-numitei Maison du Roi, care n-a fost niciodată locuită de un rege, a adăpostit odinioară o hală de piine, în care apoi ducele de Brabant a instalat un birou de impozite. Firește, Grand Place va fi unul din locurile preferate ale serbărilor milenare ce vor fi organizate la Bruxelles și din care nu vor lipsi, așa cum au anunțat edilii bruxellezi, faimosul „covor de flori" și spectacolul feeric de sunet și lumină.

Manneken-Pis, vecinul „marii piețe", este prea cunoscut în întreaga lume pentru a mai constitui o surpriză pentru vizitator. Considerat un fel de paladiu al orașului, bruxellezii îl numesc „cel mai vechi burghez al capitalei belgiene". Sculptorul Jérôme Duquesnoy nu-și va fi închipuit, cînd și-a plăsmuit opera, că aceasta va agonisi cu timpul o respectabilă garderobă, ajunsă acum la 225 de costume, găzduite într-o sală specială a muzeului comunal. Din 1830, în zilele de sărbătoare, „manneken" este îmbrăcat într-un costum de gală. În 1919, un batalion de vînători francezi i-a conferit o uniformă militară cu brevet și citare la ordinea de zi.

Într-o alăturare care nu scapă simbolurilor, la doi pași de Grand Place se află și Palatul Congreselor, care găzduiește, anual, zeci de mii de participanți, din întreaga lume, la colocvii, reuniuni și congrese internaționale. Capitală a Belgiei, Bruxelles este, în același timp, și capitala a Pieței comune și sediu al Comisiei executive a Comunității vest-europene. Vocația internațională a Bruxelles-ului este, însă, mult mai largă decît acest cadru (este, de pildă, semnificativ faptul că aici funcționează peste 500 organisme internaționale) și ea ilustrează, în fapt, prezența Belgiei în lumea contemporană. Prezență animată de voința unei largi cooperări internaționale, a dezvoltării unor relații între state în spiritul păcii și securității.

Preocuparea pentru identificarea căilor celor mai favorabile desfășurării unei colaborări reciproc avantajoase, împreună cu interesul pentru consolidarea păcii și afirmarea rolului pe care trebuie să-l joace țările mici și mijlocii în lumea contemporană oferă un limbaj comun în termenii căruia relațiile româno-belgiene s-au dezvoltat în ultima vreme. La Bruxelles, interlocutorii îți reconfirmă aprecierile elogioase de care se bucură politica externă a României, activitatea internațională a președintelui Nicolae Ceaușescu. Politica României, scria un publicist bruxellez, „a fost și rămîne o contribuție activă la democratizarea relațiilor economice internaționale, la înlăturarea barierelor comerciale, la accelerarea dezvoltării economice, la reglementarea justă și echitabilă a problemelor materiilor prime, pe scurt, la tot ceea ce privește edificarea unei noi ordini economice internaționale".

O îndelungată tradiție caracterizează relațiile româno-belgiene. Atestate încă din secolele XIV-XVI, la care se adaugă puternice afinități de cultură, ele și-au găsit, în ultimii ani, un fundament solid în principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. O bogată înrîurire asupra dezvoltării lor, cu implicații decisive în planul conlucrării dintre cele două țări și popoare, l-a constituit dialogul la nivelul cel mai înalt, prilejuit de vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Belgia, în 1972, și de cea a Maiestăților lor Regele Baudouin și Regina Fabiola, în România, în 1976. Sînt numeroase domeniile în care cooperarea româno-belgiană a înregistrat intensificări și diversificări substanțiale : cele economice și tehnico-științifice cu precădere, dar și schimburile culturale, nu mai puțin semnificative pentru ansamblul legăturilor dintre țările și popoarele noastre. Avîndu-și izvorul în dorința de a răspunde aspirațiilor de pace, colaborare și înțelegere ale popoarelor român și belgian, dezvoltarea relațiilor dintre România și Belgia stă mărturie a faptului că țări cu sisteme social-politice diferite pot să conlucreze strîns, în spiritul coexistenței pașnice, în propriul interes, al păcii și colaborării internaționale.

Restructurarea relațiilor valutar-financiare, componentă a procesului de instaurare a noii ordini economice internaționale

În concepția României, restructurarea pe baze noi a întregului ansamblu al relațiilor financiar-valutare internaționale este impusă de însăși actuala situație pe plan monetar și financiar din lume și reclamată, în mod obiectiv, de schimbările și transformările economice și politice intervenite pe arena mondială. Prin aceasta, ea constituie o componentă firească a procesului instaurării unei noi ordini economice internaționale. Stabilitatea valorică a monedelor naționale, realizarea echilibrului balanțelor de plăți, formarea cadrului instituțional și crearea de resurse suficiente pentru finanțarea dezvoltării sînt condiții indispensabile pentru o bună desfășurare a vieții economice mondiale. Ordinea monetar-financiară este parte integrantă a ordinii economice în general ; ca atare, o nouă ordine economică internațională — ca alternativă rațională la actualele stări de lucruri — presupune, implicit, o nouă ordine financiar-valutară. Așa cum sublinia președintele **Nicolae Ceaușescu**, **„o necesitate imperioasă este asigurarea stabilității monedelor, crearea unui sistem valutar internațional care să permită desfășurarea normală a schimburilor și colaborării economice"**. Această poziție a României este fundamentată pe convingerea că, pe de o parte, toate statele — ca participante la circuitul economic mondial — au interesul ca relațiile valutar-financiare să fie așezate pe baze cît mai solide și că, pe de altă parte, stabilitatea și durabilitatea sistemului monetar internațional nu pot fi asigurate decît printr-o cît mai largă și deplină aderiune a statelor la principiile de organizare și funcționare a sistemului.

Pe plan financiar-valutar, se conservă, astăzi, în lume, încă o serie de disproporții, dezechilibre, inegalități, inechități și manifestări de instabilitate. Perioada postbelică a consemnat prezența unor prime tendințe de cooperare internațională în sfera relațiilor financiare și monetare : stabilirea unor reguli și norme de desfășurare a acestora (referitoare la regimul cursurilor de schimb între monede, la instrumentele monetare de reglementare și de rezervă, la sprijinirea statelor în caz de dificultăți economice, în special legate de balanța de plăți etc.) ; înființarea, sub egida O.N.U., a unei instituții specializate — Fondul Monetar Internațional — menită să supravegheze aplicarea acestor reguli și norme și să constituie, conform statutului său, „mecanismul de consultare și colaborare în problemele monetare internaționale". Pe plan practic însă — așa cum arată realitățile — organizarea și desfășurarea relațiilor valutar-financiare nu au urmat cursul, în sine pozitiv, pe care îl deschidea și îl reprezenta, în fond, instaurarea unui sistem valutar internațional (cu tot ceea ce presupunea și cuprindea : reguli, norme, mecanisme și instituții de cooperare etc.).

Viciile de structură ale sistemului actual

Există un consens deplin al specialiștilor în problemele monetare internaționale asupra faptului că sistemul, potrivit însuși modului în care a fost structurat încă de la înființare, a creat, din start, disproporții și asimetrii, instituind preponderența unei țări și conferind privilegii deosebite monedei acesteia (dolarul fiind învestit, spre deosebire de celelalte monede, cu funcțiile de rezervă monetară și de mijloc de plată cu acceptare internațională deplină). Dincolo de faptul că, astfel, economia și comerțul altor țări, precum și plățile internaționale deveneau dependente de evoluția economiei și a balanței de plăți ale unei țări, o asemenea organizare a sistemului încorpora un element de dezechilibru intern atît de important, încît acesta s-a dovedit de natură să ducă la diluarea treptată și, în cele din urmă, la dizolvarea sistemului însuși. „Decesul acestui sistem — spune chiar un economist american, cunoscutul expert în probleme monetare, Robert Triffin — era înscris în însuși actul său de naștere. El nu putea funcționa și nu putea adapta rezervele mondiale la nevoile economiei decît cu condiția creșterii nelimitate a îndatorării externe a țării cu monedă dominantă, pînă la punctul în care convertibilitatea sa efectivă ar fi devenit total imposibilă și ar fi fost, de aceea, suspendată de jure sau de facto".

Este exact ceea ce s-a și întîmplat. În contextul în care rolul de a asigura necesarul de mijloace de plată internaționale (în vederea dezvoltării economice și expansiunii schimburilor comerciale) fusese transferat dolarului, condiția pentru existența unor asemenea mijloace devenise aceea ca, anual, S.U.A. să cheltuiască în străinătate mai mult decît încasau, cu alte cuvinte să aibă un permanent deficit al balanței de plăți. După ce, ani de zile, mijloacele de plată respective au fost create, conform însăși regulii sistemului, prin deficitul balanței de plăți americane, sistemul a apărut inoperant în momentul în care dolarii cumulați în străinătate, prin acest deficit, au depășit cuantumul rezervelor de aur americane. Convertirea dolarilor externi în aur — unul din principiile de bază ale funcționării sistemului — nu a mai putut fi respectată. Această convertibilitate a fost întreruptă de facto, în 1968, și suspendată oficial în 1971, aurul intrînd în rîndul mărfurilor „obișnuite", cu preț oscilant, iar dolarul — deși de două ori devalorizat — devenind, în fond, „etalonul monetar".

Dar datoria externă americană, acumulată prin deficitul balanței de plăți, a rămas : ea constituie, în fapt, o imensă masă de monedă americană ce aparține unor nerezidenți americani, care, în căutarea unei fructificări, își transferă fondurile de pe o piață pe alta în diverse monede, în funcție de evoluția cursurilor acestora, dezechilibrînd, astfel, balanțele de plăți ale diferitelor țări. Rezultatul a fost că al doilea principiu de bază al sistemului — stabilitatea cursurilor valutare — a devenit, la rîndu-i, inoperant. În fața mișcărilor masive de capital de pe o piață pe alta, autoritățile monetare s-au văzut obligate să abandoneze susținerea cursului monedelor lor, să lase la latitudinea cererii și ofertei fixarea acestui curs, intrîndu-se, în acest mod, într-o perioadă de fluctuare cvasigeneralizată a cursurilor valutare — fluctuație avînd efecte negative asupra dezvoltării schimburilor internaționale, întrucît introduce elemente de incertitudine și instabilitate, înlesnind transferul de inflație de pe o piață pe alta, dereglînd mecanismele economice, comerciale, financiare.

Ca atare, în prezent, nu se păstrează mai nimic din fostele reguli și reglementări de bază ale sistemului valutar, în

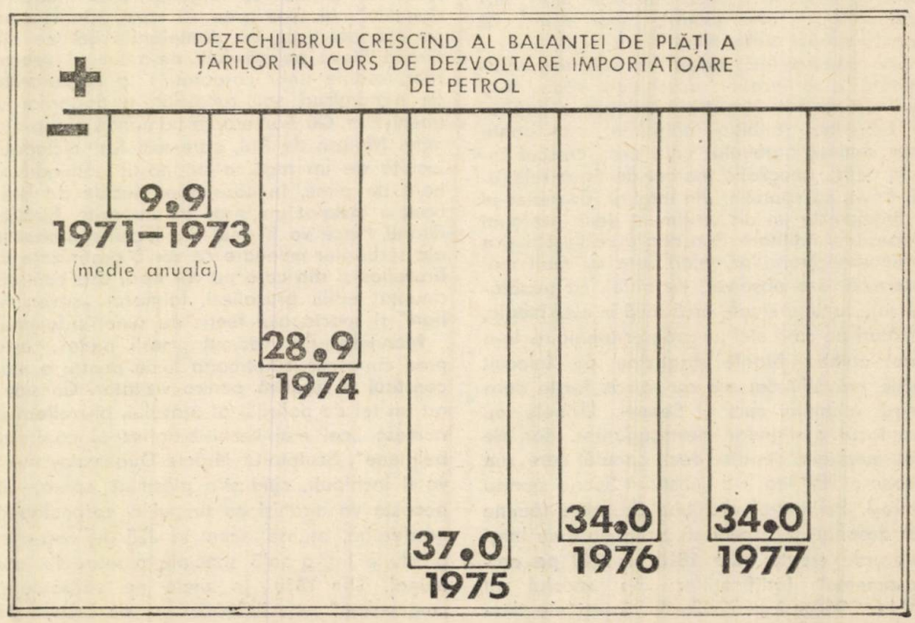

vreme ce altele noi nu le-au luat locul. Acordurile convenite în Jamaica (1975) și intrate în vigoare de curînd (în privința unei reforme monetare) nu au făcut altceva decît să consfințească stările de lucruri existente — regimul cursurilor de schimb fluctuante, „etalonul-dolar", abandonarea prețului oficial al aurului (în contextul lipsei sale de semnificație) și, deci, scoaterea metalului galben din funcția de „numitor comun" al monedelor — fără, însă, a aduce o contribuție efectivă la remedierea situației. Ca urmare, distorsiunile și asimetriile au continuat să se acumuleze, instabilitatea monetară a devenit și mai profundă, în timp ce consecințele financiare ale crizei petrolului au avut efecte, dintre cele mai importante, în direcția adîncirii dezechilibrelor din plățile internaționale. În numai patru ani, țările exportatoare de petrol au acumulat un excedent de plăți de aproape 190 miliarde dolari, care, în proporție de peste 70 la sută, a apărut ca deficit în conturile externe ale țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol, țările occidentale industrializate transferînd acestora cea mai mare parte a notei suplimentare la petrol (decurgînd din majorarea prețului țițeiului). Datoria externă a statelor în curs de dezvoltare importatoare de petrol a depășit, astfel, fabuloasa sumă de 250 miliarde dolari și, pentru cele mai multe dintre ele, proporția în care rezervele monetare proprii acoperă importul se situează la cote de alertă. Țările respective — care reprezintă majoritatea statelor lumii — au ajuns, actualmente, să dețină, din totalul lichidităților internaționale, numai 15 la sută, în timp ce ponderea țărilor industrializate se ridică la 60 la sută, iar cea a grupului restrîns de state exportatoare de petrol la 25 la sută. Aceasta, în vreme ce, datorită înăspririi condițiilor de finanțare și creditare, devine tot mai împovărătoare, pentru țările în curs de dezvoltare respective, sarcina rambursării imenselor lor datorii externe. În plus, aceste țări sînt tot mai afectate de continua depreciere inflaționistă a monedelor ce folosesc ca mijloace de plată pe plan internațional, depreciere care erodează încasările lor din exporturi, precum și semnificația reală a sumelor alocate lor sub formă de asistență financiară pentru dezvoltare.

Sînt, toate acestea, fapte care demonstrează necesitatea întreprinderii unor acțiuni concrete în direcția înlăturării dezechilibrelor, stării de incertitudine și instabilitate, a manifestărilor de criză, prin instaurarea unor noi structuri financiar-valutare, prin reașezarea și reorganizarea relațiilor internaționale din domeniul monetar. De altfel, restructurarea acestor relații este imperios revendicată de schimbările economice și politice profunde din lume, de afirmarea pe arena mondială a țărilor socialiste, a țărilor în curs de dezvoltare, de apariția, în ultimele decenii, a peste 100 noi state independente, de afirmarea lor ca factori activi pe scena politică internațională — schimbări care imprimă sensul și orientările restructurărilor —, spre dezvoltare generală și echitabilă, spre democratizare și universalizare.

Exigențele unor soluții general-acceptabile, universale și democratice

Cele arătate mai înainte susțin cu tărie necesitatea impunerii unor *noi relații financiar-valutare internaționale, universale și democratice*, la care să participe toate statele și care să permită participarea și să corespundă intereselor tuturor țărilor, să faciliteze dezvoltarea fiecărei economii naționale și a economiei mondiale în ansamblu, expansiunea armonioasă și nestingherită a schimburilor internaționale, la adăpost de manifestarea oricăror fenomene de instabilitate, distorsiune și dezechilibru. Toate țările — fără deosebire de mărime, potențial, nivel de dezvoltare, situare geografică sau sistem politico-social — sînt interesate în găsirea unor *soluții general-acceptabile* pentru problemele majore ale relațiilor valutar-financiare internaționale. De asemenea, *nu s-ar putea concepe un sistem valutar stabil, eficient și echitabil fără existența unei înțelegeri generale, care să ia în considerare interesele tuturor statelor participante la schimburile mondiale.* Totodată, în mod necesar, un asemenea sistem monetar-financiar — universal și democratic — trebuie să-și propună drept obiectiv de bază asigurarea cadrului de natură să impulsioneze procesul înlăturării treptate a decalajelor economice între țări, sprijinind progresul mai rapid al statelor în curs de dezvoltare, prin lărgirea accesului, în condiții avantajoase, al acestora la mijloacele financiare pentru dezvoltare. Promovarea progresului general, echitatea, universalitatea și democrația în planul relațiilor internaționale — inclusiv al celor financiar-valutare — se articulează organic, se intercondiționează și se presupun reciproc.

Treptat, pe parcursul perioadei postbelice, caracterul de organizații deschise, cu vocație universală, al F.M.I. și BIRD a tins să se contureze, numărul țărilor membre sporind, de la înființare și pînă în prezent, de aproape trei ori. A crescut, astfel, și nevoia ca structurile financiar-monetare internaționale să răspundă, într-o tot mai mare măsură, intereselor tuturor țărilor lumii. În prezent, capacitatea de tragere (de împrumut) la F.M.I. a statelor în curs de dezvoltare (capacitatea acestor țări de a folosi fondurile organizației) — aflată, potrivit statutului acesteia, în funcție de cotele de participare — se situează cu mult sub nivelul celei a statelor dezvoltate și nu corespunde nevoilor financiare, comparativ, cu mult mai mari ale primelor țări. Principalele state capitaliste dezvoltate dețin aproximativ 2/3 din totalul cotelor și, deci, din capacitatea totală de tragere. În schimb, cotele și, prin urmare, capacitatea de împrumut a țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol, reprezintă sub o cincime din total. Situația este similară în ce privește participarea la luarea deciziilor, întrucît cuantumul voturilor este, de asemenea, în raport cu nivelul cotelor, ca și în ce privește accesul la noile mijloace de plată create în cadrul F.M.I. — drepturile speciale de tragere — repartizate țărilor membre tot în funcție de cotele de participare.

Se evidențiază, astfel, pe de o parte, necesitatea extinderii accesului țărilor în curs de dezvoltare la resursele F.M.I., atît prin asigurarea creșterii progresive a ponderii cotelor acestor țări în totalul cotelor, cît și prin lărgirea facilităților de creditare. Pe un plan mai general, se impune sporirea substanțială și îmbunătățirea asistenței financiare pentru dezvoltare, acordată țărilor respective. Aceasta trebuie să crească cel puțin pînă la concurența sumelor reprezentînd echivalentul a 0,7 la sută din produsul național brut al fiecărei țări industrializate, așa cum s-a convenit, pe plan internațional, în cadrul UNCTAD. Se relevă, de asemenea, exigența perfecționării sistemului de creditare — prin majorarea resurselor și îmbunătățirea condițiilor de împrumut (termene mai lungi și dobînzi mai reduse) —, astfel încît acesta să contribuie efectiv la înlesnirea procesului de dezvoltare în țările rămase în urmă. Totodată, poate fi avută în vedere cerința statelor în curs de dezvoltare de a se stabili o legătură între noile emisiuni de lichidități internaționale („drepturile speciale de tragere") și finanțarea dezvoltării. Mari resurse pentru suplimentarea considerabilă a asistenței financiare ar putea fi puse la dispoziție de orientarea, în acest scop, cel puțin a unei părți din imensele fonduri irosite în cursa înarmărilor. Așa cum a propus România, jumătate din fondurile economisite ca urmare a reducerii treptate a cheltuielilor militare mondiale cu 10—15 la sută în 1985, față de 1978, ar putea fi destinate constituirii unui *fond de dezvoltare al O.N.U.* în vederea sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare, care au un venit național de pînă la 500—600 dolari pe locuitor, pentru progresul lor economic și social mai rapid.

Pe de altă parte, se impune lărgirea reprezentării și participării țărilor în curs de dezvoltare la dezbaterea și soluționarea problemelor monetare, la adoptarea hotărîrilor. Aceasta presupune *abandonarea concepțiilor potrivit cărora unele state au dreptul de a lua singure decizii în probleme de interes general, precum și a tendințelor de a soluționa asemenea probleme în grupuri restrînse,* afectînd, astfel, ansamblul coerent pe care trebuie să-l reprezinte un sistem monetar-financiar și instituțiile internaționale din cadrul acestuia. Apare, cu pregnanță, exigența abordării, într-un spirit nou, a problemelor valutar-financiare în cadrul organizațiilor internaționale de resort, pe baza unei conlucrări larg democratice, în condiții de echitate, a tuturor participanților.

În cadrul unor noi relații valutar-financiare internaționale, o atenție deosebită se cere a fi acordată mecanismului de echilibrare a balanțelor de plăți, ceea ce presupune, în primul rînd, limitarea excedentelor și deficitelor acestor balanțe. Menținerea echilibrului de balanță va trebui să constituie o sarcină permanentă și cu caracter general pentru toate statele, nu numai pentru cele care au balanțe pasive, ci și pentru cele care au balanțe active. Ea implică renunțarea la acțiuni speculative sau la măsuri care urmăresc să transfere propriile dificultăți interne și de balanță asupra altor țări, îndeosebi asupra țărilor în curs de dezvoltare, și, înainte de toate, *eliminarea barierelor artificiale și discriminărilor din calea schimburilor.*

De însemnătate centrală pentru un nou sistem valutar-financiar internațional este stabilirea raporturilor valorice între monede, a cursurilor lor de schimb, exigența de fond fiind aceea a asigurării dezvoltării pe baze stabile a relațiilor economice între state. Se relevă, astfel, *necesitatea întăririi monedelor naționale,* a asigurării unor raporturi echitabile între acestea, la cursuri reale, fundamentate economic, de natură să reprezinte realmente un factor al promovării echilibrului și stabilității monetare, al înlăturării fluctuațiilor și incertitudinilor, al dezvoltării nestingherite a comerțului și cooperării economice internaționale.

România, în calitate de membră a F.M.I. și BIRD, aduce o contribuție activă la rezolvarea problemelor valutar-financiare internaționale. Potrivit coordonatelor esențiale și liniilor directoare ale întregii sale politici externe, țara noastră militează ferm, în domeniul relațiilor financiar-valutare, pentru așezarea pe baze noi a acestora, pentru universalizarea și democratizarea organismelor economico-financiare internaționale, pentru participarea egală și echitabilă a tuturor statelor la dezbaterea și soluționarea problemelor, pentru rezolvarea acestora, în conformitate cu interesele dezvoltării tuturor țărilor — concepînd transformarea, pe asemenea baze, a relațiilor financiar-valutare mondiale drept o componentă esențială a instaurării unei noi ordini economice internaționale, a făuririi unei lumi mai bune și mai drepte, a păcii și colaborării între popoare.

dr. Ilie Șerbănescu

1000+1

O vizită omagială devenită tradițională : membrii guvernului elvețian în cantonul de origine al președintelui Confederației, Villi Ritschard

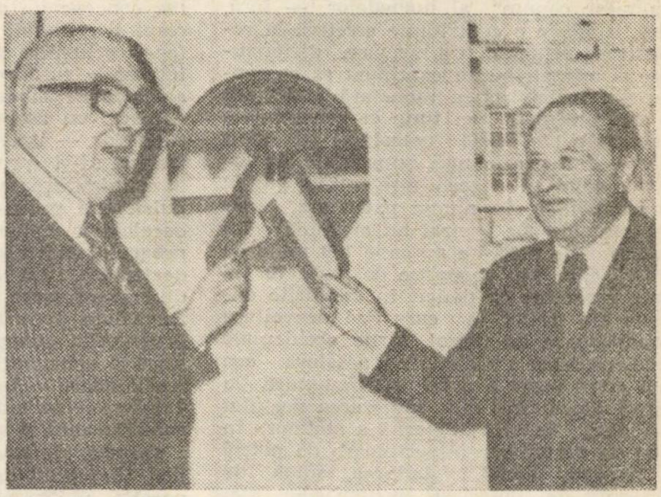

Premierul britanic James Callaghan (stînga) și cancelarul federal al Austriei, Bruno Kreisky, au dezvelit o placă comemorativă cu prilejul inaugurării noului sediu al Societății de prietenie anglo-austriacă

Cultură

Lagosul și-a îmbogățit peisajul spiritual : în capitala nigeriană a fost deschis un Centru al culturilor și civilizațiilor africane. Instituția își propune să acționeze în vederea salvgardării valorilor culturale ale continentului. Începutul îl formează patru departamente : o arhivă, o bibliotecă, o secțiune audio-vizuală și un muzeu. Programul de activitate se anunță bogat : de la seminarii și conferințe la expoziții și spectacole.

Descoperire

Reprezentanții firmei „Texaco" nu se arată dispuși să răspundă curiozității ziariștilor. Totuși, ei au confirmat că explorările submarine desfășurate în largul coastelor statului New Jersey au dus la descoperirea unor urme de gaze naturale. Ce perspective oferă, însă, această zonă denumită „Baltimore Canyon" ? Greu de știut. Firma păstrează secretul. Există un indiciu : „Texaco" cheltuie 60 000 dolari pe zi pentru noi explorări. O asemenea sumă nu se aruncă pe apa... mării, fără certitudinea profitului.

Turn

Explozii, naufragii, catastrofe. În sfîrșit, printre atîtea vești „negre" pe care agențiile de presă se ambiționează să le livreze zilnic, o informație mai liniștitoare : faimosul turn din Pisa pare mai puțin grăbit să se încline. Specialiștii au constatat că, în ultimii trei ani, înclinația turnului a fost mai lentă decît în anii 1972–1974. Ceea ce nu trebuie să alimenteze iluzii – avertizează aceiași specialiști. Ei cer să se desfășoare grabnic lucrări de consolidare a subsolului în care apa se acumulează cu o nepermisă îndrăzneală...

Universitate

Tradiționala Universitate comunistă și-a inaugurat activitatea la Londra. Organizată anual de Partidul Comunist din Marea Britanie, Universitatea își propune să dezbată în cadrul unor seminarii, conferințe și colocvii peste 50 de teme legate de probleme actuale ale țării și ale lumii.

Bunici

Există, în S.U.A., o sărbătoare a mamelor. A fost instituită, apoi, una consacrată taților. Le-a urmat, în zilele din urmă, o decizie care rectifică o omisiune : oare bunicii n-au și ei dreptul la o zi a lor ? Camera Reprezentanților a introdus sărbătoarea bunicilor în calendarul oficial al lunii septembrie. Data exactă n-a fost stabilită definitiv. În acest an, evenimentul se va produce la 10 septembrie. Pentru viitor nu s-a hotărît nimic. Asta-i soarta bunicilor... Dar înainte de a încheia scurta informație, trebuie să amintim că ideea unei asemenea sărbători n-a venit nici din partea nepoților, nici a strănepoților, ci aparține unui... bunic. Este congresmanul John Flynt, din Georgia, care se mîndrește cu faptul de a fi de două ori bunic !

Aur

Căutătorii de aur au motive să se pună în mișcare. De astă dată, însă, pămîntul speranțelor se găsește în Peru. Prospecții făcute în departamentul Madre de Dios, în sud-estul țării, au dus la neașteptate descoperiri : în anumite puncte s-ar găsi aproape șase grame de aur pe metru cub de teren. Ar putea fi, cum se exprima președintele companiei de stat „Centromin Peru", „cel mai spectaculos cadou pe care natura l-a făcut Perului".

Stil

Un nou stil s-ar părea că se impune la Quirinale. Noul președinte al Italiei, Alessandro Pertini, intenționează să introducă un protocol „mai simplu" și mai puțin costisitor pentru finanțele publice. Printre alte măsuri se are în vedere reducerea numărului de mașini folosite de funcționarii palatului prezidențial.

Aspirina

S-a scris mult despre efectele aspirinei asupra congestiei cerebrale. Luată în doze mici, afirmă o echipă de medici de la Universitatea din Ontario, aspirina micșorează sensibil riscurile unor accidente cardiovasculare. Ciudat, însă, experiențele au demonstrat că aspirina are efecte numai asupra bărbaților. La femei – rezultatele sînt descurajatoare. Explicația n-a fost găsită. Aspirina refuză să acționeze în cazul femeilor. Inadmisibilă discriminare față de sexul frumos !

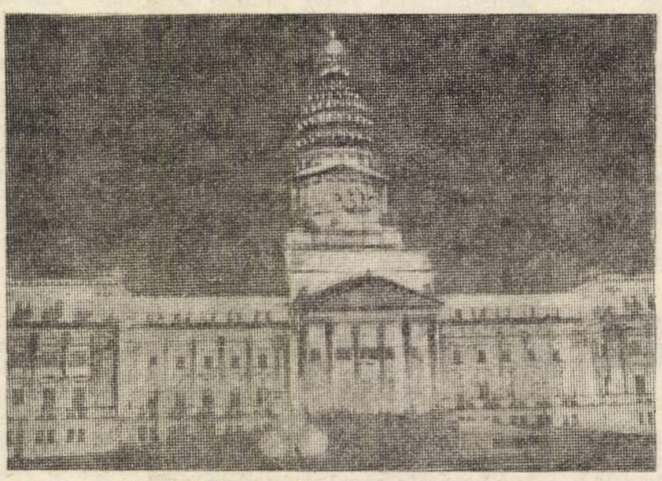

După studierea mai multor fotografii și reproduceri de epocă, frumosul edificiu al Congresului Național din Buenos Aires este din nou iluminat ca la începutul secolului. Au fost repuse în funcțiune toate vechile instalații electrice folosite pentru ultima dată în 1916, cu prilejul centenarului independenței Argentinei

Loterie

Englezii s-ar părea că nu sînt tocmai austeri în materie de jocuri de noroc. Nu știm dacă statistica a izbutit să redea cu deplină exactitate fenomenul, dar ziarul „Financial Times" pretinde că 94 la sută din insulari au obiceiul de a juca cel puțin ocazional la loterie sau la agențiile de pariuri (pentru cursele de cai sau competițiile fotbalistice), în timp ce 35 la sută sînt „microbiști" în privința jocurilor de noroc. Într-un singur an, cazinourile britanice au realizat o cifră de afaceri de 88 milioane lire sterline care au intrat în buzunarele unor întreprinzători veroși. Concluzia autorităților : sume uriașe ar consolida casieria statului (cunoscută prin anemie cronică) dacă s-ar crea o loterie națională. Pentru că cei ce practică acest business au o

O imagine dezolantă : campingul spaniol „Los Alfaques" devenit ruină după explozia unui camion-cisternă. Ancheta asupra cauzelor accidentului relevă că pereții cisternei care transporta propilenă prezentau o sudură defectuoasă

Scandal

Mare scandal financiar la Salisbury : inalți demnitari, apropiați de anturajul lui Ian Smith, sînt amestecați într-o afacere necurată finalizată într-o depunere de un milion și jumătate de dolari în Elveția. Autoritățile sînt jenate. Motivul este simplu : frauda s-a comis pe marginea unor tranzacții de arme realizate în culise, prin ignorarea embargourilor instituite de O.N.U. Prima măsură luată : ziarele rhodesiene n-au voie să publice numele inculpaților.

Propunere

Micul stat insular din Caraibe, Grenada, rămîne preocupat de obiectele zburătoare neidentificate. Delegația sa la O.N.U. a cerut ca, la viitoarea sesiune a Adunării Generale, să se discute posibilitatea creării unei agenții sau secții pentru promovarea și conducerea cercetărilor privind O.Z.N.-urile. Zburătoarele neidentificate sînt, desigur, o problemă. Rămîn, însă, destule probleme pentru omenire, care, deși identificate, sînt nerezolvate...

Ceremonie

O ceremonie puțin obișnuită a avut loc la Madrid : regele Spaniei, Juan Carlos, a remis oficial eșarfa de amiral contelui de Barcelona, Juan de Bourbon. Un decret regal, aprobat la începutul lunii de guvern, l-a numit pe conte ca amiral onorific al marinei spaniole. Contele de Barcelona este tatăl suveranului. La 14 mai 1977 el a renunțat, în favoarea fiului său, la orice pretenții la coroana Spaniei.

Știință

O realitate tristă despre care aflăm dintr-o știre „France Presse" : potrivit evaluărilor efectuate de specialiști, aproape 23 000 000 de americani adulți sînt practic incapabili să citească un orar de cale ferată sau să completeze o cerere de slujbă. La tineri, procentajul acestui analfabetism este mai redus. Odată cu vîrsta, crește și proporția celor pentru care cunoștințele elementare de carte se reduc.

Alcoolism

Alertă printre amatorii de băuturi alcoolice care se află la volan : în Franța o nouă lege, mult mai severă, va pedepsi delictul conducerii în stare de ebrietate. Cauza : 150 000 accidente mortale pe șoselele franceze în ultimii zece ani. Aproape jumătate au o singură sursă : alcoolismul.

influență ce nu poate fi neglijată, ne întrebăm dacă propunerea guvernamentală va avea... noroc ?

Canicula

Un oraș care pare părăsit. Obloanele magazinelor s-au închis. Taxiurile nu circulă. Automobilele sînt abandonate în stradă. Șerpi și scorpioni ies din ascunzători. Îndrăzneala lor se datorește canicule : 50 de grade la umbră, umiditatea 95 grade. Acest record al ultimelor decenii a fost înregistrat în orașul iranian Ahvaz.

Licitație

Pompei la licitație ? Firește, celebrele vestigii nu pot fi puse în vînzare. În schimb, 4000 de piese arheologice, recuperate în 1895, au ajuns în disputa amatorilor de piese rare. Cele 4 000 de piese au putut fi achiziționate pentru un miliard de lire italiene. Licitația a fost înconjurată de discreție. Un simplu anunț în ziare comunica modest : „Vindem antichități". Cei ce au renunțat la acest tezaur arheologic aparțin unei familii ajunsă în stare de faliment. Tristă licitație...

În magazinele din Hamburg și-au făcut apariția... pălăriile-umbrelă. Serviciul meteorologic local a anunțat că ploile vor continua. Negustorii se bucură...

Margaret Brewer a fost desemnată de către președintele Carter drept prima femeie general a infanteriei marine americane

Statistică

La sfîrșitul anului trecut, în întreaga lume, se găseau în funcțiune 206 centrale atomoelectrice avînd o putere instalată de 95 000 megawați. Statistica a fost întocmită de A.I.E.A. (Agenția Internațională pentru Energia Atomică), care apreciază că „regeneratorul cu plutoniu va fi singura tehnică în măsură să înlocuiască cărbunele, unicul combustibil care va subzista pînă în secolul viitor".

Un grilaj care seamănă cu o colivie a fost amenajat pe acoperișul unei clădiri înalte din Tokio pentru a preveni încercările de sinucidere

Rubrică realizată de Eugeniu Obrea

COLUMBIA

Ritmurile timpului

P. George

Am ajuns la Bogota în mijloc de septembrie. Pe bulevardul de la aeroport spre centrul orașului, în mașina care mă ducea spre hotel, și care cu greu se strecura printre ceilalți cai putere, mi-a revenit în minte discuția pe care o avusesem, ceva mai înainte, cu un prieten columbian. Întîmplarea făcuse ca, la Caracas, în așteptarea avionului companiei „Avianca" să-l întîlnesc pe Enrique. Cîntărindu-și, parcă, fiecare cuvînt, dorind să fie cît mai precis, mi-a vorbit, între două avioane, despre țara Cordillerei în care se născuse și pe care eu mă pregăteam s-o întîlnesc pentru prima dată.

„Călătorul străin și, îndeosebi, cel dinafara continentului nostru — spunea el — este tentat să aprecieze Columbia în funcție de numărul autoturismelor și al blocurilor pe verticală din capitală. Columbia este, însă, o realitate mult mai complexă. În ea se regăsesc problemele esențiale ale unei țări bogate și, totuși, în curs de dezvoltare". Și aș adăuga, acum, celor spuse de Enrique, ale unei țări marcate de natură, de istorie și de ritmurile timpului.

Frumusețea Columbiei își are izvorul, înainte de toate, în varietatea reliefului și explozia vegetației. Cîmpia din zona litorală a Pacificului, deocamdată puțin populată și valorificată, cedează repede locul, spre răsărit, înălțimilor semețe ale Anzilor. Cele trei Cordillere — Occidental, Central și Oriental — sînt despărțite prin văi adînci, care pătrund nestînjenite spre podișurile acoperite de pășuni și culturi de cafea. În nord, cîmpia dintre Anzi și Marea Caraibilor este dominată de masivul Sierra Nevada de Santa Marta, al cărui vîrf (Cristobal Colon) deține, cu cei 5775 metri ai săi, recordul de altitudine în Columbia. În sfîrșit, cîmpia răsăriteană, cu bogate păduri și savane, este brăzdată de numeroșii afluenți ai Amazonului și Orinocoului.

Anzii constituie, însă, nu numai o regiune neasemuit de pitorească, cu platouri imense și zăpezi veșnice. Din adîncuri, columbienii extrag însemnate bogății naturale care, abia de puțin timp încoace, pot fi denumite cu adevărat și naționale. Dispunînd de imense cantități de cărbune, Columbia se numără printre statele cu cele mai importante zăcăminte carbonifere din America Latină. Dacă, în prezent, se exploatează anual o cantitate de 3,5 milioane tone, în 1980 producția de cărbune va atinge 5–7 milioane tone. Se extrag, de asemenea, petrol (a doua bogăție a țării, după cafea), gaze naturale, minereu de fier, platină, zinc, aur, argint, mercur, sulf, sare. Se poate afirma pe bună dreptate că, în contextul crizei energetice și a materiilor prime care a zguduit numeroase țări, aceste resurse înseamnă, pentru Columbia, mult mai mult decît El Dorado de altădată.

Și totuși, El Dorado face parte din istoria pe cît de zbuciumată, pe atît de pasionantă a Columbiei. Am rămas cu această convingere după vizitarea unui muzeu unic în felul său, aflat în capitala columbiană : Museo del Oro. Fondat în 1939, muzeul reunește peste 14 000 obiecte din aur, datînd din epoca precolumbiană : lingouri, podoabe și obiecte personale, îmbrăcăminte țesută cu fir de aur, arme, vase, obiecte de cult, sculpturi. Dincolo de valoarea lor în sine, obiectele reunite în acest muzeu reprezintă vii mărturii ale unei civilizații străvechi. Quimbaya, Tairona, Calima, Muisca, Sinu, Tolima — sînt denumiri de zone arheologice care aduc dovada unei înalte organizări economice, sociale și religioase, pe care unele triburi indiene o aveau cu mii de ani înainte de sosirea conchistadorilor. Ele atestă existența unor așezări cu sute de locuințe, cu străzi, palate și temple, așezări ai căror locuitori practicau cultura porumbului și irigațiile, comerțul cu smaralde, aur și sare. De altfel, comerțul practicat de indienii Muisca l-au atras pe spaniolul Gonzalo Jimenez de Quezada spre interiorul țării, pe care o cucerește între 1536–1538 și unde întemeiază orașul Santa Fé de Bogotá, devenit mai tîrziu capitala Columbiei. Și tot pe aceste ținuturi s-a născut și ceea ce o iscusită minuitoare a condeiului a numit-o „himera" El Dorado-ului.

Istoria Columbiei este, în fapt, o epopee a luptei pentru libertate și independență. Citindu-l pe José Manuel Restrepo („Historia de la Revolucion de Colombia") înțelegi mai bine nu numai principalele etape ale formării identității naționale proprii, dar și drumul de azi al acestui popor dîrz și harnic. Înțelegi de ce ideile de libertate ale lui Simon Bolivar i-au înflăcărat pe contemporani, în lupta pentru scuturarea jugului a trei sute de ani de dominație spaniolă, de ce îi inspiră și azi pe urmași în cucerirea „celei de-a doua independențe" — cea economică.

Columbia se prezintă, în cel de-al 168-lea an de existență independentă, ca o țară în curs de dezvoltare, angajată într-un amplu proces de recuperare și folosire, în interes propriu, a bogățiilor sale naturale. Pentru a putea răspunde acestei opțiuni, a fost înființat Comitetul pentru apărarea bogățiilor naturale, iar în baza „legii naționalizării progresive", adoptată în 1967, exploatarea și valorificarea cărbunelui și petrolului, concesionate unor companii străine, au fost trecute în patrimoniul statului.

Cunoscută vreme îndelungată ca exportator de cafea (locul doi în lume, după Brazilia), Columbia se orientează acum spre diversificarea economiei, spre industrializare — singura cale în vederea lichidării stării de subdezvoltare, a asigurării progresului material și spiritual al poporului. Se depun, totodată, eforturi susținute de dezvoltare a agriculturii, pentru modernizarea transporturilor și a căilor de comunicație, a serviciilor din sfera sănătății publice, pentru perfecționarea învățămîntului de toate gradele.

■

Deși țări cu sisteme social-politice diferite, România și Columbia promovează o largă colaborare pe multiple planuri — economică, tehnico-științifică, culturală, parlamentară, în organizații internaționale — în folosul amblor popoare, al cauzei păcii, înțelegerii și colaborării internaționale.

O contribuție hotărîtoare la dezvoltarea acestei colaborări a adus-o vizita efectuată de președintele Nicolae Ceaușescu, în Columbia, în septembrie 1973. Declarația solemnă comună, ca și celelalte documente semnate cu prilejul vizitei s-au constituit în adevărate jaloane ale prieteniei și colaborării româno-columbiene. Totodată, convorbirile avute, la București, de președintele Nicolae Ceaușescu cu Alfonso Lopez Michelsen, președintele în funcție al Columbiei, cu alte personalități de seamă ale vieții politice și economice columbiene, au pus în evidență noi posibilități de aprofundare, pe multiple planuri, a colaborării bilaterale.

Sub auspiciile afinităților, ale idealurilor comune care ne apropie, ale promovării, de către ambele țări, a principiilor noi de relații între state, precum și ale noii ordini economice internaționale, relațiile româno-columbiene au o bază solidă de desfășurare și amplificare, în interesul reciproc al ambelor țări. Popoarele noastre beneficiază de condițiile cele mai propice pentru a se apropia și colabora, sub înalta îndrumare a președinților celor două state — gir ce asigură dezvoltarea de durată și în profunzime a cunoașterii, a conlucrării în direcția păcii, a progresului și bunăstării.

Legăturile dintre România și Columbia cunosc o dezvoltare continuă și ca urmare a identității sau apropierii punctelor de vedere într-o serie de probleme fundamentale ale vieții internaționale. Lupta pentru pace, destindere și securitate, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru încetarea cursei înarmărilor și realizarea de pași concreți în direcția dezarmării, pentru democratizarea vieții internaționale și așezarea relațiilor dintre state pe baze noi sînt obiective în realizarea cărora eforturile celor două țări se întîlnesc și se conjugă. Ele înțeleg, astfel, să colaboreze în făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, a unei lumi a păcii și progresului social.

Rafinării de petrol — însemne ale industrializării

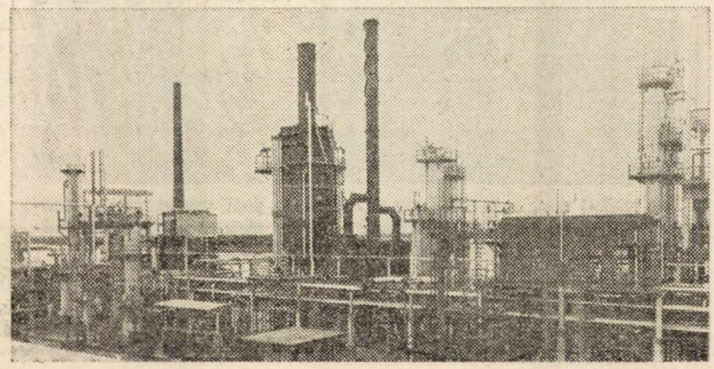

Bogota — vedere asupra orașului

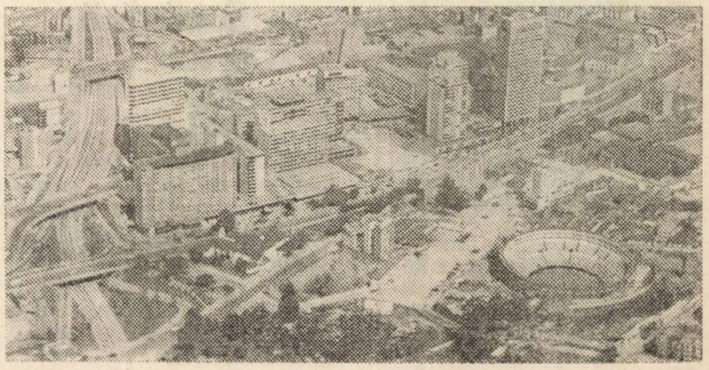

Noi evenimente în spațiul extraterestru

Patru bărbați, șezînd, păstrează un minut de tăcere înaintea despărțirii, potrivit unui străvechi obicei, pentru a se pregăti de un drum lung și greu. Drumurile lor cerești se despart aici. Se privesc, își strîng mîinile și își urează : „Să ne vedem cu bine pe Pămîntul natal". Apoi, membrii echipajului mixt al navei „Soiuz-30", pilotul cosmonaut sovietic Piotri Klimuk și cercetătorul-cosmonaut Miroslaw Hermaszewski, cetățean al R. P. Polone, se pregătesc să revină pe Terra, în vreme ce cosmonauții sovietici Vladimir Kovalionok și Alexandr Ivancenkov își continuă temerarul zbor la bordul tandemului orbital „Saliut-6"—„Soiuz-29".

Cosmonauții Piotr Klimuk și Miroslaw Hermaszewski, echipajul navei „Soiuz-30"

Întîlnirea în spațiul extraterestru a celor patru cosmonauți la bordul unuia dintre cele mai moderne și mai perfecționate complexe orbitale a ținut capul de afiș al actualului „sezon" cosmonautic, marcînd o etapă nouă și încărcată de rezultate și semnificații a programului „Intercosmos", la care cooperează opt țări socialiste și unde România își aduce o contribuție activă.

Cursa cosmică a început la *15 iunie*, cînd așa-numitul „echipaj de bază", format din Vladimir Kovalionok și Alexandr Ivancenkov, a plecat, la bordul navei cosmice „Soiuz-29", să se întîlnească, în spațiile siderale, cu stația orbitală științifică „Saliut-6", care mai găzduise, anterior, primul echipaj mixt din două țări socialiste și care funcționează în Cosmos de la 29 septembrie 1977.

La *17 iunie*, după un zbor în cursul căruia cei doi cosmonauți au efectuat studii asupra atmosferei și experiențe astrofizice, biologice și medicale, nava cosmică pilotată „Soiuz-29" a reușit cuplarea cu stația „Saliut-6", constituind o primă etapă a complexului de cercetare. Timp de aproape două săptămîni, cosmonauții Kovalionok și Ivancenkov au desfășurat o intensă activitate extraterestră cu caracter științific, continuînd, totodată, cercetările asupra comportamentului organismului uman în condiții de imponderabilitate și, în special, studiind rezistența omului și capacitatea lui de a se adapta la condițiile dificile ale zborului prelungit.

La *28 iunie*, la ora 20 și 7 minute (ora Moscovei), Kovalionok și Ivancenkov aveau să primească „oaspeți" — s-a produs joncțiunea cu nava cosmică pilotată „Soiuz-30", lansată tot de la cosmodromul Baikonur și avînd la bord echipajul mixt Klimuk-Hermaszewski.

Cei patru cosmonauți și-au început viața în comun și activitatea la bordul stației științifice „Saliut-6", care oferă ample posibilități pentru zborurile cosmice de lungă durată. La bordul ei, se află un set complet de mijloace care permit echipajelor să facă față efectelor obositoare, care slăbesc organismul, ale imponderabilității, să se mențină într-o formă bună. În ultimul timp, pe „Saliut-6", datorită transporturilor efectuate de nava „Progress-1", au putut fi îmbunătățite și condițiile de locuit, cosmonauții dispunînd, acum, de o instalație de duș, de un videomagnetofon și de alte obiecte necesare unei odihne active. Deși relativ restrîns, echipajul complexului orbital „Saliut-6" — „Soiuz-29" — „Soiuz-30" a trebuit să trăiască și să muncească în condiții dificile, neobișnuite pentru organismul uman — într-un spațiu închis, unul în imediata vecinătate a celuilalt. Membrii unui echipaj cosmic trebuie să formeze o entitate organică : calitățile personale și aptitudinile creatoare trebuie să se armonizeze.

...Timpul la bordul noului complex orbital se măsoară în unități ce nu se numesc „zi" sau „oră", ci „rotație" și „experiment". Iar acestea au fost îndeplinite cu succes.

■

După ce minutul de tăcere a expirat, Klimuk și Hermaszewski s-au mutat pe „Soiuz-30", ale cărui aparate de transport, ca și cele ale lui „Soiuz-29", se aflaseră pînă atunci în stare de conservare, întreaga activitate desfășurînd-o sistemele lui „Saliut-6". Pe ecranele Centrului de dirijare a zborului, cei de la sol au putut urmări cum se desprind două corpuri cerești artificiale — nava pilotată „Soiuz-30 și tandemul „Soiuz-29"—„Saliut-6". Din acel moment, întreaga atenție este concentrată asupra procesului de revenire pe Pămînt. Se aud vocile cosmonauților, care relatează, punct cu punct, despre coborîrea lor. Apoi, legătura cu ei se pierde. Aparatul de coborîre, înconjurat de flăcări, pătrunde în atmosfera terestră. Norul de flăcări ce îl înconjoară în acele secunde — secunde istovitoare — întrerup legătura cu cosmonauții. Și, brusc, se aude : „A fost restabilit contactul !"

S-a încheiat încă o cursă în spațiul extraterestru. Dar alta continuă. Vladimir Kovalionok și Alexandr Ivancenkov, „echipajul de bază" se află de peste patru săptămîni în Cosmos. Complexului orbital „Saliut-6"—„Soiuz-29" i s-a adăugat, la *9 iulie*, nava cosmică automată „Progress-2", care a dus cu ea combustibil pentru motoare, apă, alimente, cartușe pentru îmbogățirea atmosferei navei cu oxigen și alte încărcături utile, între care și un cuptor cu ajutorul căruia cosmonauții au executat în Cosmos topirea experimentală de sticlă optică.

Activitatea celui de-al doilea tandem de echipaje cosmice la bordul lui „Saliut-6" reprezintă o verigă majoră în lanțul de cercetări din cadrul programului „Intercosmos", verigă axată pe studierea și experimentarea practică a posibilităților de realizare a unor viitoare „întreprinderi" cosmice, ce vor funcționa potrivit principiului denumit „modular", în virtutea căruia, la o stație științifică de bază, se vor cupla și de ea se vor desprinde diferite stații pilotate sau automate de transport, care vor aduce cu ele oameni, echipamente, instalații științifice, combustibil, apă etc., în funcție de necesități. Programul „Intercosmos" — al cărui bilanț de pînă acum înscrie aproape 10 000 de lucrări de cercetare științifică, crearea a 1 500 de modele de noi tipuri de utilaje, mașini și instrumente, precum și a peste o mie de noi preparate și materiale — înregistrează, prin noul experiment, încă un succes remarcabil, de natură să îmbogățească substanțial cunoștințele omului — despre Cosmos, dar și despre el însuși.

Sanda Grigoriu

Puterea uraganelor nu poate fi înfrîntă cu mijloacele existente astăzi. De aceea, se caută „punctul slab" al acestora pentru a le reduce forța

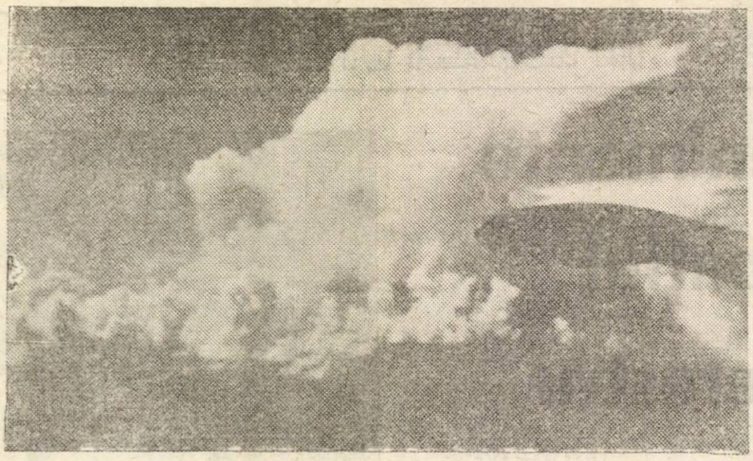

IN LUMEA ȘTIINȚEI

Meteorologie — prezent și viitor (II)

P.E.M.G. * — experiență meteorologică mondială

Organizația meteorologică mondială (O.M.M.) a lansat o acțiune științifică ce depășește în amploare și complexitate pe toate cele întreprinse pînă în prezent. Mii de specialiști, reprezentînd practic toate țările lumii, vor dispune de un material extrem de elaborat — sateliți ai Pămîntului, aeronave special echipate, vase maritime, baloane, geamanduri, calculatoare ultrarapide și gigantice — pentru a supune întreaga atmosferă terestră și suprafața mărilor unei supravegheri și unui studiu dintre cele mai aprofundate înfăptuite vreodată. Experiența va dura un an ; ea va comporta două perioade de două luni consacrate efectuării unor observații speciale în regiunile tropicale și în emisfera australă. Obiectivul acestui efort internațional, cu o înaltă coordonare, este de a defini limitele maxime ce pot fi atinse în materie de previziune meteorologică și de a studia mecanismul care determină variațiile climei. Prelungirea duratei prognozelor meteorologice exacte și mai buna înțelegere a fluctuațiilor climatului prezintă un interes considerabil pe plan economic.

O asemenea desfășurare de mijloace științifice și tehnice face deosebit de adecvată tema aleasă — „Meteorologie și cercetări prospective" — temă adoptată pentru „Ziua meteorologică mondială" din 1978, care reflectă efortul de cercetare, poate cel mai ambițios și cel mai promițător întreprins vreodată, grație colaborării tuturor țărilor lumii. Este un exemplu de ceea ce se poate realiza la scară internațională dacă se abordează, cu bunăvoință, problemele mondiale.

Disciplină științifică și serviciu public

Marele public ignoră încă aspectul științific al meteorologiei. Timp îndelungat, guvernele, ca și populația au avut tendința de a considera meteorologia exclusiv drept un serviciu public. Astăzi, toată lumea recunoaște necesitatea de a aprofunda și mai mult cunoștințele științifice în materie de meteorologie pentru a face față cerințelor naționale în permanentă creștere de previziuni pe termen mai lung, care să protejeze viața și bunurile cetățenilor și pentru a satisface numeroase alte nevoi cotidiene de informații meteorologice. Pe plan internațional, înțelegerea acestui fapt s-a tradus în rezoluțiile adoptate, în 1961 și 1962, de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite. Din aceste rezoluții decurg direct principala activitate a O.M.M. în materie de exploatare — Serviciul meteorologic mondial — și principala sa activitate de cercetări — Programul de cercetări asupra atmosferei globale (GARP). Succesul repurtat de cele două programe face, astăzi, posibilă realizarea „Experienței meteorologice mondiale".

Problema fundamentală a meteorologiei

Ce este acest proiect gigantic la care vor participa mii de oameni de știință și care pune în mișcare mijloace tehnice excepționale ? Pentru a determina asupra cărui interval de timp se pot extinde prognozele, meteorologii au nevoie să cunoască mai bine comportarea atmosferei terestre și procesele fizice care determină această comportare. Aflîndu-se în posesia unor asemenea date, ei vor putea elabora modele matematice și fizice mai precise ale atmosferei, grație cărora se va tinde spre mărirea fiabilității și duratei de valabilitate a previziunilor meteorologice. Realizarea acestor două sarcini imense va permite, de asemenea, să se articuleze un sistem mondial mai rentabil de observații și de previziuni, care să poată fi utilizat, în mod curent, de toate țările lumii, cu alte cuvinte un serviciu de supraveghere meteorologică mondială mai eficace.

Esențialul este de a ști cum să se amelioreze prognozele. În această privință se întîmpină dificultăți majore. Pe de o parte, trebuie să se obțină rapid o cantitate considerabilă de date precise, de observații asupra presiunii atmosferice, temperaturii, umidității, vitezei și direcției vîntului la suprafața Pămîntului și la diferite altitudini, prin intermediul unei rețele mondiale de platforme utilizînd diferite tehnici de observație. La ora actuală, nu dispunem încă de un număr suficient de stații de observație meteorologică, în special deasupra oceanelor și în emisfera australă. Pe de altă parte, aceste enorme cantități de date trebuie tratate rapid, deoarece altfel previziunea riscă să se perimeze chiar înainte de a fi difuzată.

Pînă nu de mult, previziunile cotidiene curente erau obținute, pornindu-se de la observații făcute pe hărți și analizînd principalele sisteme meteorologice, adică zonele de presiune scăzută și ridicată. Bazîndu-se pe considerații teoretice, dar în mare măsură și pe propria sa experiență, cel care emitea prognoza determina viteza și direcția viitoare de deplasare a acestor sisteme, precum și gradul lor de intensificare și de atenuare. Aceasta îi permitea, în cele din urmă, să prevadă timpul corespunzător acestor sisteme.

Revoluția matematică

Cu vreo 60 de ani în urmă, un meteorolog britanic, L.F. Richardson, punea la punct o procedură ce permitea să se prevadă timpul, pornind de la ecuații matematice fondate pe legile fizice cunoscute. Pe atunci, aceasta ținea de domeniul științifico-fantasticului. Ar fi fost nevoie ca 64 000 de matematicieni să lucreze zi și noapte, tot anul, cu mașini de calculat, pentru a prelucra datele de observație la suprafață și la altitudine, comunicate de 2 000 stații meteorologice repartizate pe tot globul. Cu toate acestea, Richardson n-a fost un visător, deoarece el a inventat ceea ce noi numim, acum, previziunea numerică a timpului. Douăzeci și cinci de ani mai tîrziu, matematicianul american John von Neumann a fost primul care a utilizat un ordinator comandat de o echipă de meteorologi și matematicieni, pentru a realiza analiza și previziunea timpului.

Revoluția tehnologică : satelit și ordinatoare

Revoluția tehnologică în cursul căreia au fost produse calculatoarele electronice ultrarapide a făcut să apară, în anii '50, sateliții artificiali ai Pămîntului care au conferit o dimensiune nouă capacității de supraveghere a timpului. Astăzi, pentru a ne exprima cu cuvintele marelui meteorolog norvegian, regretatul Sverre Fetterssen, „principalele bariere tehnice au cedat ; a devenit posibil să se mențină sub supraveghere constantă totalitatea atmosferei și să se procedeze la prelucrarea imediată a unor cantități imense de date". Fără această revoluție, programul global de observații pe care îl reprezintă Serviciul meteorologic mondial n-ar exista și n-ar fi fost posibilă lansarea acestei experiențe.

Problema majoră a meteorologilor care încearcă să îmbunătățească modelele atmosferice de previziune, cu scopul de a obține prognoze mai fiabile, este că ei nu dispun de un ansamblu cu adevărat satisfăcător de observații la scară mondială, prin care să-și controleze modelele. Potrivit specialiștilor, o rețea ideală ar trebui să includă stații de observare situate la distanță de 500 km una de cealaltă, care să recepționeze date referitoare la presiune, temperatură, umiditate și vînt, la diferite altitudini, pînă la 30 km. În absența unui asemenea complex de date, este dificil să se distingă erorile ce rezultă din deficiențele modelelor de erorile care decurg din penuria de observații exacte. A dispune de un complex de date globale pentru tot anul, cu alte cuvinte care să acopere toate sezoanele, ar fi de o valoare inestimabilă. Acesta este obiectivul „Experienței meteorologice mondiale."

Experiența și nevoia de date

Un lucru este sigur. Pentru a ameliora modelele atmosferice, Experiența meteorologică mondială trebuie să primească un ansamblu de date asupra situației atmosferei terestre mai complet decît cel furnizat în prezent de stațiile de observație.

Anul pregătitor a început la 1 decembrie 1977. O parte a echipamentului științific prevăzut — bunăoară sateliții și sistemele de comunicare și de prelucrare a datelor — a devenit operațională. Perioada preliminară de acumulare de date a debutat la 1 ianuarie 1978. Observațiile culese de stațiile Ser-

* Prima Experiență Mondială a GARP (Programul de cercetări asupra atmosferei globale)

viciului meteorologic mondial și de sateliții în funcțiune vor fi centralizate și analizate pentru a se permite controlul sistemului de transmitere și de prelucrare a datelor. Anul operațional va începe la 1 decembrie 1978, atunci cînd sistemul de bază de observare și de prelucrare a datelor va deveni pe deplin operațional. Această fază de intensă acoperire globală trebuie să dureze 12 luni consecutiv. Ea va comporta două perioade de observații speciale, de la 5 ianuarie la 5 martie și de la 1 mai la 30 iunie 1979.

Sistemul de observație de bază

În timpul acestor 12 luni, Serviciul meteorologic mondial al O.M.M. va servi, bineînțeles, drept sistem de observație de bază. Timp de 24 de ore din 24, serviciul va recepționa și transmite la centrul de prelucrare observațiile meteorologice normale, care provin de la o impresionantă rețea de stații și de platforme : peste 9200 de stații terestre pentru observații la suprafață ; peste 1000 de stații care furnizează observații la altitudine ; 9 nave meteorologice oceanice cu poziție fixă și aproximativ 7400 nave de comerț, care vor proceda exclusiv la observații de suprafață ; avioane de recunoaștere sau comerciale ce vor comunica peste 3000 de rapoarte de observație pe zi. Experiența mondială va oferi, pentru prima oară, ocazia de a se utiliza un sistem de sateliți cu adevărat integrat pentru a studia atmosfera terestră. Cinci sateliți geostaționari vor supraveghea, în permanență, centurile ecuatorială și subtropicală din jurul globului, în vreme ce o serie de sateliți mobili vor fi folosiți pentru determinarea structurii termice a atmosferei și pentru obținerea de informații asupra nebulozității și temperaturii mării.

Marile cantități de date astfel recepționate nu permit, însă, o experiență mondială valabilă. Idealul ar fi ca meteorologii să dispună de o gamă de date provenind din observații meteorologice intensive, efectuate pe totalitatea globului, timp de un an întreg. Din punct de vedere financiar, aceasta este imposibil. Pentru a oferi o idee asupra prețului unor cercetări de acest tip, vom aminti că, pe un an, costul exploatării unei singure nave meteorologice oceanice, cu poziție fixă, se ridică la aproape două milioane de dolari. Or, pentru a face lucrurile cum trebuie, ar fi necesare 200 asemenea nave numai pentru observații la altitudine în regiunile tropicale. Prin urmare, trebuia găsit un compromis care să împace nevoile științifice, mijloacele tehnice disponibile și posibilitățile financiare.

Specialiștii științifici care asigură aceștiunea experienței au adoptat, în consecință, un program mai puțin complet, dar relativ satisfăcător. Lacunele vor fi depășite grație sistemelor de observație speciale, iar planul de observație comportă cele două perioade menționate mai sus.

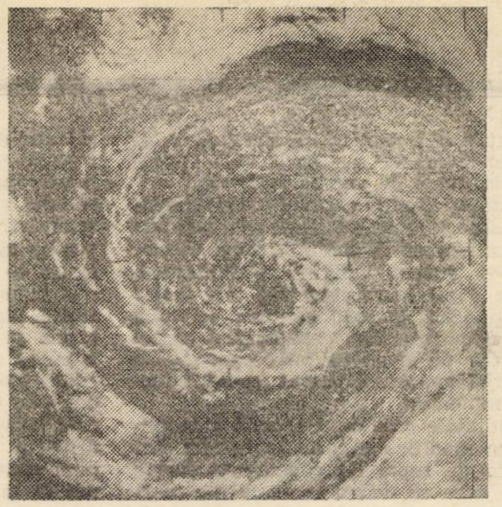

O depresiune fotografiată dintr-un satelit

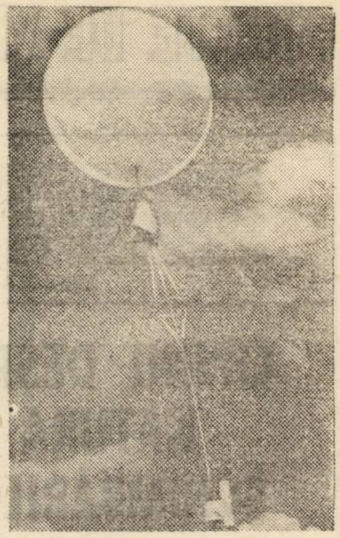

Radiosondele, mijloace eficace pentru testarea fenomenelor meteorologice

În zonele tropicale și deasupra oceanelor

Mai întîi, pentru a obține informații la altitudine asupra zonelor tropicale vor fi utilizate baloane de radiosondaj – radiovînt, lansate de la stații terestre și de pe aproximativ 50 de nave. Instrumentele pe care le transportă aceste baloane transmit semnale referitoare la temperatură, presiune și umiditate, pînă cînd balonul se ridică la aproximativ 30 km deasupra nivelului mării. Întrucît baloanele vor fi urmărite prin radar, va fi posibil să se măsoare viteza și direcția vîntului în diverse straturi ale atmosferei. O.M.M. a pus la punct un sistem special de radiosonde și de radiovînt utilizabile la bordul navelor.

Pentru a completa aceste activități deasupra zonelor tropicale ale oceanelor, insuficient acoperite de nave, vor fi folosite instrumente denumite sonde paraşutate. Ele vor fi lansate de 12 aeronave ce vor străbate în fiecare zi, la o altitudine de 9–12 km, traiectorii pregătite cu grijă deasupra Oceanului Indian, în Pacific și în Atlantic. La coborîre, aceste sonde emit către aeronavă informații referitoare la presiune, temperatură și umiditate și indică poziția lor reală. Datele vor fi apoi transmise la sistemul principal de prelucrare a informațiilor.

Alte date vor fi recepționate prin participarea aviației comerciale. Avioane cu reacție, dotate cu material de înregistrare automat pe casete cu bandă magnetică, vor permite să se obțină informații ce pot fi deosebit de interesante, mai ales, cînd aparatul survolează regiuni pentru care nu există alte observații fiabile. Astfel, aproximativ 80 de avioane vor întări rețeaua de observații, iar alte avioane vor fi echipate cu material pentru transmiterea automată de date meteorologice către stațiile de la sol, prin intermediul sateliților (sistemul ASDAR).

Pentru a efectua observații la nivelul situat deasupra altitudinii zborului de avioane, vor fi utilizate aproximativ 300 000 de baloane cu nivel constant aflate în derivă și care vor furniza datele necesare. În oceanele din emisfera australă – alte mari zone, în general, nestudiate – informațiile vor fi culese cu ajutorul geamandurilor în derivă. Doi sateliți de cercetări vor constitui un mijloc de observație special, suplimentar. Ei vor furniza date asupra radiațiilor care vor permite să se facă estimări asupra temperaturii mării la suprafață, temperaturii atmosferice și umidității.

MONEX, WAMEX, POLEX

Mai multe experiențe speciale referitoare la fenomene regionale caracteristice (musonul asiatic, musonul vest-african, regiunile polare) care joacă un rol important în circulația atmosferică generală vor fi realizate în legătură cu „Experiența meteorologică mondială". Ele vizează culegerea de informații oceanografice care vor permite determinarea, cu mai multă certitudine, a reacției oceanelor la influența atmosferică și vice versa. Pentru a elucida fenomenele fizice care determină ploile fecunde și provoacă secete devastatoare în Asia, au fost întreprinse proiecte de cercetări care constau în culegerea de date, cu scopul de a analiza și evalua posibilitățile de îmbunătățire a previziunilor meteorologice în zonă. Aceste activități sînt divizate în două experiențe distincte, denumite MONEX-iarnă și MONEX-vară, MONEX însemnînd „Experiența cu musonii din Asia".

Experiența WAMEX este organizată de țările din Africa occidentală, care cunosc, și ele, mari variații de precipitații de la un an la altul. Principalul obiectiv al experienței WAMEX este de a încerca să elucideze structura cu trei dimensiuni a musonilor și să înțeleagă mecanismul fizic prin care acest fenomen ia naștere și persistă.

Regiunile polare din Nord și din Sud constituie un element important de care trebuie să se țină seamă pentru organizarea „Experienței meteorologice mondiale". Experiența polară (POLEX) are drept scop să completeze setul de date existente pentru aceste regiuni, facilitînd crearea de modele ale proceselor ce survin la latitudini ridicate și care au efecte asupra circulației atmosferice generale.

Experiența meteorologică mondială va profita substanțial de rezultatele Experienței tropicale a GARP, în Atlantic (ETGA), care a prilejuit ample observații meteorologice și oceanografice pe o treime din centura tropicală a globului, între 15 iunie și 30 septembrie 1974.

Cercetările intensive vor începe chiar în cursul anului operațional și vor continua mai mulți ani. Ele vor include experiențe de previziune și previzibilitate, studii, diagnostice, experiențe de sensibilitate, precum și cercetări asupra variațiilor sezoniere. În prezent, se iau dispoziții pentru a se asigura coordonarea internațională a celei mai mari părți a studiilor și evaluărilor ulterioare, precum și comunicarea rezultatelor experienței către toți specialiștii.

Rezultatele posibile

În stadiul actual, ar fi periculos să ne aventurăm în a prezice rezultatele specifice ale unei acțiuni atît de vaste cum este „Experiența meteorologică mondială". S-ar putea ca, în anii '80, rezultatele complete obținute să permită extinderea valabilității prognozelor meteorologice pînă la 10 sau chiar mai multe zile. Dar, deocamdată, nimic nu e sigur. Putem, totuși, spera că imensul efort depus de miile de specialiști – oameni de știință și tehnicieni –, precum și resursele considerabile angajate de majoritatea guvernelor din lume, vor avea drept rezultat o mai profundă cunoaștere a circulației atmosferice, care va permite să se elaboreze modele mai bune pentru prognoza meteorologică. Trebuie, de asemenea, să ne așteptăm ca această experiență să atragă după sine o ameliorare a funcționării și eficacității Serviciului meteorologic mondial. Avantajele economice care ar rezulta de aici vor depăși cu mult costul „Experienței meteorologice mondiale" și chiar pe cel al Serviciului meteorologic mondial. În fine, odată obținut setul de date, studiul și analiza acestora vor face posibilă o înțelegere mai clară a mecanismelor ce provoacă variațiile climatice, problemă ce prezintă un interes și o importanță crescîndă pentru întreaga umanitate.

MEDUNARODNA POLITIKA
BELGRAD

OPINII DESPRE NATURA SCHIMBĂRILOR ÎN IMPERIALISM

PRINTRE problemele lumii de astăzi, un loc aparte și extrem de important revine celor ce se referă la imperialism. Au trecut peste 60 de ani de cînd Lenin a abordat problemele imperialismului, adică din 1917. În această perioadă, în lume s-au produs evenimente politice de foarte mare gravitate și schimbări profunde, economice și sociale.

Care este natura acestor schimbări ? Transformă ele caracterul însuși al imperialismului în sensul înăspririi sau al atenuării acestuia, ori ele nu prezintă decît o importanță secundară ? Țin să subliniez, de la bun început, că acestea sînt schimbări de o importanță vitală și că ele alterează considerabil caracterul imperialismului în sine. Dar nu în sensul unei înăspriri exclusive și nici al unei atenuări exclusive. Este vorba și de una și de cealaltă. Niciodată înainte în istorie, monopolurile n-au avut o participare atît de puternică la producția capitalistă și n-au jucat un rol atît de important. Mai ales dacă ținem seama de societățile multinaționale. Dar tocmai pentru că și-au sporit puterea economică, monopolurile au trebuit să se adapteze la noile condiții și caracterul lor s-a modificat în mare măsură. Luate în ansamblu aceste transformări s-au manifestat în formele următoare :

În primul rînd : prin întărirea și extinderea procesului de concentrare a capitalurilor. Acest proces s-a produs cu o intensitate deosebită în țările cel mai puternic dezvoltate din punct de vedere industrial. După cel de al doilea război mondial, puternicele monopoluri americane (ele sînt, în total, în număr de 1657) dețin 60 la sută din producția globală a S.U.A. și 30 la sută din producția mondială. Concentrarea capitalurilor în Japonia și în Europa occidentală acuză un ritm și mai intens.

Trebuie să subliniem că, drept urmare a sistemului Pieței comune, procesul de concentrare a industriei și comerțului s-a intensificat, iar aceasta în ciuda clauzei antimonopol a tratatului de la Roma. C.E.E. ar putea fi denumită „Oligo-Europa", unde se înfruntă puternicele societăți naționale, binaționale, trinaționale și multinaționale — „oligopolii" vest-europeni — și unde ele luptă între ele, intervenind în același timp, împreună, împotriva penetrării monopolurilor americane în Europa occidentală.

Ajungem, astfel, să desprindem o primă concluzie : după cel de-al doilea război mondial, date fiind schimbările generale survenite în economie, imperialismul a evoluat în sensul că procesul de concentrare a capitalului și a producției s-a intensificat și mai mult și că sfera activităților monopolurilor s-a lărgit și mai puternic din punct de vedere **cantitativ.**

În al doilea rînd : în cursul aceleiași evoluții — care se caracterizează prin consolidarea cantitativă a capitalismului monopolist — vedem, apărînd pretutindeni, chiar în sînul monopolurilor, un factor care acționează în sens contrar, schimbă natura monopolurilor, influențînd astfel schimbările de ordin **calitativ** care au loc în imperialism. Acest proces îmbracă formele următoare :

1. Tendințele care erau proprii monopolurilor se modifică. Aceste schimbări sînt provocate de lupta de concurență foarte dură, la care se dedau toate aceste mari firme pe piața națională și internațională. Se poate afirma că, în condiții normale, în orice caz, întreprinderile de monopol se văd obligate, într-o măsură tot mai mare, să-și modifice anumite vechi procedee. Ne referim aici la tendința anumitor companii puternice de a păstra, în seifurile lor, planurile noilor realizări tehnice achiziționate de ele și de a împiedica, în acest fel, aplicarea acestor inovații în vederea promovării producției.

Desigur, această tendință există și astăzi și va exista și pe viitor. Totuși, în cursul ultimelor decenii, s-au produs transformări profunde. Concurența între „oligopoli" constrînge companiile monopoliste să lupte cu toate forțele pentru progresul tehnic și pentru inovații în domeniul producției, astfel încît să depășească vechile tendințe negative ale monopolurilor. Durata de amortizare a echipamentelor industriale se scurtează din ce în ce mai mult, ceea ce diminuează, de asemenea, tendința de a rezista la procesul de modernizare a producției.

În lupta de concurență pe piață, important nu mai este atît prețul produselor, cît lansarea de produse noi, mai perfecționate. Numărul acestor produse noi nu încetează să crească. În aceste condiții, devine din ce în ce mai absurd să se păstreze descoperiri importante în seifurile marilor companii, chiar în cazuri de hiperproducție.

Ajungem astfel la cea de a doua concluzie : în vreme ce, înainte, din cauza împărțirii pieței între carteluri, principala tendință era aceea spre stagnare și descompunere, astăzi predomină tendința spre o exploatare mai rapidă a progresului tehnic, în vederea asigurării unor poziții mai puternice pe piață.

2. De la cel de al doilea război mondial încoace, raportul monopol-stat s-a modificat atît de o parte, cît și de cealaltă. Înainte, nu se putea vorbi decît de influența monopolurilor asupra statului, și anume asupra aparatului de stat. Lucrurile s-au schimbat într-o mare măsură în perioada postbelică. Se manifestă două tendințe opuse — aceea de a întări și aceea de a restrînge și slăbi monopolurile prin intervenția statului. Ajungem, astfel, la o concluzie generală : după al doilea război mondial și în special din momentul apariției Comunității Economice vest-europene, în capitalism s-au produs schimbări cantitative și esențiale. Monopolurile n-au dispărut. Ele sînt chiar mai puternice pe plan cantitativ, ele controlează un sector din ce în ce mai larg de activități economice și ele sînt cele care exprimă cel mai bine schimbările înregistrate în natura imperialismului. Chiar numai din acest simplu fapt, aceste schimbări au un caracter profund contradictoriu. Contradicția se traduce prin faptul că interesele celor responsabili de aceste schimbări — în speță monopolurile —— se lovesc de interesele forțelor sociale și factorilor care au provocat și au impus schimbările. Este vorba, în primul rînd, de stat, precum și de elementele care sînt promotorii progresului științific și tehnic. Putem, prin urmare, conchide că, în faza actuală a dezvoltării imperialismului, există contradicții între monopoluri și stat, dar ele sînt soluționate, în mod obiectiv, prin limitarea activității monopolurilor, impusă de către aparatul de stat, sau, de exemplu, prin decizii ale Comunității Economice vest-europene.

În al treilea rînd : intervin schimbările din cadrul relațiilor politice internaționale, manifestate de la sfîrșitul primului război mondial.

1. Revoluția din Octombrie a introdus primul dezacord în rutina relațiilor dintre state. Țările capitaliste, adică toate țările de atunci, cu excepția Uniunii Sovietice, au încercat să-și protejeze ordinea lor socială, înconjurînd tînăra republică sovietică cu ceea ce a fost denumit, în epoca respectivă, un „cordon sanitar".

2. După cel de al doilea război mondial, apariția noilor state socialiste în Europa răsăriteană, în Balcani și în Extremul Orient a dus la abandonarea ideii „cordonului sanitar". Dar a intervenit, atunci, „războiul rece", crearea N.A.T.O. și a Pactului de la Varșovia. Toate acestea, în atmosfera încinsă a încordării relațiilor dintre Est și Vest.

3. Una din cele mai importante schimbări survenite după cel de al doilea război

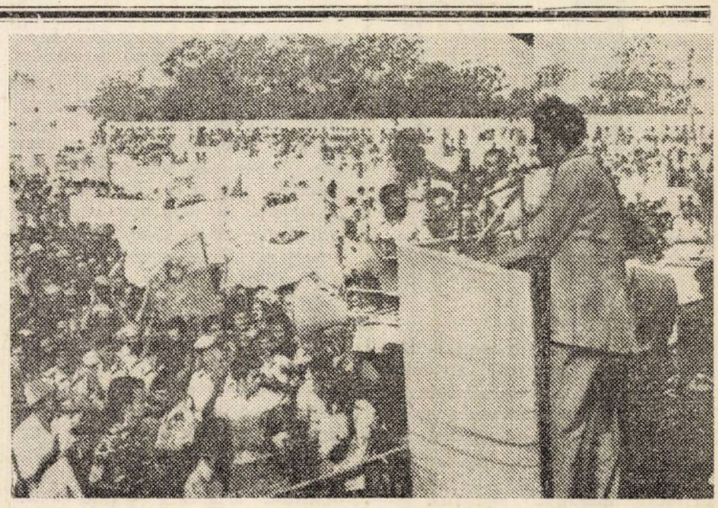

Prima manifestație de masă într-un cartier din Aden, după recentele evenimente din Republica Democratică și Populară a Yemenului. La acest miting a luat cuvîntul noul președinte al Consiliului prezidențial și prim-ministru, Ali Nasser Mohammad Hassani

mondial este, însă, dezintegrarea sistemului colonial. Eliberarea de sub colonialism a fost, la început, un act politic. Țările în cauză au rămas, din punct de vedere economic, legate de vechea lor metropolă. Dar s-au produs treptat schimbări, și în acest domeniu, și s-au ivit contradicții între țările dezvoltate industrial și țările în curs de dezvoltare.

4. În ultimul timp, se manifestă însă o nouă formă de imperialism — neocolonialismul. Aceasta este cea mai frecventă din toate formele pe care le îmbracă imperialismul astăzi. Ea are, ca bază materială, moștenirea lăsată de colonialismul „clasic". Această moștenire rezidă în faptul că, printr-o politică de cuceriri și de forță, metropola a rupt firul evoluției normale a triburilor și clanurilor prin unificarea acestora și formarea de mari entități etnice, creînd, simplu și brutal, printr-un act administrativ, colonii întregi care, după emanciparea lor, s-au constituit în națiuni, dar în sînul cărora continuă să existe contradicții tribale. Pe aceste baze economice și politice acționează astăzi neocolonialismul. Gama restrînsă a producției sau a monoculturilor vechilor colonii sînt exploatate astăzi nu numai de fosta metropolă, dar și de majoritatea statelor industrializate pentru a achiziționa, la prețuri scăzute, materii prime, în timp ce se fac mici concesii, ca mijloc de presiune politică și de creare de sfere de interese și de influență. Trebuie să adăugăm, la aceasta, comerțul de arme care exploatează brutal dificultățile interne și externe ale statelor recent eliberate, dificultăți provocate de către metropolă și pe care aceasta le-a lăsat moștenire.

Am pus, astfel, în lumină o parte a noilor fenomene ale capitalismului de astăzi. Există și alte simptome, între care și terorismul internațional — și el un element caracteristic al procesului de degenerare și descompunere a sistemului capitalist actual.

Zdenke Rajh

l'Unità

ORGANO DEL PARTITO COMUNISTA ITALIANO

ROMA

SPANIA: CERINȚA UNOR „SCHIMBĂRI ÎN CADRUL SCHIMBĂRII"

CONSTITUȚIE în iulie, referendum în septembrie, în sfîrșit, alegeri administrative și politice, poate, în toamnă. Așadar, calendarul politic spaniol al lunilor viitoare este foarte încărcat. Se vorbește despre aceasta pe băncile Cortesurilor, unde elaborarea noii Constituții a Spaniei înaintează încet. Se vorbește despre aceasta la sediile partidelor politice, unde se resimte tot mai clară cerința unei „schimbări în cadrul schimbării".

Țara este preocupată. Îndărătul folclorului tradițional și al pasiunilor sportive există tensiune și așteptare. Necesitatea de „a se apăsa pe accelerația" unui proces care riscă să devină „prea lung" este resimțită la toate nivelurile. Procesul este considerat prea lent, chiar și de aceia care, cu doi ani în urmă, apreciaseră în mod deosebit modul în care noul regim a știut să conducă țara de la dictatură la democrație, „fără rupturi traumatizante", după 40 de ani de franchism.

„La 15 iunie, ne spune Santiago Carrillo, odată cu primele alegeri democratice, nu a avut loc nașterea unei democrații consolidate. Acest lucru este important pentru a înțelege actualul moment dificil și bilanțul primului an de după alegeri. Au fost depășite doar parțial unele din dezechilibrele macroscopice de care rămăsese ancorată viața politică spaniolă, chiar după moartea lui Franco și inițierea reformei". Comuniștii nu neagă că „s-au făcut pași înainte". Iată-i : redactarea, fie chiar lentă, a Constituției ; relativa îmbunătățire a situației economice (care rămîne, în continuare, confruntată cu problema gravă a șomajului în permanentă creștere) ; dezvoltarea sindicalismului democratic (ratificat printr-un vot aproape plebiscitar al oamenilor muncii în favoarea sindicatului de clasă) ; în sfîrșit, instituirea unor forme de conducere pre-autonomă în regiuni, această autonomie urmînd să primească cît mai curînd un conținut mai precis.

Dar, aceste distorsiuni odată depășite — fie și în parte și adesea numai în principiu —, în fața forțelor politice se află astăzi o sarcină poate mai anevoioasă decît li se părea unora cu un an sau doi în urmă. Spania este pe punctul să intre într-o nouă etapă politică. Este nevoie — se spune — nu numai de pași înainte, dar și de verificări. Ce plan de dezvoltare să fie elaborat pentru Spania, într-un moment în care pactul programatic de la Moncloa, semnat de cele 11 partide prezente în parlament, pentru a stăvili criza, este pe punctul să se epuizeze ? Ce căi să fie străbătute pentru a face concrete și solide noile instituții democratice ?

Rezultatul electoral de anul trecut, polarizarea marcată a forțelor politice (Uniunea Centrului Democratic a lui

ISLANDA. Victoria stîngii și semnificațiile ei

Rezultatul alegerilor legislative islandeze constituie, care, așa cum ne asigură un cotidian conservator din Reykjavik, „cea mai mare răsturnare din istoria republicii" ? Formula, oricît de excesivă ar fi ea, este pe măsura surprizei provocate în Islanda de ascensiunea foarte puternică a stîngii.

Coaliția de dreapta, care, de la alegerile din iulie 1974, deținea o foarte confortabilă majoritate în Althing — Camera deputaților — cunoaște un eșec sever. Reversurile sale electorale nu merg pînă la a o face să piardă majoritatea parlamentară, căci continuă să dețină încă 32 de locuri din 60. Dar, într-o țară în care influența conservatoare, în special asupra puterilor locale și a presei, a rămas foarte puternică pînă anum, acest declin net al celor două formațiuni (Partidul independenței și Partidul progresului), care își împărțeau puterea, capătă o semnificație deosebită.

Prima explicație a ascensiunii stîngii este, fără îndoială, faptul că alegătorii au vrut să sancționeze o politică economică nepopulară. Inflația, care anul trecut era de 26 la sută, a atins aproape 50 la sută la începutul acestui an. Vechea majoritate adoptase, de curînd, o lege care reducea creșterea garantată a remunerațiilor prin contractele colective, dispoziție care, din cauza creșterii prețurilor, a devenit deosebit de severă pentru salariați.

Dincolo de această explicație conjuncturală, s-ar putea găsi un motiv mai profund pentru ascensiunea stîngii. Într-adevăr, pare să se producă aici o „scandinavizare", de altfel foarte relativă, a vieții politice, ilustrată astăzi de progresul foarte evident al social-democraților. Aceștia din urmă, ajungînd de la 5 mandate la 14, cu un electorat care a crescut de peste două ori în patru ani, apar, într-adevăr, ca fiind principalii învingători ai scrutinului din 25 iulie. Or, formațiunea lor este cea care, din toate cele existente în insulă, seamănă cel mai mult cu marile partide scandinave : foarte atașată unei politici îndrăznețe de asistență socială.

*Fosta coaliție nu pare în măsură să constituie un nou guvern. Ea păstrează, desigur, o mică majoritate guvernamentală, dar nu mai deține majoritatea absolută a voturilor și pare prea uzată pentru a supraviețui ultimului scrutin. Formula cea mai simplă ar consta, fără îndoială, în a lărgi această majoritate, cu social-democrații *. Aceasta este soluția care a dominat, fără prea multe dificultăți, între 1959 și 1971. Dar, o asemenea coaliție ar lăsa de o parte Alianța populară, din care fac parte, în primul rînd comuniștii. Or, aceasta, cu un electorat care îl depășește pe cel al Partidului social-democrat, este, de-acum înainte, cea de-a doua formațiune politică a țării, după conservatori. Un „compromis istoric" în manieră islandeză este el oare posibil ? O asemenea experiență a avut loc imediat după război.*

Cît privește o alianță între partidele de stînga, pe de o parte ar presupune întărirea parlamentară a liberalilor din Partidul progresului, acum tentați să se opună, și, pe de altă parte, s-ar lovi de problema bazei americane de la Keflavik, a cărei închidere este cerută de comuniști, în timp ce social-democrații sînt favorabili menținerii ei și, în general, nu intenționează să pună sub semnul întrebării apartenența Islandei la N.A.T.O.

(Din *Le Monde*)

* Săptămîna trecută, președintele Islandei l-a însărcinat pe liderul Partidului social-democrat cu formarea noului guvern — n. red.

Adolfo Suarez și Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol al lui Felipe Gonzalez) rămîn problema dominantă în bătălia politică, riscînd să condiționeze dezvoltarea țării. Toate energiile, proiectele politice, tacticile celor două partide mai sus menționate sînt concentrate pentru a demonstra public un succes care nu corespunde întrutotul realității sociale a țării, dar care, tocmai din această cauză, radicalizează întregul cadru politic și social.

Pe de o parte, U.C.D. (o grupare de forțe și orientări de la concepții social-democrate și diferite nuanțe democrat-creștine, pînă la dreapta liberală tradițională) în căutarea unei identități proprii ; de cealaltă parte, P.S.M.S., care întîrzie să-și fixeze o linie de conduită precisă.

În partidul lui Suarez se remarcă o adevărată bătălie între diversele curente care-l compun. Deloc neglijabile rămîn presiunile fostului aparat franchist, care s-a unit sub eticheta „pentru păstrarea puterii" și nu este refractar propunerilor neofranchiștilor lui Fraga Iribarne sau ale neoliberalilor, sprijinitori ai unei „noi majorități" conservatoare. Suarez pare să fi optat pentru aripa de stînga, cea social-democrată.

Tezele atribuite lui Suarez nu sînt, pe de altă parte, lipsite de o logică și o justificare a lor, dacă se ține seama de nemulțumirile și tensiunile suscitate, în rîndurile socialiștilor, de recenta luare de poziție a lui Felipe Gonzalez, în sensul eventualității ca partidul să renunțe la marxism și să se orienteze spre modele, precum cel vest-german sau scandinav, și aceasta — se pare — pentru a-și atrage de partea sa aripa de stînga a „cocteilului" U.C.D. Dar, constrînși de aceste tensiuni, odată cu apropierea scadențelor electorale, socialiștii par tot mai nehotărîți asupra căii de urmat. Se vorbește, astăzi, insistent despre un posibil centru-stînga U.C.D.—P.S.M.S. O confirmă însuși secretarul adjunct al partidului socialist, Enrique Mugica, convins că „viitoarele alegeri vor confirma, foarte probabil, supremația noastră" și că, în consecință, devine concretă posibilitatea unui guvern de coaliție. Mugica vorbește de o alianță, „în care P.S.M.S. va putea avea un rol hegemon". Mugica ne declară și prețul imediat pe care P.S.M.S. se spune că ar fi dispus să-l plătească pentru o asemenea operațiune : să accepte teza lui Suarez privind ținerea alegerilor politice înaintea celor administrative. Problema nu este numai de ordin cronologic. Însuși Enrique Mugica o recunoaște. Toți știu că municipalitățile sînt, și acum, în Spania un bastion al franchismului sau, cel puțin, un simbol concret al tiraniei administrative, pe care pot conta, cu prisosință, elementele de dreapta.

Și atunci ? Dezbaterea rămîne deschisă. Dar un serios semnal de alarmă a venit din partea alegerilor parțiale pentru Senat, în Asturia și Alicante. Electoratul din două regiuni atît de diferite — industrială prima, predominant agricolă cea de-a doua — a dat, citățm din ziarul independent „El Pais", „o dovadă evidentă a deziluziei sale în fața jocului celor două mari partide, pedepsindu-le printr-o abținere masivă de la vot". Și, dacă voturile cîștigate de Partidul Comunist din Spania, care s-au „ridicat de la 13 la 23 la sută, nu trebuie să-i preocupe pe tovarășii din P.S.M.S. — se spune în rîndurile P.C.S. —, ceea ce trebuie să preocupe sînt temerile, nemulțumirea, dezorientarea țării, în urma ambiguității și jocului tactic ce generează paralizie și poluare". Pericolul unei drepte, înfrîntă e adevărat, dar mereu așteptînd să se prezinte la momentul oportun, ca un catalizator al „noii majorități" conservatoare, este încă prezent. Mai ales — spune Carrillo, relevînd teza unei convergențe democratice, susținută de comuniști — în momentul în care adevăratele probleme ale democrației (încă frînate de rămășițe franchiste), ale autonomiilor naționale (amenințate de vechiul centralism și de „butoiul cu pulbere", din Țara bascilor) și ale dreptății sociale (blocate de opacitatea patronatului) cer o unitate și o angajare a tuturor forțelor politice democratice, care nu ar trebui să se lase nici o clipă subordonate numai unor interese de partid.

Franco Fabiani

PROFIL

OSCAR ANTONIO MONTES

ministrul relațiilor externe și cultelor al Republicii Argentina

Viceamiralul Oscar Antonio Montes s-a născut în anul 1925, la Buenos Aires, capitala Argentinei, marele oraș-port. După absolvirea cursurilor liceale, intră, în 1943, în marină, iar trei ani mai tîrziu se numără printre absolvenții Școlii Normale Militare din Buenos Aires. În continuare, dedicîndu-se unei pregătiri multilaterale,viceamiralul Oscar Antonio Montes urmează o serie de cursuri speciale în institute superioare militare și civile, din Argentina. Între altele, obține titlul de licențiat în diplomație al Universității „Salvador" din Buenos Aires.

Urmează apoi o perioadă în care actualul șef al diplomației argentiniene își desăvîrșește pregătirea în străinătate. Este, în acest sens, absolvent al cursului de comandă și stat major al Școlii Superioare de Război din Lima (Peru), precum și al cursului de administrare a întreprinderilor al Școlii de Administrație Publică din Brazilia.

Cariera militară navală rămîne, în tot acest timp, activitatea sa de predilecție. Oscar Antonio Montes ocupă, în cadrul marinei militare argentiniene, diferite funcții de comandă, între care cea a sectorului antarctic — importantă zonă strategică. A fost, de asemenea, comandant naval și șef de operațiuni al Statului Major general al marinei argentiniene. O parte a activității sale se va desfășura, pe de altă parte, în exterior, pe linie diplomatică. Viceamiralul Montes a fost, în acest sens, atașat naval adjunct al Argentinei la Rio de Janeiro și apoi la Lima. Pentru activitatea sa a fost decorat cu ordine și medalii într-o serie de țări ca Brazilia, Bolivia, Ecuador, Peru, Spania și Danemarca.

Viceamiralul Oscar Antonio Montes a fost numit, în martie 1977, în funcția de ministru al relațiilor externe și cultelor de către guvernul condus de generalul Alfredo Videla. În calitatea sa de șef al diplomației argentiniene, a efectuat o serie de călătorii, în numele țării sale, în cîteva state latino-americane, în S.U.A. și în unele țări din Europa occidentală. A luat, de asemenea, parte la ultima sesiune ordinară a Adunării Generale a O.N.U., precum și la sesiunea specială dedicată dezarmării. Cu acest prilej, Oscar Antonio Montes a anunțat că guvernul argentinian a început procedura necesară pentru ratificarea Tratatului de la Tlatelolco, documentul care acordă Americii Latine dreptul de a se constitui într-o zonă fără arme nucleare.

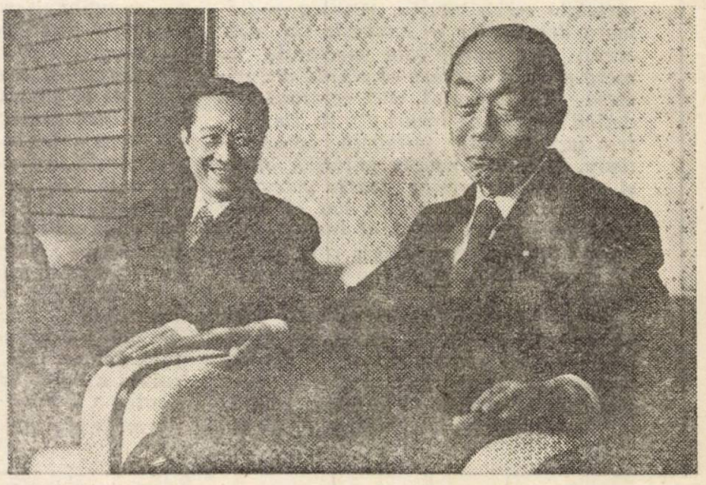

Premierul japonez Takeo Fukuda (dreapta) s-a întîlnit la Tokio cu ministrul adjunct al afacerilor externe al R. S. Vietnam, Phan Hien

Camera Lorzilor

Nicolae Iordache, com Ştefăneşti, jud. Argeş. Rolul Camerei Lorzilor din Marea Britanie constă în aprobarea, în faza finală, a oricărei legi a ţării. Rolul esenţial în viaţa politică britanică îl deţine, însă, Camera Comunelor.

După ce Camera Comunelor aprobă o lege, aceasta este trimisă Camerei Lorzilor unde au loc dezbateri pe Comitete şi în plen. Lorzii pot propune amendamente la lege şi, în cazul în care ei insistă în a le susţine, iar Camera Comunelor refuză să le accepte, legea cade. Poate fi reintrodusă în sesiunea următoare a Parlamentului şi, dacă este aprobată de Comune în forma iniţială, devine efectiv lege — în baza Actului parlamentar din 1949 — chiar dacă se menţin obiecţiile lorzilor. Alte informaţii despre o posibilă reformă a Camerei Lorzilor veţi găsi consultînd această rubrică din nr. 16 a.c.

Tudor Opriş, Craiova. 1. Lupta care se poartă împotriva drogurilor şi toxicomaniei este, într-adevăr, o realitate. După cum tot o realitate este proliferarea multor varietăţi de droguri. Una din ultimele varietăţi de heroină a fost descoperită ca fiind produsă în mari cantităţi în nordul Thailandei. Ea a fost denumită „pae long ju" şi are un grad foarte ridicat de periculozitate. Un preot budist, care s-a dedicat vindecării toxicomanilor, a declarat că un mare număr de persoane au căzut victime ale noului drog. El este mai toxic decît majoritatea varietăţilor de heroină cunoscute pînă acum, conţinînd, în amestec pe bază de opiu, mai mult arsenic, acid sulfuric şi stricnină.

2. Comisia independentă pentru problemele dezvoltării internaţionale a fost instituită la propunerea preşedintelui Băncii Mondiale, Robert Mc Namara, pentru relansarea dialogului dintre ţările industrializate şi ţările în curs de dezvoltare. Comisia este formată din reprezentanţi ai celor două grupuri de ţări şi are drept obiectiv esenţial intensificarea colaborării dintre ele. Ea are, în total, 17 membri, iar sediul se află la Geneva.

Mihai Petreanu, Slatina. 1. Şeful statului Burundi este colonelul Jean Baptiste Bogaza, care a preluat puterea de 1 noiembrie 1976. El s-a născut la 29 august 1946.

2. Cascada Murchison (din Uganda) se află pe locul 5 în rîndul principalelor cascade africane. Are 122 m înălţime.

3. Adresaţi-vă revistei „Magazin", unde a apărut ştirea la care vă referiţi.

Florin Chiorcea, Iaşi. 1. Citiţi răspunsul dat cititorului **Dionisie Malofei** în nr. 28 al revistei.

2. Pentru răspunsul la celelalte întrebări, vă rugăm să consultaţi lucrarea „Statele lumii".

Vasile Cioranu, Buzău. 1. Este adevărată ştirea în legătură cu prospecţiunile desfăşurate în marea insulă Groenlanda de mai multe companii petroliere. De curînd, însă, nouă din cele treisprezece companii care deţineau concesiuni în platoul continental din vestul Groenlandei au anunţat suspendarea prospecţiunilor, ca urmare a insuccesului lor — după cum a anunţat, la Copenhaga, ministrul pentru problemele Groenlandei. Printre companiile care au renunţat la concesiunile acordate se numără „Amoco", „Arco", „Chevron" şi „Total". Comunicatul publicat la Copenhaga precizează că, deocamdată, nu există intenţia efectuării altor prospecţiuni în zona amintită.

2. Există un imuno-stimulent de origine vegetală. De altfel, este primul şi a fost descoperit de o echipă de cercetători francezi şi malgaşi. Experienţele lor au durat un an. Rezultatele au fost prezentate, în luna iunie, la Academia Madagascarului. Se pare că este vorba de descoperirea unei substanţe care stimulează rezistenţa organismului la infecţii, fără a avea, însă, rolul unui antibiotic. Cercetările, care au avut ca punct de plecare o metodă a medicinei tradiţionale malgaşe, au demonstrat că injectarea unei anumite cantităţi dintr-un extract de Aloes Vahombe (ce creşte în sudul Madagascarului) unor şoareci atinşi de septicemie îi protejează în mod eficace, în vreme ce lotul de experienţă căruia nu i-a fost aplicat tratamentul moare în termen de patru-cinci zile. Rămîn, însă, să fie efectuate, în continuare, numeroase alte experienţe care să conducă la concluzii clare privind compoziţia chimică a extractului, precum şi rolul fiecăruia din substanţele ce intră în această compoziţie ca şi eventualele reacţii secundare pe care le-ar putea provoca utilizarea lui.

Dinu Grigorescu, Bucureşti. Aparatul despre care ne întrebaţi este folosit deja de compania aeriană British Airways, de căile ferate britanice şi de alte cîteva firme, şi se numeşte „Cygnet Telewriter". Este un aparat cu ajutorul căruia pot fi transmise, prin telefon, informaţii scrise, semnături, hărţi şi desene, cu o absolută securitate. Transmiţătorul (care poate şi vorbi la acest aparat), în cazul în care doreşte să trimită un mesaj scris, trebuie doar să formeze un număr şi să scrie mesajul pe hîrtia ataşată aparatului **(în fotografie).**

Reuniunea O.P.E.C. de la Geneva

Şerban Iliescu, Bucureşti. După aprinse dezbateri (cum le-au calificat agenţiile internaţionale de presă), miniştrii petrolului din ţările membre ale O.P.E.C. — reuniţi, în luna iunie, la Geneva — au hotărît, în cele din urmă, să menţină actualul preţ de livrare a ţiţeiului, pînă la sfîrşitul acestui an. S-au confruntat două poziţii : una privind majorarea preţului (susţinută îndeosebi de Algeria, Libia, Irak) ; alta privind „înghe̦tarea" preţului pe încă o perioadă de şase luni (susţinută, în special, de Arabia Saudită şi Emiratele Arabe Unite). Prima poziţie a ridicat argumente legate de „erodarea" încasărilor petroliere datorită atît deprecierii inflaţioniste a valutelor în care se fac plăţile, cît şi deteriorării cursului de schimb al dolarului (moneda de calcul şi reglementare a tranzacţiilor petroliere), scăderea sa fiind de 17 la sută doar în perioada ianuarie 1977—aprilie 1978. S-a arătat, astfel, că, prin efectul cumulat al acestora, preţul actual de 12,70 dolari al barilului de petrol ar reprezenta, în realitate, numai 5 dolari, adică nivelul de la sfîrşitul anului 1973. Contraargumentele celei de-a doua poziţii s-au referit la faptul că, în prezent, pe piaţa petrolieră internaţională există o situaţie de ofertă excedentară faţă de cerere (surplusul fiind de aproximativ 2 milioane barili pe zi), contribuţia zăcămintelor din Marea Nordului şi Alaska diminuînd presiunea importului pentru principalele ţări occidentale consumatoare, mai ales în condiţiile în care relansarea economică în aceste ţări se dovedeşte destul de fragilă şi, ca atare, consumul de petrol manifestă tendinţe stagnante. Observatorii politici şi comentatorii de specialitate apreciază că această a doua poziţie a avut, în final, cîştig de cauză, din mai multe motive : exponentul ei principal (Arabia Saudită) este, totodată, cel mai important producător şi exportator petrolier din ţările membre ale O.P.E.C.; al doilea important producător şi exportator (Iranul) a menţinut o atitudine neutră ; ţările O.P.E.C. au dorit să evite o sciziune (care s-ar fi materializat în adoptarea unor preţuri de livrare diferenţiate), experienţa de anul trecut în practicarea unor astfel de preţuri nedovedindu-se avantajoasă. Se consideră, totuşi, că decizia O.P.E.C. nu reprezintă, de fapt, decît o amînare a majorării preţului petrolului, dîndu-se, astfel, un răgaz ţărilor occidentale să-şi relanseze economia, iar Statele Unite să ia măsuri pentru redresarea dolarului. În acest sens, este interpretată hotărîrea de a se constitui un grup de experţi, la un înalt nivel de reprezentare, care să studieze efectele deprecierii inflaţioniste a monedelor occidentale, precum şi cele ale scăderii cursului de schimb al dolarului, asupra încasărilor petroliere ale ţărilor O.P.E.C. Unele dintre aceste ţări sînt de părere că, înaintea unei hotărîri asupra preţului, O.P.E.C. ar trebui să aibă în vedere o „concertare" în domeniul producţiei, care să elimine eventualele surplusuri ale ofertei în raport cu cererea şi, deci, să facă posibilă menţinerea unei poziţii unitare în domeniul preţurilor.

POSTA REDACȚIEI

Bikini

Adriana Mironescu, București. La 1 martie 1954, Statele Unite au procedat la explozia unei bombe cu hidrogen (de 15 megatone) pe insulița de corali Nahu, din atolul Bikini. Explozia a făcut un crater de aproximativ o milă lărgime în insula de coral, iar vîntul a purtat, cu mare repeziciune, resturile radioactive în Bikini. Timp de peste un deceniu, alte 23 explozii nucleare au avut loc în Bikini, dar experții sînt de părere că cea mai mare parte din radioactivitatea încă semnalată pe insulă este urmarea acelei prime experiențe. În august 1968, fostul președinte Lyndon Johnson a anunțat că atolul Bikini, „curățat" de radioactivitate, va fi retrocedat locuitorilor săi, ce fuseseră strămutați pe insula Kili, la aproximativ 400 mile depărtare. Un raport al Comisiei pentru Energia Atomică a S.U.A., afirma, un an mai tîrziu, că, „practic, n-a mai rămas radioactivitate" și că „n-au fost depistate efecte asupra vieții plantelor sau animalelor". În 1970, a fost aprobat un plan de „relocuire", pus în practică începînd cu 1971, dar, trei ani mai tîrziu, s-au ivit mai multe probleme. Băștinașii au cerut să li se permită instalarea de locuințe nu numai pe țărm, în lagună, ci și în interiorul insulei. Or, un nou raport asupra radioactivității, din 1975, stabilea că interiorul insulei este încă prea radioactiv pentru a permite popularea sa. În urma altei cercetări a radiației, în 1977, locuitorii au fost avertizați să nu consume mai mult de o nucă de cocos pe zi și s-a ridicat problema găsirii unei alternative la hrana furnizată de pămîntul insulei. Deși nici una din cele aproximativ 100 de persoane care trăiesc acum în Bikini n-a arătat semne de îmbolnăvire, experții sînt foarte preocupați, iar un oficial american a declarat că solul insulei nu poate fi utilizat, într-un viitor apropiat, pentru agricultură. Autoritățile americane care administrează teritoriile pacifice (în care este inclus și Bikini) au solicitat Congresului 6 milioane dolari pentru anul fiscal 1978, în scopul reașezării băștinașilor, eventual pe atolul Enyu, aflat la zece mile de Bikini.

I. Vlad, Tîrgoviște. Liderul actual al partidului irlandez Fine Gael, în opoziție din iunie trecut, este fostul ministru de externe Garret FitzGerald. Principala sa preocupare — evidențiată și la conferința anuală a partidului — este reorganizarea grupării politice, în așa fel încît să poată recîștiga viitoarele alegeri.

Emil Cardan, București. Vă mulțumim călduros pentru aprecieri și pentru observația transmisă redacției.

Radu Stănescu. Slatina. 1. Insula Robben (Robben Island) este situată la 11 mile marine nord-vest de Capetown. Încă din secolul al 17-lea, ea a fost transformată în închisoare dată fiind poziția sa insolită, nu numai oceanul împiedică evadarea deținuților, dar teritoriul este ferit și de vizitatori neașteptați. Insula fusese botezată, cu cîteva veacuri înainte de secolul 17, cu numele primilor ei locuitori — focile (robbe). În zilele noastre, guvernul de la Pretoria a transformat-o într-un adevărat fort, acolo fiind deținuți militanți ai populației de culoare din Africa de Sud. **Fotografia,** realizată în 1966, vă prezintă doi dintre numeroșii lideri ai populației de culoare, care au fost închiși pe Robben Island — Nelson Mandela și Walter Sisulu.

2. Nu dispunem de date noi în problema ce vă interesează și despre care, recent, am scris în revista noastră.

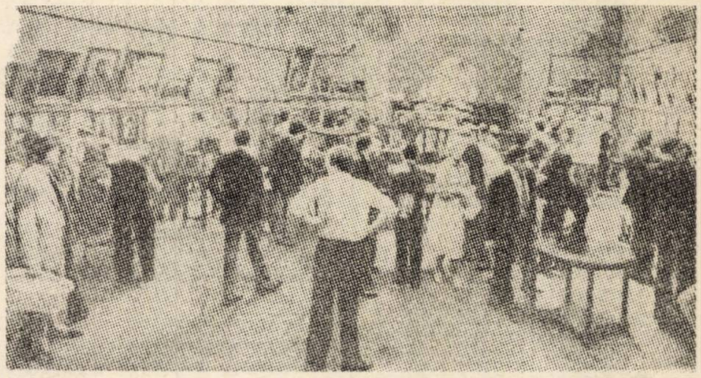

Anca Preda, Brașov. Sotheby e una din cele mai cunoscute săli de vînzări la licitație din Londra. **Imaginea** pe care o prezentăm alăturat prezintă pregătirile de la Sotheby către sfîrșitul acestei luni, pentru vînzarea celebrei colecții de artă a lui Robert von Hirsch, decedat în Elveția, anul trecut, colecție estimată la aproximativ 14,5 milioane dolari.

Brunei

Nicolae Vrabie, București. Protectoratul britanic Brunei va obține independența la sfîrșitul anului 1983. Această decizie — recent anunțată la Londra — a fost un rezultat al convorbirilor purtate, de curînd, în capitala Marii Britanii, între sultanul Muda Hassan Al Bolkiah și lordul Goronwy Roberts, ministru de stat la Foreign Office. Situat pe coasta de nord a insulei Borneo, Brunei are o suprafață de 5 800 kmp și o populație de 162 000 locuitori. Principala bogăție a sa este petrolul. Sultanatul Brunei este protectorat britanic din 1888. Printr-un acord din 1971, Anglia are responsabilitatea relațiilor externe și apărării teritoriului (în această ultimă problemă avînd obligația de a consulta administrația locală).

Demografie

Constantin Mărcuș, București. După cum am mai scris chiar în cadrul acestei rubrici, populația globului terestru a depășit cifra de patru miliarde de persoane. Un raport al Fondului Națiunilor Unite pentru problemele populației (UNFPA), — publicat la New York și alcătuit pe baza celor mai recente date din 70 de țări ale lumii — atestă că, la începutul anilor '70, creșterea rapidă a populației a atins punctul culminant. De atunci, însă — apreciază raportul amintit — explozia demografică de pe Terra pare să-și fi încetinit ritmul. Recente date statistice indică faptul că, în ultimul sfert al secolului viitor, populația globului va oscila între 12 și 15 miliarde oameni, situîndu-se, astfel, cu mult sub previziunile inițiale, care vorbeau de cifra de 80 miliarde de oameni, la sfîrșitul secolului al XXI-lea. Pe de altă parte, raportul UNFPA menționează că, din cele aproximativ 4 miliarde de persoane, care populează în prezent globul terestru, 500 000 000 sînt subnutrite, un miliard nu dispun de apă potabilă, 800 000 000 sînt analfabeți, 350 000 000 sînt șomeri sau cîștigă sub 50 de dolari pe an, iar 250 000 000 trăiesc în cocioabe.

Ovidiu Marinescu, Brașov. Într-adevăr, rezervele de uraniu ale Mexicului sînt de aproximativ 500 000 tone, conform unei declarații recente a ministrului de externe mexican, Santiago Roel.

LUMEA

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

ÎNTREPRINDEREA DE APARATAJ ELECTRIC DE INSTALAȚII TITU

REALIZEAZĂ O MARE VARIETATE DE PRODUSE

Principalele grupe de produse pe care le oferă sînt:

● Comutatoare cu came, care se înscriu în gama elementelor de automatizare (destinate să funcționeze la toate instalațiile electrice ale mașinilor-unelte, vehiculelor, motoarelor etc.). Se caracterizează printr-o rezistență mare la uzură mecanică și prin siguranță în exploatare ● Comutatoare cu stea triunghi și inversoare de sens (se realizează la comandă) ● Butoane de comandă, care constituie o altă grupă de produse. Ele sînt destinate echipării panourilor de automatizare. Au o greutate mică, o formă modernă și sînt prezentate în multiple variante constructive ● Lămpi de semnalizare, cu caracteristici tehnice superioare. În categoria lămpilor de semnalizare mai intră: lămpi cu transformator și lămpi cu transformator și pîlpîire.

ÎNTREPRINDEREA DE APARATAJ ELECTRIC DE INSTALAȚII TITU mai realizează și o serie de produse cu largă folosință în sectorul construcțiilor: ● întrerupătoare și comutatoare (pentru locuințe) ● prize simple și prize triple ● siguranțe normale și siguranțe cu mare putere de rupere ● cleme de racordare.

Toate aceste produse se disting prin rezistență, durată de funcționare, regimuri variate de tensiune și curenți.

OFICIUL JUDEȚEAN DE TURISM

IAȘI

Vă invită să vizitați hotelul TRAIAN aflat în plin centru comercial. Hotelul Traian este o construcție modernă a cărei siluetă domină piața Unirii din Iași. Hotelul Traian este dotat cu restaurant, bar de zi și cramă mobilată în stil rustic. Restaurantul dispune de salonul alb pentru recepții, întîlniri prietenești, dineuri etc.

Hotelul Traian are un înalt grad de confort precum și diverse servicii auxiliare, care fac din această unitate un loc deosebit de agreabil.

HOTEL TRAIAN, piața Unirii – Iași
telefon 1.59.80

Lei 2

Nr. 31 27 iulie 1978

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

ROMÂNIA ÎN CONŞTIINŢA LUMII

Pentru dezvoltarea cooperării și încrederii între popoarele Europei

Principii şi mecanisme noi pentru negocieri eficiente de dezarmare

DIN ACTUALITATEA INTERNAȚIONALĂ

Belgrad • Khartum

Namibia • Orientul Mijlociu

CUBA Al. Köpeczy = cartile Casei - Uniunea "

REPORTAJ PE GLOB

GENEVA

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit cu tovarășul Berge Furre, președintele Partidului Socialist de stînga din Norvegia

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe colonel Louis Sylvain-Goma, al doilea vicepreședinte al Comitetului Militar al Partidului Congolez al Muncii, primministru, șef al Guvernului Republicii Populare Congo

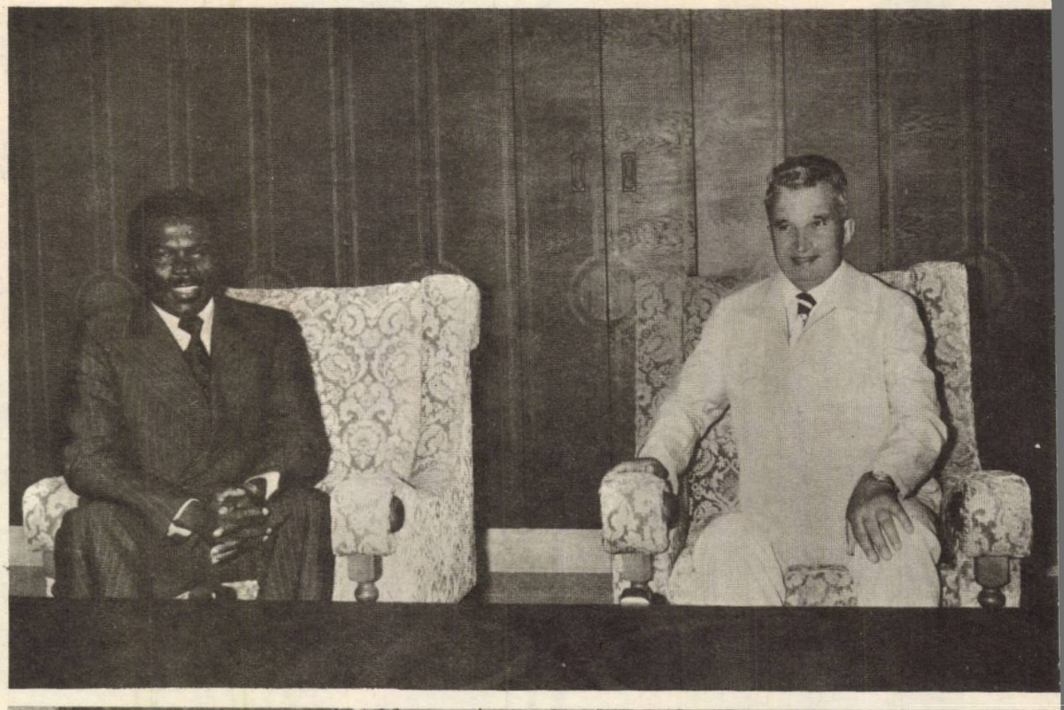

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe viceamiralul Oscar Antonio Montes, ministrul relațiilor externe și cultelor al Republicii Argentina

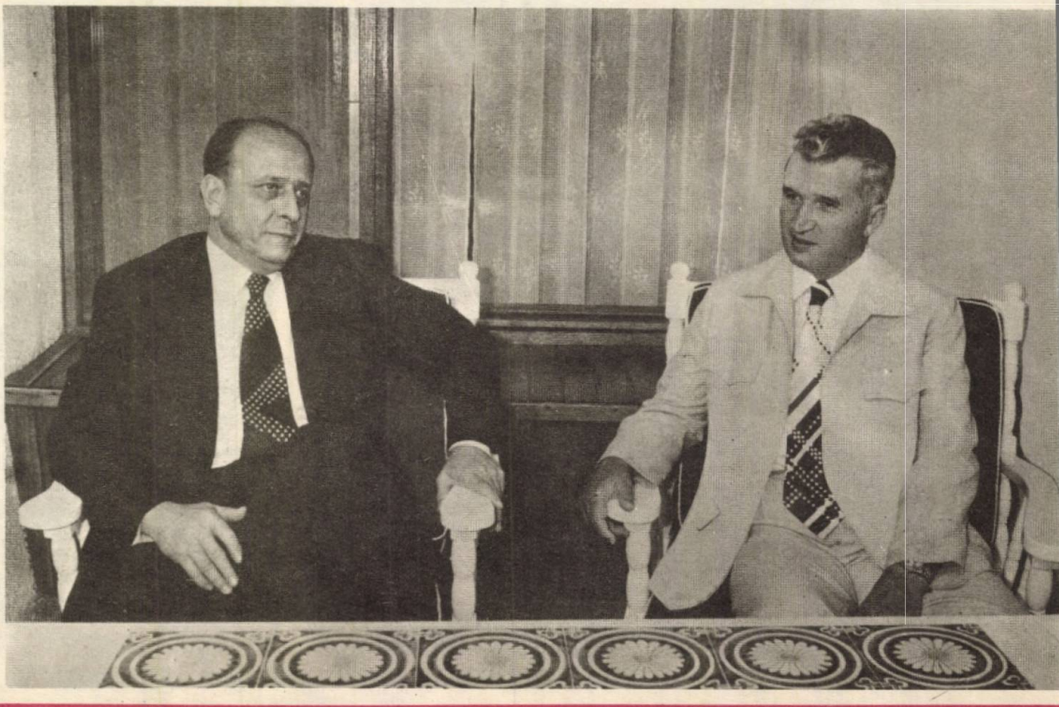

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

31 (770)

27 iulie 1978

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Pentru dezvoltarea cooperării și increderii între popoarele Europei. Eugeniu Obrea 2

După sesiunea specială a O.N.U. Principii și mecanisme noi pentru negocieri eficiente de dezarmare. Constantin Ene 5

Conferința miniștrilor de externe ai țărilor nealiniate. Moment nou, semnificativ, în activitatea mișcării de nealiniere. I. Ionescu 7

A XV-a conferință la nivel înalt a O.U.A. Puternică afirmare a voinței de întărire a colaborării și solidarității africane. Paul Diaconu 8

Orientul Mijlociu. Ușa rămîne deschisă, dar incertitudinea persistă. Crăciun Ionescu 9

Namibia. Se conturează momentul și procedura proclamării independenței ? Dumitru Constantin 11

Kabul. Obiective prioritare. Liana Enescu 12

Relațiile interoccidentale. Intenții cu verificare în viitor. Stelian Țurlea 13

Liberia. Succese ale dezvoltării independente. Sabina Bondoc 14

Luna de solidaritate cu lupta dreaptă a poporului coreean. Ilie Olteanu 15

„Operațiunea Empain" 28

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Interviuri cu : Colonel Louis Sylvain-Goma, Oscar Antonio Montes, Andrew Young 3–4

REPORTAJ PE GLOB

Itinerarii cubaneze. Anca Voican 16

Elveția – țara „miinilor care gîndesc". C. Constantinescu 18

Operațiunea Selva. Petrol în Amazonia peruană ! Eugen Pop 19

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

R.P. Chineză. Acolo unde riul a urcat muntele... Ion Gălățeanu 21

DOSARE ALE SOCIETĂȚII CAPITALISTE

Somajul – atribut inseparabil al economiei occidentale. Dr. Ilie Șerbănescu 22

1000 + 1 24–25

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Le Soir, Die Zeit, Le Monde 26

PROFIL

Julio Cesar Turbay Ayala, președinte ales al Columbiei 27

POȘTA REDACȚIEI 30–32

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Interviuri cu:
Colonel LOUIS SYLVAIN-GOMA,
OSCAR ANTONIO MONTES,
ANDREW YOUNG

DIN ACTUALITATEA INTERNAȚIONALĂ

BELGRAD

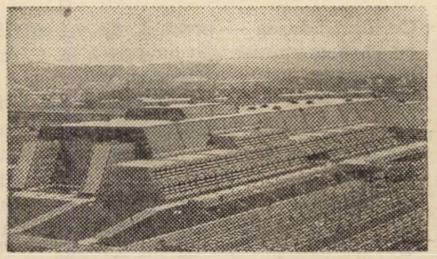

Conferința ministerială a țărilor nealiniate

KHARTUM

Reuniunea la nivel înalt a O.U.A.

ORIENTUL MIJLOCIU

Contacte diplomatice, precizări de poziții

NAMIBIA. Se conturează momentul și procedura proclamării independenței ?

Dosare ale societății capitaliste

Șomajul, atribut inseparabil al lumii occidentale

Reportaj pe glob

Petrol în Amazonia peruană!

„Operațiunea Empain"

Pentru dezvoltarea cooperării şi încrederii între popoarele Europei

Aniversările îngăduie nu numai retrospective, analiza minuţioasă a trecutului apropiat sau mai puţin apropiat, ci au darul să resuscite, uneori, investigarea perspectivelor. Este cazul unei aniversări pe care calendarul politic al Europei o consemnează : trei ani de la semnarea Actului final care a încununat Conferinţa pentru securitate şi cooperare. Trei ani pot însemna foarte puţin pe scara timpului, după cum tot trei ani pot înrîuri puternic evenimentele. Dialogul început la Helsinki şi ale cărui rezultate le exprimă Actul final semnat de exponenţii celor 35 de state participante a reprezentat un început. Firește, un început în care popoarele au investit speranţe. Dar, după numai trei ani, constatăm că aceste speranţe n-au fost pe deplin justificate. La Belgrad — noua etapă a dialogului european — nu s-au realizat progresele aşteptate. Acum, privirile se îndreaptă către viitor. Evocînd evenimentul desfăşurat la Helsinki, ne gîndim la şansele viitoarei reuniuni, la acţiunile ce urmează a fi întreprinse.

De la Belgrad la Madrid, procesul menit să ducă la înfăptuirea unei autentice securităţi şi unei ample cooperări în Europa e nevoit să parcurgă un drum presărat cu destule obstacole. Sînt obstacole pe care le dezvăluie chiar bilanţul dezamăgitor al reuniunii de pe malul Savei. La Belgrad, cele 28 de săptămîni de negocieri, cu zeci de şedinţe de lucru şi sute de ore destinate deliberărilor, n-au izbutit să determine progresul unei cauze — cea a securităţii europene — aflată în concordanţă deplină cu interesele reale ale tuturor statelor continentului. Documentului adoptat îi lipseşte consistenţa indispensabilă unor ritmuri mai rapide de realizare a angajamentelor asumate prin Actul final de la Helsinki. Desigur, rămîne pozitivă hotărîrea de a asigura continuitatea reuniunilor reprezentanţilor celor 35 de state. Madridul va fi viitoarea gazdă, în ultima parte a anului 1980, a unui for care va trebui să-l continue pe cel de la Belgrad, eliminînd ferm insuficienţele constatate. Vor mai avea loc şi alte întîlniri la nivel de experţi, ale căror recomandări vor fi analizate, peste doi ani, în capitala spaniolă. Dar aceste reuniuni, utile şi demne de a fi salutate, nu pot să compenseze absenţa unor măsuri concrete, efective, în compartimentele vitale ale înfăptuirii securităţii europene şi, în primul rînd, în cel al dezangajării militare şi dezarmării. Or, destinderea — precară, de o fragilitate pe care evenimentele au pus-o în relief — nu poate deveni ireversibilă decît în măsura în care se sprijină pe acţiuni efective în direcţia stopării competiţiei înarmărilor şi a trecerii, treptate, echilibrate, la dezarmare. Situaţia negativă rezultată din caracterul nesatisfăcător al reuniunii de la Belgrad, fără să conducă spre panică, trebuie interpretată ca un semnal de alarmă. După cum sublinia preşedintele **Nicolae Ceauşescu „aceasta trebuie să fie un semnal de alarmă pentru unirea şi mai puternică a tuturor forţelor progresiste, democratice, pentru intensificarea eforturilor popoarelor din Europa în vederea înfăptuirii în viaţă a documentelor semnate la Helsinki, a continuării cursului destinderii".**

Experienţa de la Belgrad a demonstrat opiniei publice necesitatea unei acţiuni continue, capabile să determine traducerea în viaţă a Actului final de la Helsinki — document de factură unitară, care nu poate fi amputat în nici una din componentele sale.

Discuţiile cu „uşile închise" nu pot ascunde popoarelor marile adevăruri. Diplomaţia culiselor, a negocierilor ferite de privirile publicului, metodele ce aparţin unei epoci în care problemele lumii se rezolvau într-un cerc restrîns, în care accesul se dobîndea pe bază de forţă, au devenit incompatibile cu aspiraţia spre o politică nouă, de democratizare a vieţii internaţionale. România socialistă a subliniat şi subliniază cu fermitate că popoarele au dreptul legitim să cunoască modul în care exponenţii statelor acţionează într-o problemă sau alta, să fie pe deplin edificate asupra poziţiilor adoptate în problemele de interes vital. Nu se pot lua decizii în numele popoarelor, fără ca acestea să se afle în cunoştinţă de cauză. Din păcate, practici nefaste mai sînt utilizate pentru a îngădui comportări care n-au nimic comun cu exigenţele păcii şi securităţii. A dovedit-o reuniunea de la Belgrad unde discuţiile au fost, deseori, împinse în labirintul disputelor ideologice sau pe terenul unor manevre care ignorau cerinţele elementare ale spiritului constructiv. Reîntoarcerea la politica „războiului rece", a viziunii de bloc şi a strategiei zonelor de influenţă este inadmisibilă.

Trebuie, desigur, remarcat că activitatea forţelor progresiste, antiimperialiste nu a fost de natură să oprească tendinţele negative manifestate în viaţa internaţională, cu toate că, în general, aceste forţe, prin eforturile lor, au împiedicat agravarea unor conflicte sau izbucnirea altora cu efecte periculoase pentru omenire. Subliniem această realitate, cu intenţia de a pune în relief necesitatea intensificării luptei tuturor forţelor progresiste, antiimperialiste spre a împiedica deteriorarea climatului mondial, pentru dezvoltarea cursului spre destindere şi afirmarea relaţiilor noi între state. Încrederea în rolul şi forţa popoarelor este caracteristică partidului nostru care consideră că progresul contemporan, soluţionarea justă a problemelor esenţiale ale prezentului nu pot fi separate de intervenţia energică, de acţiunea consecventă a opiniei publice. Stă în puterea popoarelor să alunge norii de pe cerul politic, pentru ca viitorul să fie senin.

Din păcate, după semnarea Actului final de la Helsinki s-au cultivat unele iluzii pe care timpul le-a contrazis. Partidul nostru a atras însă atenţia, de la început, că destinderea se află abia într-o fază de debut, că o conferinţă sau un document — oricît de reuşite ar fi — nu semnifică reglementarea definitivă a tuturor problemelor continentului, că făurirea securităţii europene presupune un proces de durată, care trebuie realizat răbdător, etapă cu etapă.

Momentul actual implică realism şi hotărîre. Mai mult decît oricînd, popoarele sînt chemate să-şi amplifice cu tenacitate eforturile, să-şi dinamizeze acţiunile. Presiunea opiniei publice este imposibil de ignorat la masa tratativelor sau în cancelariile diplomatice. Cauza securităţii europene reclamă unirea celor mai largi forţe sociale şi politice de pe continent, pentru că interesele lor converg pe acest plan, pentru că toate popoarele pot beneficia de pe urma destinderii. Învăţămintele corecte ale reuniunii de la Belgrad au darul să servească mobilizării opiniei publice spre a determina un curs pozitiv al evenimentelor pe continent. Continuitatea procesului de făurire a securităţii europene solicită, înainte de orice, continuitatea — la cote superioare — a luptei pe care o poartă popoarele pentru a dobîndi liniştea, siguranţa, libertatea, propăşirea la care aspiră, putinţa de a fi pe deplin stăpîne pe soarta lor, într-un climat capabil să fertilizeze vocaţiile paşnice. Iar oamenii politici trebuie să acţioneze tocmai în acest sens.

Eugeniu Obrea

„Nutrim sentimente de înaltă prețuire față de președintele Nicolae Ceaușescu și față de România"

Colonel Louis Sylvain-Goma

prim-ministru, șef al Guvernului Republicii Populare Congo

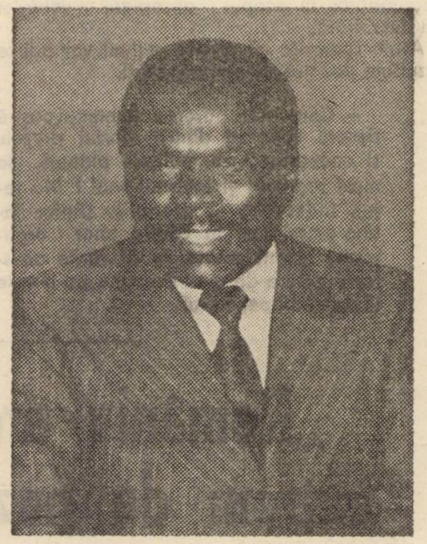

Intre 17 și 21 iulie a.c., ne-a vizitat țara colonel Louis Sylvain-Goma, prim-ministru, șef al Guvernului Republicii Populare Congo. Cu acest prilej, premierul congolez a fost primit de președintele NICOLAE CEAUȘESCU. De asemenea, el a avut convorbiri oficiale cu primul ministru al guvernului român și a vizitat o serie de regiuni ale României. Înainte de a părăsi țara noastră, colonel Louis Sylvain-Goma a a avut amabilitatea să acorde un interviu revistei „Lumea".

– Cum apreciați primirea dumneavoastră de către președintele Nicolae Ceaușescu ?

– In cadrul vizitei oficiale pe care am efectuat-o în România mi-a fost oferit prilejul de a fi primit de președintele Nicolae Ceaușescu. Cu această ocazie, am transmis mesajul pe care mi l-a încredințat președintele Comitetului Militar al Partidului Congolez al Muncii, Joachim Yhombi-Opango. În același timp, am transmis sentimentele de înaltă prețuire pe care președintele și poporul congolez le nutresc față de președintele Nicolae Ceaușescu și față de experiența României.

In timpul convorbirii cu președintele Nicolae Ceaușescu am făcut, de asemenea, un schimb de vederi privind cooperarea româno-congoleză, abordînd apoi probleme internaționale ale vieții contemporane și, în mod deosebit, problemele privind continentul african. Am descoperit, cu acest prilej, un conducător de stat decis, clarvăzător în ceea ce privește obiectivele pe care dorește să le realizeze.

Plec din România cu o părere foarte bine formată despre cele vizitate, cum ar fi : unități agricole, uzine, precum și marele șantier al canalului Dunăre-Marea Neagră, care este în plin proces de construire.

– La încheierea convorbirilor pe care le-ați avut, care sînt, după părerea dumneavoastră, perspectivele colaborării româno-congoleze ?

– Aș dori să vă spun, mai întîi, că Republica Populară Congo și-a fixat ca obiective majore dezvoltarea sectorului rural, al agriculturii, al sectorului forestier, precum și al pescuitului. Sperăm ca astfel să soluționăm problema alimentației poporului nostru, precum și aprovizionarea uzinelor noastre agroalimentare. Din această perspectivă dorim schimburi comerciale mult mai intense decît cele avute pînă acum.

Discuțiile mele de la București au fost axate pe aceste pobleme și sînt deosebit de mulțumit că guvernul român a înțeles preocupările noastre, stabilind cu noi o serie de acțiuni de cooperare, acțiuni care vor jalona viitorul nostru plan de dezvoltare. Între acestea se află Protocolul privind dezvoltarea cooperării economice și tehnice, precum și extinderea schimburilor comerciale româno-congoleze, Protocolul de colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Congolez al Muncii, Acordul privind transporturile aeriene.

– Ce v-a impresionat mai mult în timpul acestei vizite în România ?

– Am văzut un popor care muncește cu sîrg și mi-am putut da seama din cele văzute și din cele discutate de progresele realizate în ultimii ani. Mi-am dat seama că poporul congolez poate fi mîndru de a se fi angajat pe același drum pe care s-au angajat poporul și Partidul Comunist Român. Viitorul este luminos pentru toate popoarele care aleg o astfel de cale și acesta este sentimentul profund cu care părăsesc România.

Interviu realizat de Dumitru Mirileanu

„Sînt plăcut impresionat de spiritul convorbirilor avute"

Oscar Antonio Montes

ministrul relațiilor externe și cultelor al Republicii Argentina

Oscar Antonio Montes, ministrul relațiilor externe și cultelor al Republicii Argentina, care, în perioada 19–21 iulie a.c. a efectuat o vizită oficială în țara noastră, a fost primit, cu acest prilej, de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Convorbirea cordială ce a avut loc s-a referit la o serie de ospecte ale raporturilor româno-argentiniene, precum și la unele probleme internaționale actuale. De asemenea, în timpul șederii lo București a ministrului argentinian, a fost semnat un Acord de cooperare economică și tehnică și s-a efectuat schimbul instrumentelor de ratificare a Convenției de cooperare științifică și tehnologică dintre România și Argentina. Asupra acestei bogate agende a vizitei, oaspetele ne-a vorbit pe larg în interviul de față.

– Domnule ministru, v-aș ruga să vă referiți, pentru început, la întrevederea și convorbirile avute cu tovarășul Nicolae Ceaușescu.

– Întrevederea cu președintele Nicolae Ceaușescu a constituit un moment de cea

mai mare importanță. Am făcut o trecere în revistă a convorbirilor purtate la Ministerul Afacerilor Externe al României, convorbiri care au primit aprecieri favorabile din partea domnului președinte. Conținutul lor pozitiv ne-a permis, de altfel, semnarea unor acorduri bilaterale și a Comunicatului comun.

Am discutat, de asemenea, o serie de teme internaționale. Domnul președinte al României este un mare cunoscător al situației internaționale, în deplina sa actualitate, precum și a tuturor problemelor cu care se confruntă țările lumii.

În privința problematicii internaționale, punctele de vedere convergente ale celor două țări se bazează pe două principii, pe care țările noastre le respectă cu strictețe : autodeterminare a popoarelor și neamestecul în afacerile interne ale altor state. Sînt două principii fundamentale ale relațiilor internaționale. Pe baza acestora înțeleg să acționeze atît Argentina, cît și România. Așa se explică, de altfel, și convergența punctelor noastre de vedere în analizarea situației politice internaționale. Pe de altă parte, atît țara noastră, cît și cea a dumneavoastră au căutat în permanență soluții pașnice în caz de conflicte, iar în reuniuni internaționale am încercat rezolvarea problemelor cu care se confruntă lumea de astăzi tocmai pe baza acestor principii. În legătură cu noua ordine economică, apreciem că ar fi interesantă convocarea unei adunări extraordinare a O.N.U., care să studieze această problemă în profunzime, cu participarea atît a țărilor în curs de dezvoltare, cît și a celor dezvoltate, și care să facă posibilă instaurarea în practică a unei noi ordini economice. Ambele guverne împărtășesc, de asemenea, părerea că este necesară o soluție pașnică a situației din Orientul Mijlociu, ca o necesitate indispensabilă pentru a evita conflicte internaționale de o și mai mare amploare. În legătură cu Africa, așa cum am menționat, rămîne valabil acel principiu al neamestecului în afacerile interne ale altor țări, pentru că nu considerăm pozitiv ca alte țări să se amestece în treburile interne ale Africii.

– V-aș ruga, în continuare, să vă referiți la semnificația prevederilor înscrise în Acordul bilateral de cooperare economică și tehnică, precum și în Convenția de schimburi în domeniul științei și tehnologiei.

– În legătură cu primul dintre acestea, documentul dat publicității stabilește crearea unei comisii mixte bilaterale. Aceasta va facilita analiza posibilităților de lărgire a schimburilor și de menținere a unei balanțe de plăți echilibrate de-a lungul anilor. Pe de altă parte, România urmează să prezinte o listă de echipament industrial ce va fi importat de către Argentina. În legătură cu schimbul de tehnologie, noi putem oferi tehnologie din domeniul agriculturii și zootehniei, iar România – tehnologie din domeniul petrolului.

– Domnule ministru, ați prezentat recent la O.N.U. poziția Argentinei în legătură cu problematica dezarmării. Care sînt punctele de coincidență ale celor două țări ale noastre ?

– În privința problematicii dezarmării, cred că aceasta trebuie împărțită în două : întîi, dezarmarea nucleară, respectiv denuclearizarea tuturor puterilor posesoare de arme nucleare. Sub acest aspect, coincidem pe deplin cu guvernul român, considerînd că nu trebuie să se mai fabrice armament nuclear și, în același timp, că trebuie să se lichideze, de asemenea, și arsenalele nucleare existente. Pe de altă parte, în privința armamentului convențional, în America Latină, la inițiativa Venezuelei și, ulterior, a Mexicului, au avut loc consultări în regiune care să conducă, de asemenea, la lichidarea armelor convenționale. Cred că acest lucru e bine să se facă pe regiuni și cred că și guvernul român împărtășește această opinie.

– La Belgrad are loc Conferința miniserială a țărilor nealiniate. Care este, în acest sens, poziția Argentinei ?

– În cadrul mișcării de nealiniere, noi încercăm să ajungem la o armonizare a pozițiilor acestor țări, la găsirea unei soluții de apropiere față de țările dezvoltate, iar, pe de altă parte, prin acțiuni comune, încercăm ca țările dezvoltate să accepte propunerile nealiniaților în scopul apropierii nivelurilor de dezvoltare.

Avem speranța că aceste acțiuni vor aduce rezultate pozitive de ambele părți.

– Care este părerea dumneavoastră despre raportul dintre efortul propriu și cooperarea pe multiple planuri, la nivel regional și internațional ? Mă refer, îndeosebi, la eforturile țărilor latino-americane în cadrul unor organisme recent create, la căutările acestor popoare de a se dezvolta pe o cale liberă, independentă.

– Așa cum s-a exprimat guvernul meu în recenta reuniune a Organizației Statelor Americane, Argentina afirmă că nu trebuie să mai existe manifestări de paternalism, că fiecare țară trebuie să depună eforturi individuale pentru a-și rezolva problemele sale. Pe de altă parte, sub nici o formă nu putem ignora ajutorul pe care îl prezintă colaborarea. Ceea ce trebuie să lichidăm este atitudinea de tutelă, acest paternalism care a dăunat mult Americii Latine. Aceasta este părerea guvernului argentinian.

– În încheiere, domnule ministru, vă rugăm să împărtășiți din impresiile cu care plecați din România.

– Sînt plăcut impresionat de convorbirile avute, de sinceritatea acestor convorbiri, de spiritul în care am discutat cu omologul român și, mai ales, de capacitatea președintelui Nicolae Ceaușescu de a analiza în profunzime, realist, problemele internaționale. Pe de altă parte, aș dori să mulțumesc pentru atenția deosebită cu care m-a primit nu numai guvernul român, ci și poporul român. Încă o dată, prin intermediul dumneavoastră, țin să aduc mulțumirile mele poporului și guvernului român.

Interviu realizat de Alin Genescu

„România are o contribuție extrem de pozitivă la O.N.U."

Andrew Young

reprezentantul permanent al Statelor Unite la Organizația Națiunilor Unite

Ambasadorul Andrew Young, reprezentantul permanent al Statelor Unite la O.N.U., membru al cabinetului președintelui S.U.A., a făcut o vizită în România la invitația ministrului afacerilor externe al țării noastre. În cursul ședерii în România, ambasadorul A. Young a fost primit de președintele Nicolae Ceaușescu, în timpul convorbirii fiind atinse aspecte ale vieții internaționale, creșterea rolului Națiunilor Unite în soluționarea problemelor majore contemporane. La încheierea vizitei, ambasadorul Andrew Young a făcut o declarație colaboratorului nostru, Tiberiu Tomcsanyi.

„De multă vreme cunosc o serie de români care își desfășoară activitatea la O.N.U., în Statele Unite, dar aceasta a fost prima ocazie de a mă întîlni cu poporul român la el acasă și de a-mi da seama la fața locului de rezultatele excepționale ale muncii sale constructive. Am avut convorbiri extrem de utile cu președintele dumneavoastră, domnul Nicolae Ceaușescu, cu ministrul afacerilor externe, asupra activităților O.N.U.

Ceea ce apare foarte evident este faptul că trăiește aici o națiune puternică, independentă, hotărîtă să-și construiască un viitor mai bun, făcînd tot ceea ce-i stă în putință pentru fericirea și bunăstarea oamenilor. Din tot ce am văzut, începînd de la masivele construcții urbane, de la ogoarele îmbelșugate din sudul țării, pînă la oamenii care își petrec vacanța pe litoral, am ajuns la concluzia că ceea ce se înfăptuiește în România este de mare importanță, cu o influență mult mai mare asupra evenimentelor mondiale, decît mulți dintre noi am fi tentați să credem.

În discuțiile avute am abordat mai multe probleme internaționale. Consider că unul dintre aspectele cardinale ale politicii românești este aplicarea principiului ca fiecare țară în parte să-și exprime părerile în mod liber, iar cu toții să colaborăm activ pentru a ajunge la un consens asupra problemelor în dezbatere. Cred că dificultatea care persistă la O.N.U. este că unii tind să răspundă automat de pe «poziții de bloc». Poziția României de independență intransigentă este de un mare ajutor pentru toți, pentru a-și reconsidera pozițiile ; iar acest lucru este o contribuție extrem de pozitivă".

După sesiunea specială a O.N.U.

Principii și mecanisme noi pentru negocieri eficiente de dezarmare

Constantin Ene

Analizînd, în ședința din 10 iulie a.c., rezultatele recentei sesiuni speciale a O.N.U. consacrată dezarmării, pe baza raportului prezentat de delegația țării noastre care a participat la această sesiune, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a apreciat că **„sesiunea a reprezentat un pas important în abordarea într-un mod nou a problemelor privind frînarea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmarea generală, în primul rînd la dezarmarea nucleară"**. Punînd în evidență caracterul deosebit de stringent al dezarmării, trecînd în revistă obiectivele majore imediate ce trebuie să facă obiectul dezbaterilor și al unor măsuri concrete, creînd cadrul organizatoric corespunzător, sesiunea specială a O.N.U. a deschis perspectiva unor progrese reale pe calea opririi cursei înarmărilor și înfăptuirii dezarmării.

Premisele care au favorizat abordarea într-un mod nou a problemei dezarmării rezidă în faptul că la dezbaterea ei au putut participa toate statele, că forul de dezbatere a fost Organizația Națiunilor Unite, că în condițiile raportului de forțe determinat de afirmarea hotărîtă a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, principiile și măsurile noi de conduită în viața internațională, desconsiderate ani de zile în cadrul forurilor de dezarmare, au început să-și facă drum și în acest domeniu.

Sesiunea specială a O.N.U. consacrată dezarmării a confirmat încă o dată — așa cum arăta președintele **Nicolae Ceaușescu** — că **„asigurarea păcii și independenței popoarelor necesită unirea eforturilor tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste, a tuturor popoarelor, care dispun de capacitatea necesară pentru a impune relații noi, democratice între state"**. Rezultatele cu care s-a încheiat sesiunea, îndeosebi în ce privește crearea unui cadru mai democratic pentru soluționarea problemelor dezarmării și întărirea răspunderii O.N.U. în materie de dezarmare, poartă amprenta acestui moment nou.

In conformitate cu linia generală a partidului și statului nostru, România a fost un promotor ferm al organizării eforturilor pe planul dezarmării, pe baze noi, democratice, iar măsurile preconizate de țara noastră pentru asigurarea unui cadru democratic de dezbateri și negocieri în domeniul dezarmării se regăsesc amplu în hotărîrile adoptate de sesiunea O.N.U.

Principiile negocierii

Sesiunea specială a O.N.U. a reușit să reformuleze principiile fundamentale pe care să se bazeze negocierile în domeniul dezarmării și care — spre deosebire de principiile anterioare, datînd din 1961 — au fost elaborate de această dată nu în afara O.N.U., ci în cadrul de lucru al Organizației, cu participarea tuturor statelor.

În documentul final, adoptat la sesiune, se consemnează hotărîrea declarată a statelor de a respecta și pune în aplicare aceste principii care, sintetizate, ar fi următoarele :

1. Negocierile asupra problemelor dezarmării trebuie să se bazeze pe respectarea strictă a scopurilor și principiilor Cartei Națiunilor Unite, precum și a celorlalte principii general recunoscute ale dreptului internațional.

2. Organizația Națiunilor Unite are un rol central și răspunderea primordială în domeniul dezarmării. Pentru a-și putea îndeplini acest rol, O.N.U. trebuie să fie ținută la curent în legătură cu toate negocierile și măsurile în acest domeniu, indiferent de cadrul lor unilateral, bilateral, regional sau multilateral.

3. Toate statele au dreptul și datoria să participe la negocieri. Ele au dreptul să participe pe picior de egalitate la negocierile multilaterale de dezarmare care au o incidență directă asupra securității lor naționale.

4. Răspunderea principală în domeniul dezarmării revine statelor posesoare de arme nucleare și altor state importante din punct de vedere militar.

5. Măsurile de dezarmare trebuie să aibă un caracter echilibrat și echitabil pentru a se garanta, în toate etapele, dreptul de securitate al fiecărui stat.

6. Pe plan global trebuie să se asigure un echilibru al răspunderilor și obligațiilor reciproce între statele posesoare de arme nucleare și cele care nu posedă asemenea arme.

7. Acordurile de dezarmare trebuie să prevadă măsuri adecvate de control asupra îndeplinirii obligațiilor asumate.

8. Dezarmarea și reducerea încordării internaționale se intercondiționează. De aceea, paralel cu înfăptuirea unor măsuri de dezarmare, trebuie să se acționeze pentru reglementarea pe cale pașnică a diferendelor, în conformitate cu Carta O.N.U.

9. Resursele eliberate prin realizarea măsurilor de dezarmare trebuie să fie folosite pentru dezvoltarea economică și socială a tuturor națiunilor și eliminarea decalajelor economice care separă țările dezvoltate de țările în curs de dezvoltare.

10. Măsurile de dezarmare nu trebuie să afecteze dreptul inalienabil al tuturor statelor, fără discriminare, de a avea acces și a folosi tehnologie și materiale nucleare pentru nevoile lor de dezvoltare pașnică.

11. Negocierile de dezarmare trebuie să urmărească realizarea de măsuri paralele care să întărească securitatea statelor și să conducă la îmbunătățirea situației generale internaționale.

12. Negocierile trebuie să se desfășoare, în paralel, asupra unor măsuri parțiale de dezarmare și asupra unor măsuri mai generale, urmate de negocierea unui tratat de dezarmare generală și totală.

13. Negocierile trebuie să vizeze atît măsuri calitative, cît și cantitative de dezarmare.

14. Pentru a asigura caracterul universal al acordurilor de dezarmare, negocierile trebuie să asigure ca acordurile să fie universal acceptabile.

15. În procesul negocierilor, statele trebuie să dea dovadă de o atitudine constructivă și de voința politică necesară pentru a se ajunge la acorduri.

Chiar și numai din această simplă enumerare nu este dificil de sesizat abordarea nouă, decurgînd din spiritul epocii noastre, în care restructurarea relațiilor internaționale și edificarea unei noi ordini internaționale sînt concepute ca rezultatul unui efort global, al întregii comunități internaționale, pe baza unor eforturi de solidaritate și colaborare între toate statele.

Un nou mecanism de dezbatere și negociere

Sesiunea specială a creat un nou mecanism în domeniul dezarmării, aceasta fiind cea de a doua modificare radicală a situației anterioare pe care a produs-o (prima fiind elaborarea unor noi principii de negociere pe baze noi, democratice). „Dacă factorul decisiv pentru aplicarea unor măsuri autentice de dezarmare este ceea ce se numește în mod curent «voința politică» a statelor și îndeosebi a statelor dotate cu arme nucleare — se arată în Documentul final al sesiunii —, un mecanism internațional conceput pentru a trata problemele dezarmării sub diferitele sale aspecte și funcționînd într-o manieră eficientă poate, la rîndul său, juca un rol important". În acest sens, după mari eforturi, dată fiind rezistența manifestată pînă în ultimul moment de unele delegații care se opuneau oricăror schimbări de substanță în domeniul mecanismelor, sesiunea **a reușit să definească un concept unitar asupra mecanismelor de dezbatere și negociere și dotarea lor cu structuri și metode de lucru mai democratice.** Sesiunea a marcat, astfel, un pas important în punerea de acord a structurilor de dezbatere și negociere cu principiul că dezarmarea este de interes universal și în consecință toate statele au

dreptul și datoria să participe la realizarea ei. Elementul central al modificării efectuate îl constituie **creșterea rolului și răspunderii Organizației Națiunilor Unite în înfăptuirea dezarmării.**

Conceput în **trei etaje**, noul mecanism de dezarmare stabilit de sesiunea specială are la bază o intercondiționare organică a atribuțiilor **Adunării Generale a O.N.U., comisiei de dezarmare și comitetului de dezarmare,** ca foruri de dezbatere sau de negociere.

Comitetul de dezarmare decis de sesiunea specială va reprezenta, în cadrul mecanismului de dezarmare, forul multilateral unic de negocieri.

Cîteva principii de bază urmărite cu ocazia creării lui pun în evidență caracterul diferit, mai democrat, al noului for de negocieri. În primul rînd, decizia de instituire a comitetului a fost luată de Adunarea Generală, în cadrul O.N.U. și cu participarea tuturor țărilor membre. Alegerea celor 32—35 membri ai lui, în afara statelor posesoare de arme nucleare, se va face, de asemenea, în consultare cu președintele Adunării Generale, iar componența comitetului va fi reexaminată la intervale regulate. Din același punct de vedere al legăturii noului comitet cu O.N.U., este semnificativă prevederea că acesta își va întocmi ordinea sa de zi ținînd seama de recomandările făcute de Adunarea Generală. În al doilea rînd, deși din rațiuni practice dimensiunile comitetului sînt limitate, alte state interesate care nu sînt membre ale comitetului vor avea posibilitatea să prezinte propuneri și să ia parte la dezbateri. Ședințele plenare ale comitetului vor fi, de asemenea, deschise publicului. În al treilea rînd, comitetul va funcționa după norme mai democratice, asigurîndu-se conducerea lucrărilor de către toți membrii săi, prin rotație lunară și va trebui să-și organizeze mai bine activitatea pe bază de regulament intern de procedura și ordinea de zi. Comitetul va adopta hotărîrile prin consens.

Pe linia creșterii rolului O.N.U. în domeniul dezarmării trebuie menționată, de asemenea, hotărîrea de întărire a Centrului Națiunilor Unite pentru dezarmare (departament specializat din cadrul Secretariatului O.N.U.) și lărgirea atribuțiilor sale în ce privește activitatea de cercetare și informare, sprijinirea lucrărilor comitetului de dezarmare, precum și colaborarea cu celelalte organizații din sistemul O.N.U. și cu organizațiile neguvernamentale pentru mobilizarea contribuției acestora în materie de dezarmare.

Alte propuneri de lărgire a cadrului instituțional al O.N.U. în domeniul dezarmării, care s-au bucurat de un larg sprijin, nu au putut fi reținute datorită opoziției cîtorva delegații, din care cauză nu s-a putut realiza consensul necesar pentru adoptarea deciziilor.

Aceasta a fost situația propunerii delegației Sri Lanka privind examinarea creării în perspectivă a unei Agenții internaționale pentru dezarmare care să preia ansamblul competențelor în domeniul dezarmării, precum și a propunerilor Franței și Olandei privind întocmirea unor studii în chestiunea stabilirii unui Institut internațional de cercetări în problemele dezarmării și, respectiv, a instituirii unei Organizații internaționale de dezarmare cu atribuții pe linia supravegherii îndeplinirii acordurilor în domeniul dezarmării.

Statuînd principiul că problemele dezarmării sînt de interes universal și, în consecință, ele trebuie să fie soluționate cu participarea activă a tuturor statelor, Documentul final al sesiunii speciale prevede o serie de măsuri pentru **sporirea posibilităților de cunoaștere și înțelegere, de către toate statele, a problemelor pe care le ridică cursa înarmărilor și dezarmarea.** În cadrul strategiei internaționale a dezarmării pe care a inaugurat-o sesiunea specială se rezervă, astfel, în instrumentarul conceptual și de acțiune un loc obiectivului care ar putea fi denumit **pedagogia dezarmării,** menit să contribuie la informarea statelor pentru o participare cît mai avizată și eficientă la eforturile universale pentru înfăptuirea dezarmării.

În acest sens s-a hotărît lărgirea activităților O.N.U. de cercetare și studii în domeniul dezarmării, pe baza unui program ce va fi adoptat în acest scop, și constituirea pe lîngă secretarul general al O.N.U. a unui corp consultativ de experți pentru supravegherea și îndrumarea acestor activități. La realizarea aceluiași obiectiv este chemată să-și aducă contribuția și UNESCO, în special în ce privește informarea și publicarea de studii în țările în curs de dezvoltare. O primă acțiune a UNESCO va fi organizarea unui congres mondial privind educația în domeniul dezarmării. O.N.U. va institui, de asemenea, un program de burse de studii în domeniul dezarmării pentru facilitarea dobîndirii de cunoștințe specializate cu privire la dezarmare.

Exigența față de noul comitet de dezarmare

Noul for de negocieri multilaterale creat de sesiunea specială se află încă în stadiul de constituire. În prezent au loc consultări la O.N.U. și în diferite capitale cu privire la competența sa. Îndată după intrarea în funcțiune, în ianuarie 1979, comitetul va trebui însă să se preocupe de organizarea lucrărilor sale, stabilirea regulilor de procedură și a ordinii sale de zi, precizarea metodelor de lucru. Pentru a asigura îndeplinirea mandatului primit va fi deosebit de important ca în procesul de organizare a comitetului să se țină seama, în cel mai înalt grad, de spiritul și condițiile politice în care a fost elaborat Documentul final al sesiunii și s-a adoptat decizia de înlocuire a actualului comitet.

Prima condiție este, desigur, aceea ca nici o hotărîre cu privire la funcționarea noului comitet de dezarmare să nu se ia decît după constituirea legală a acestuia, de către toate statele ce vor deveni membre ale comitetului și în conformitate cu regulile stabilite de sesiunea specială. În continuare, în ce privește organizarea practică a lucrărilor, esențială va fi respectarea în fapt a criteriilor pe care sesiunea le-a situat la baza creării noului comitet și care țin seama, într-o măsură, de neajunsurile și criticile aduse vechiului comitet de dezarmare. Aceasta va trebui să se reflecte atît în elaborarea instrumentelor proprii de lucru ale comitetului cum sînt regulamentul intern de procedură și ordinea sa de zi, cît și modul de punere în practică a criteriilor de mai sus.

În această lumină, comitetul de dezarmare va trebui să țină seama în mod riguros, de la început, de cîteva cerințe fundamentale. Întîi, că obiectivul său principal este mobilizarea voinței politice a statelor pentru elaborarea de măsuri concrete de dezarmare. Acest proces va presupune dezbateri, negocieri, avansarea de argumente și contraargumente. Pentru a fi, însă, eficiente, toate acestea trebuie să se desfășoare în cadrul organizat al comitetului, cu participarea, în toate fazele, a tuturor statelor membre, precum și a altor state interesate. Numai în acest fel comitetul își va putea îndeplini mandatul și deveni un for de apropiere și armonizare a pozițiilor. Este de la sine înțeles, de asemenea, că pentru a se evita blocarea activității, discuțiile vor trebui purtate în paralel, în structuri de lucru adecvate, asupra mai multor domenii desemnate cu prioritate de către Adunarea Generală a O.N.U. În al doilea rînd, va trebui respectată condiția că forul de negocieri este alcătuit din state independente și suverane, în afara oricăror grupări. Principiul care a prevalat la sesiunea specială și care se va reflecta și în alegerea noilor state care vor deveni membre ale comitetului a fost acela al egalității suverane a statelor. Prevăzut de Carta O.N.U., acest principiu va trebui să se reflecte în modul de întocmire a regulamentului de procedură și a ordinii de zi, care vor trebui să pornească de la criteriul respectării stricte a intereselor tuturor statelor, luarea în considerare, pe bază de egalitate, a propunerilor și punctelor lor de vedere. În al treilea rînd, va trebui convenit de la început că adoptarea deciziilor, în cadrul comitetului, prin consens nu echivalează cu dreptul de veto al nici unuia dintre membrii lui față de o propunere sau alta. Metoda democratică a consensului, aplicată cu succes și la sesiunea specială, are la bază respectul față de interesele și punctele de vedere ale tuturor părților. Consensul constituie de aceea un proces, pe parcursul căruia, prin eforturi concentrate, cu răbdare și perseverență, puncte de vedere care pot apărea la prima instanță ca ireconciliabile pot fi armonizate, dacă există dorința sinceră de a se progresa pe calea unei dezarmări reale.

Între timp, la 11 iulie a.c. și-a reluat lucrările Conferința Comitetului de Dezarmare. Această ultimă sesiune a C.C.D., la încheierea căreia comitetul își va depune mandatul în fața Adunării Generale a O.N.U., ar putea încă aduce o contribuție la cauza dezarmării, dacă ar reuși să facă să avanseze temele importante pe care le are în atenție și care se găsesc blocate de mai mulți ani în așteptarea unor soluții ce se caută în afară și în cadrul comitetului. Din păcate, începutul nu pare însă să indice o sesiune mai productivă decît altele care au precedat-o. Dacă comitetul își va încheia activitatea pe aceeași notă de insatisfacție, nu va face altceva decît să confirme concluzia formulată cu multă claritate la sesiunea specială a O.N.U. că „în pofida tuturor eforturilor desfășurate de comunitatea internațională, mecanismul actual nu a dat rezultate adecvate". Cu acest certificat Conferința Comitetului de Dezarmare își va încheia deci dosarele.

Rezultatele primei sesiuni speciale a O.N.U. consacrată dezarmării sînt încurajatoare prin perspectivele pe care le-a deschis. Ele rămîn să fie confirmate însă de evoluția ulterioară a faptelor. Sesiunea specială a stabilit cadrul mai bun. Pentru desfășurarea în viitor a eforturilor în domeniul dezarmării, însă nu a reușit să adopte și un program de măsuri semnificative, concrete și angajante care să dea substanță condițiilor organizatorice mai favorabile create. De aceea, pornind de la premisele cărora le-a pus bazele sesiunea specială, este mai necesar ca oricînd — așa cum sublinia comunicatul ședinței Comitetului Politic Executiv — să se intensifice lupta unită a tuturor forțelor revoluționare, democratice, progresiste, a tuturor popoarelor pentru oprirea înarmărilor și trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară.

Conferința miniștrilor de externe ai țărilor nealiniate

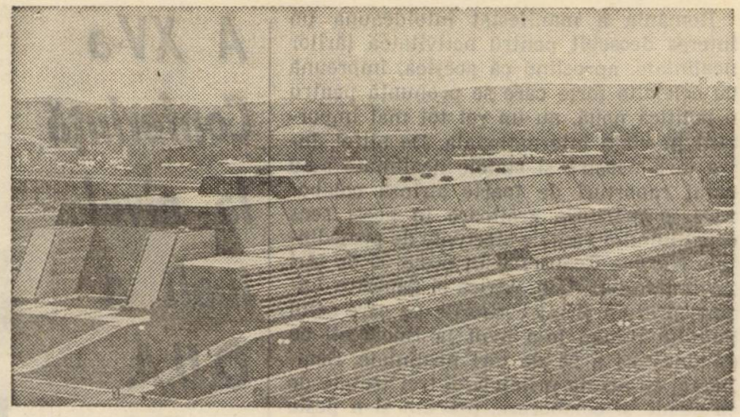

Moment nou, semnificativ, în activitatea mișcării de nealiniere

Marți, la „Centrul Sava" din Belgrad a avut loc deschiderea oficială a conferinței miniștrilor de externe ai țărilor nealiniate, al cărei principal obiectiv îl constituie pregătirea reuniunii la nivel înalt a mișcării de nealiniere, prevăzută a-și desfășura lucrările în anul viitor, la Havana.

Corespondență din Belgrad de la I. Ionescu

Prin amploarea și semnificația problemelor examinate, prin numărul participanților (112 delegații reprezentînd guverne, mișcări de eliberare și organizații internaționale), ca și prin rezonanța largă pe care deciziile comune le vor avea în viața internațională, actuala conferință ministerială a țărilor nealiniate reprezintă un eveniment care reține în mod deosebit atenția observatorilor.

Conferința a fost precedată de lucrările unui comitet pregătitor, care a elaborat raportul de activitate al Biroului de coordonare al țărilor nealiniate, raport ce va fi prezentat miniștrilor de externe spre dezbatere și aprobare.

Comitetul a desemnat Biroul conferinței miniștrilor de externe, care conduce lucrările conferinței. Președintele Biroului este reprezentantul țării gazdă — Iugoslavia. Au fost aleși, de asemenea, vicepreședinții Biroului conferinței. Reprezentantul Indiei a fost desemnat ca președinte al Comitetului politic, iar reprezentantul Ghanei, al celui economic. Reprezentantul Camerunului a fost desemnat în calitate de raportor general. A fost adoptată recomandarea ca Consiliul O.N.U. pentru Namibia să participe la lucrările conferinței în calitate de invitat.

Ordinea de zi a Conferinței miniștrilor de externe ai țărilor nealiniate, adoptată de Comitetul pregătitor al conferinței, cuprinde o arie vastă de probleme. Astfel, participanții vor analiza și aprecia modul în care au fost îndeplinite hotărîrile celei de-a V-a Conferințe la nivel înalt a statelor nealiniate, privind consolidarea și creșterea eficienței rolului mișcării de nealiniere ca factor mondial independent în soluționarea problemelor mondiale contemporane. Vor fi abordate, de asemenea, evenimentele dintr-o serie de „puncte fierbinți" ale globului, printre care Africa australă, Orientul Mijlociu, Cipru, și vor fi examinate chestiuni privitoare la evoluția situației din Europa și din zona mediteraneeană, modul în care se acționează pentru punerea în practică a rezoluțiilor Națiunilor Unite ce declară Oceanul Indian zonă a păcii, problema reunificării pașnice și independente a Coreei. O atenție deosebită urmează să fie acordată imperativului eliminării oricărui amestec în treburile interne ale statelor, precum și altor cerințe obiective ale lumii contemporane : înfăptuirea dezarmării — examinîndu-se, în context, recentele concluzii ale sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată acestui subiect ; instaurarea unei noi ordini economice internaționale și cooperarea internațională în acest domeniu.

Un alt grup de probleme se referă la analiza situației și perspectivelor de progres ale țărilor în curs de dezvoltare, conferința urmînd să elaboreze orientări pentru definirea unei noi strategii internaționale a dezvoltării. Va avea loc, totodată, o trecere în revistă a stadiului actual al relațiilor de solidaritate și colaborare între țările nealiniate și alte țări în curs de dezvoltare în domeniul economic și în alte domenii, precum și elaborarea unui program de acțiune privind intensificarea acestei colaborări. Va fi, în egală măsură, abordată problema întăririi rolului „Grupului celor '77" în ceea ce privește promovarea unor asemenea relații reciproc avantajoase, subliniindu-se necesitatea utilizării în mai mare măsură a sistemului Națiunilor Unite în această problemă. Examinarea rolului mișcării de nealiniere în lupta pentru pace, independență, dezvoltare liberă, cooperare internațională echitabilă, sprijinul și asistența acordate popoarelor, țărilor și mișcărilor de eliberare ce luptă împotriva agresiunii și ocupației străine, reprezintă, de asemenea, probleme supuse dezbaterii conferinței.

Momentul central al actului deschiderii conferinței miniștrilor afacerilor externe ai țărilor nealiniate l-a constituit cuvîntarea adresată participanților de președintele R.S.F. Iugoslavia, Iosip Broz Tito. Menționînd că tot la Belgrad a avut loc, în urmă cu 17 ani, prima conferință a șefilor de stat și guvern ai țărilor nealiniate, președintele Iosip Broz Tito a subliniat că însemnatele rezultate obținute, prin eforturi comune, în perioada relativ scurtă de timp ce s-a scurs, reprezintă o „prețioasă confirmare a valorii principiilor și țelurilor ce ne-au inspirat atunci și după care ne călăuzim și astăzi". „Mișcarea de nealiniere — a arătat vorbitorul — a apărut în procesul eliberării naționale a numeroase popoare de sub colonialism și al formării unui mare număr de noi state independente, în cea mai mare parte țări mici și insuficient dezvoltate economic. Această mișcare a devenit o armă eficace a emancipării lor, a menținerii independenței și includerii active în viața internațională ca membri egali în drepturi ai comunității internaționale. Provenind, așadar, din revoluția anticolonială, ea a fost, în același timp, promotorul dezvoltării cu succes pe mai departe a acesteia. Prin natura sa, politica de nealiniere este îndreptată împotriva imperialismului, neocolonialismului, rasismului și tuturor celorlalte forme de exploatare și dominație străină. Ea este îndreptată împotriva politicii de forță, împotriva hegemoniei politice și economice, ca și împotriva tuturor formelor de dependență și amestec din afară". În continuare, președintele Iosip Broz Tito a arătat : „Mișcarea de nealiniere a militat și militează pentru coexistență pașnică activă, ceea ce înseamnă o permanentă luptă pentru pace și egalitate în lume, împotriva impunerii altora a propriilor ideologii sau sisteme social-politice. Datorită acestui fapt, țările nealiniate au constituit, chiar de la început, o mare forță morală, iar astăzi constituie și o reală forță politică în schimbarea vechilor raporturi și edificarea altor raporturi noi, democratice în lume".

Președintele Iugoslaviei s-a referit apoi la rolul tot mai important ce revine mișcării de nealiniere în actualele condiții internaționale, complexe, la necesitatea unirii rîndurilor membrilor săi, a creșterii solidarității acestora, a soluționării pe cale pașnică, democratică, a litigiilor apărute. „Trebuie să facem tot ce depinde de noi — a spus în încheiere Iosip Broz Tito — pentru a afirma în continuare principiile de bază, țelurile și orientările mișcării de nealiniere, pentru a întări unitatea, solidaritatea și capacitatea sa de acțiune".

România, care are statutul de invitat permanent la mișcarea de nealiniere, este reprezentată de tovarășul Ilie Rădulescu, ministru secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe, membru al guvernului, și Cornel Pacoste, adjunct al ministrului de externe.

România a manifestat întotdeauna un interes deosebit pentru activitatea țărilor nealiniate, apreciind că acestea, împreună cu celelalte forțe care se pronunță pentru o politică nouă, au un rol tot mai important în viața internațională. De altfel, între țara noastră și statele nealiniate s-au creat raporturi de foarte strînsă colaborare, o mărturie grăitoare în acest sens constituind-o vizitele efectuate de președintele Nicolae Ceaușescu în peste 30 de țări nealiniate din Asia, Africa și America Latină, precum și întrevederile pe care șeful statului român le-a avut la București cu conducători a 25 de țări nealiniate. Semnarea, cu aceste prilejuri, a trei tratate de prietenie și colaborare, precum și a peste 30 de declarații solemne și declarații comune reprezintă, fără îndoială, un aport de deosebită însemnătate la afirmarea unor principii noi în relațiile dintre state, la eforturile de soluționare, în beneficiul popoarelor, a problemelor majore ce confruntă umanitatea. În același sens se înscrie și colaborarea strînsă a României cu țările nealiniate în activitatea desfășurată pe arena mondială, în cadrul O.N.U., a celorlalte foruri internaționale. Pe plan bilateral, de asemenea, cooperarea dintre România și țările nealiniate și, în general, țările în curs de dezvoltare, cunoaște o evoluție continuu ascendentă, fiind, astfel, edificator faptul că, în comerțul exterior al țării noastre, ponderea acestor state a crescut în 1976 la 21,3 la sută, urmînd să sporească pînă în 1980 la circa 30 la sută. România cooperează, de asemenea, la realizarea a peste 100 obiective industriale, sociale și culturale în aceste țări, participă la peste 30 societăți mixte, unde lucrează cîteva mii de specialiști și tehnicieni români. Sînt acestea, toate, grăitoare mărturii ale relațiilor largi pe care România le întreține cu țările nealiniate, a conlucrării fructuoase cu aceste state în lupta pentru lichidarea subdezvoltării, pentru propășire economică și socială de sine stătătoare a fiecărei națiuni, pentru afirmarea principiilor de deplină egalitate și respect între state, în beneficiul păcii, înțelegerii și progresului general.

A XV-a Conferință la nivel înalt a O.U.A.

Puternică afirmare a voinței de întărire a colaborării și solidarității africane

Corespondență din Khartum de la Paul Diaconu

În „Sala prieteniei" din capitala Sudanului — Khartum — care a găzduit Conferința șefilor de stat și guvern din țările membre ale Organizației Unității Africane, glasurile celor mai autorizați reprezentanți a numeroase popoare africane au adresat națiunilor continentului, indiferent de limba vorbită, aceeași chemare la promovarea unității și colaborării, în vederea soluționării problemelor majore ale Africii.

Eveniment cu profunde semnificații în viața întregului continent african, conferința la nivel înalt a O.U.A. a constituit o nouă și viguroasă manifestare a hotărîrii țărilor Africii de a-și întări solidaritatea, de a-și apăra și consolida independența și suveranitatea națională, de a acționa ferm în direcția eliminării complete a colonialismului, neocolonialismului, discriminării rasiale și apartheidului de pe continent, de a depune toate eforturile pentru dezvoltarea lor economico-socială, conform năzuințelor și intereselor lor legitime. Participarea la acest forum a aproximativ 30 de șefi de stat și de guvern, precum și a altor oficialități din cele 49 de țări ce fac parte din Organizația Unității Africane, a observatorilor din partea mișcărilor de eliberare națională și a altor organizații și instituții africane, prezență ce nu s-a mai înregistrat în istoria O.U.A. din anul 1963, este, prin ea însăși, elocventă pentru importanța deosebită acordată recentei reuniuni. Înaltul forum african a fost chemat să abordeze o tematică vastă, fără precedent în ce privește multitudinea problemelor aflate în dezbatere, în contextul situației actuale de tensiune de pe continent, al conflictelor ce opun un șir de state africane, pe fundalul intensificării luptei pentru sfere și zone de influență, conflicte ce amenință cu repercusiuni grave cauza generală a păcii. Dezbaterile au fost, cum era de așteptat, deosebit de intense. Este de relevat faptul că ele s-au caracterizat prin dorința de apropiere a pozițiilor, de formulare a unei strategii clare și realiste a unității africane, în vederea soluționării problemelor continentului în conformitate cu interesele popoarelor sale, de apărare a independenței lor, la adăpost de orice amestec străin. Dezbaterile conferinței — sublinia președintele Republicii Democratice Sudan, Gaafar Mohammed El Nimeiri, care a prezidat lucrările — s-au desfășurat sub semnul unității africane, care reprezintă o garanție a victoriei în lupta pentru libertate și progres, a respectării principiilor Cartei O.U.A., izvorîte din aspirațiile popoarelor africane de menținere a unor relații de bună vecinătate, de colaborare și prietenie, de respectare a suveranității fiecăruia și de neamestec în treburile interne, pentru de-

Vicepreședintele S.U.A., Walter Mondale (în imagine, la mijloc), s-a întîlnit, la Washington, cu membrii delegației parlamentare iugoslave aflate într-o vizită oficială în S.U.A. Delegația iugoslavă a fost condusă de Dragoslav Markovici, președintele Adunării R.S.F.I. (în dreapta); în stînga, Dragoslav Ciulafici, președintele Consiliului Federal al Adunării R.S.F.I.

După una dintre reuniunile conferinței la nivel înalt a O.U.A. In imagine, președintele Republicii Gambia, Dawda Jawara, șeful statului Mali, Moussa Traoré, președintele Republicii Gaboneze, El Hadj Omar Bongo, președintele Republicii Togo, Gnassingbe Eyadema, și președintele Republicii Zambia, Kenneth David Kaunda

păşirea obstacolelor sau divergenţelor, prin conlucrare paşnică.

Bilanţul conferinţei ilustrează ritmul deosebit de intens al lucrărilor : au fost adoptate aproximativ 250 de rezoluţii, care abordează probleme de cea mai mare importanţă pentru continentul african. Rezoluţiile privind mişcările de eliberare din Zimbabwe, Namibia şi Azania (R.S.A.) reafirmă cu putere hotărîrea popoarelor africane de a continua, pînă la victoria finală, lupta de eliberare, pentru lichidarea definitivă a colonialismului, rasismului şi apartheidului, de a spori sprijinul moral, material şi militar acordat mişcărilor de eliberare din sudul continentului. Dezbaterile asupra acestor probleme au constituit o expresie a preocupărilor sporite şi a îngrijorării legitime a ţărilor membre ale Organizaţiei Unităţii Africane faţă de situaţia gravă creată prin perpetuarea de către regimurile rasiste din Rhodesia şi R.S.A. a oprimării rasiale, faţă de menţinerea sub ocupaţie sud-africană a Namibiei. Documentele adoptate la conferinţa la nivel înalt de la Khartum lansează un apel pentru sprijinirea intensă, inclusiv în cadrul O.N.U., a popoarelor din sudul continentului african, care luptă pentru afirmarea dreptului lor sacru la libertate.

Dezbaterile privind intervenţiile militare în Africa şi măsurile ce trebuie luate împotriva manevrelor neocolonialiste şi amestecului străin s-au finalizat în adoptarea mai multor rezoluţii, care subliniază, în esenţă, necesitatea recurgerii la mijloace paşnice pentru reglementarea disputelor dintre ţările africane, astfel încît să nu fie oferit nici un pretext pentru intervenţii din afară şi să se preîntîmpine o eventuală transformare a continentului într-o arenă a confruntării internaţionale. Rezoluţiile adoptate afirmă, totodată, ataşamentul statelor africane faţă de principiile Cartei O.U.A. şi ale mişcării de nealiniere, hotărîrea de a asigura unitatea şi securitatea statelor membre ale organizaţiei, de a respinge toate formele de amestec şi intervenţii în treburile interne şi în disputele de pe continent. Aceste documente subliniază că apărarea continentului, a securităţii sale constituie o responsabilitate de competenţa exclusivă a africanilor, condamnă şi resping prezenţa bazelor militare străine, a alianţelor sau pactelor străine în Africa. Ele consemnează dreptul suveran al fiecărui stat african de a-şi alege sistemul politic, social şi economic, corespunzător aspiraţiilor poporului respectiv, chemînd la soluţionarea problemelor Africii în spiritul solidarităţii, al principiilor şi obiectivelor O.U.A.

Abordînd problemele privind conflictele existente între o serie de state africane, conferinţa a recomandat comisiilor constituite în vederea soluţionării lor să-şi continue activitatea de reconciliere. Rezoluţiile adoptate în cadrul conferinţei au relevat convingerea participanţilor că statele Africii au capacitatea şi posibilitatea de a-şi soluţiona ele însele situaţiile de conflict ce apar, exclusiv prin mijloace paşnice, respectîndu-se independenţa şi suveranitatea fiecărei ţări. Aşa cum s-a arătat aici, asemenea soluţii pot fi găsite, ele corespunzînd prevederilor Cartei O.U.A. În acelaşi timp, a fost subliniat imperativul întăririi solidarităţii ţărilor africane, chezăşie a realizării aspiraţiilor lor, a dezvoltării libere şi independente.

Adresîndu-se participanţilor la conferinţa de la Khartum, secretarul general al Organizaţiei Naţiunilor Unite, Kurt Waldheim, arăta că, în cei 15 ani de existenţă, O.U.A. a devenit o forţă majoră în promovarea cooperării interafricane, în armonizarea poziţiilor africane asupra problemelor care afectează continentul, prin sprijinirea acţiunilor africane în lupta împotriva colonialismului şi discriminării rasiale.

Este deosebit de semnificativ faptul că un mare număr de rezoluţii sînt consacrate necesităţii promovării unei cooperări strînse între statele africane, între acestea şi celelalte ţări în curs de dezvoltare, în domeniile politic, economic, social, tehnic şi ştiinţific, în interesul reciproc al progresului lor, pentru afirmarea lor independentă, tot mai puternică pe arena mondială, în rîndul forţelor progresiste.

Luările de poziţie din cadrul conferinţei O.U.A. dovedesc hotărîrea şi capacitatea ţărilor africane de a rezolva problemele continentului şi, în acelaşi timp, de a aduce o contribuţie sporită la instaurarea unui climat de pace şi colaborare în întreaga lume. Desfăşurată sub semnul voinţei de unitate, de întărire a colaborării şi solidarităţii, cea de a XV-a conferinţă la nivel înalt a Organizaţiei Unităţii Africane a dat o înaltă expresie voinţei popoarelor Africii de a-şi decide, libere şi suverane, destinele, de a-şi angaja resursele umane şi materiale în slujba progresului, în conformitate cu aspiraţiile lor legitime, de a contribui la edificarea unei noi ordini politice şi economice internaţionale.

ORIENTUL MIJLOCIU

Uşa rămîne deschisă, dar incertitudinea persistă...

Ultima săptămînă a consemnat o activitate diplomatică intensă privind situaţia din Orientul Mijlociu, cît şi perspectiva ca discutarea problemelor acestei zone să ocupe şi în viitorul apropiat un loc important pe agenda contactelor politice internaţionale. Punctul culminant al efervescenţei diplomatice din zilele trecute l-a constituit, desigur, reuniunea tripartită desfăşurată între 18—20 iulie la Castelul Leeds (Anglia) în cadrul căreia miniştrii de externe egiptean şi israelian s-au reîntîlnit — după o pauză de şase luni a negocierilor oficiale dintre cele două ţări — la iniţiativa şi în prezenţa secretarului de stat american.

Reuniunea de la Leeds — aşa cum era de aşteptat, dat fiind punctele de vedere divergente ale participanţilor, bine cunoscute anterior — n-a condus la rezultate spectaculoase. Dimpotrivă, convorbirile au evidenţiat persistenţa diferenţelor majore existente între poziţiile celor două părţi interesate, faptul că stadiul lor actual este de natură să blocheze un progres vizibil în viitorul imediat. În această situaţie, reuniunea de la Leeds nu a înregistrat rezultate concrete. Totuşi, Leeds-ul marchează un punct pozitiv prin însăşi întîlnirea în sine, după absenţa prelungită a negocierilor directe. O argumentare în plus, în sprijinul unor astfel de opinii, se referă şi la faptul că cele două părţi au admis, în declaraţiile făcute la sfîrşitul reuniunii, că n-a fost în nici un caz vorba de o ruptură, poarta spre negocieri ulterioare rămînînd deschisă.

Egiptul „va studia posibilitatea unei noi întîlniri cu israelienii" dacă secretarul de stat american Cyrus Vance îi va comunica în următoarele două săptămîni că „israelienii sînt pregătiţi să facă un pas pozitiv", a declarat ministrul afacerilor externe egiptean, la reîntoarcerea sa la Cairo.

Premierul Begin a mers şi mai departe, avansînd, la sfîrşitul şedinţei guvernului, de duminica trecută, chiar data şi locul noii reuniuni : 3 august, la staţia de pre-alarmă americană instalată lîngă pasul Mittla, între cele două linii adverse din Sinai, conform acordului de dezangajare egipteano-israelian din noiembrie 1975. Dezmînţirea oficială egipteană cu privire la noua reuniune, survenită imediat după declaraţiile premierului Begin, este interpretată de observatorii politici ca fiind legată în primul rînd de data respectivă considerată a fi necorespunzătoare, ca urmare a amînării cu cîteva zile a turneului ce-l va întreprinde în Orientul Mijlociu secretarul de stat american Cyrus Vance, probabil începînd cu ziua de 5 august. Pînă atunci, ambasadorul american itinerant, Alfred

Atherton, va călători în zonă, încercînd să obțină acordul celor două părți pentru viitoarea întîlnire, cu deosebire adeziunea, încă neconfirmată, a Egiptului. Este desigur evident că poziția egipteană în această direcție se referă nu numai la aspectele formale, ci și la problemele de fond, pornind de la manifestarea tot mai intransigentă a rigidității poziției guvernului israelian.

În acest sens este interpretat și refuzul Israelului de a face „gestul de bunăvoință", solicitat de Egipt, în cadrul convorbirilor ce au avut loc în Austria între președintele Sadat și ministrul apărării israelian Weizman. După cum se știe, acest gest ar fi trebuit să se concretizeze prin retragerea trupelor israeliene din orașul El Arish (30 000 de locuitori) situat pe litoralul mediteranean al peninsulei Sinai, ocupat de Israel în 1967, și prin predarea sa administrației civile egiptene. Reafirmînd refuzul israelian de a retroceda localitatea egipteană El Arish, premierul Begin a declarat la 24 iulie în Knesseth, pe un ton destul de neconciliant, că „nu vom face nici un cadou, nici măcar un grăunte de nisip", menționînd că „dacă Sadat este de acord, îi vom face o ofertă în schimbul localității El Arish și a mînăstirii Sf. Caterina de pe muntele Sinai". Fără a preciza în ce constă oferta respectivă, M. Begin a arătat : „Nu va fi vorba de un acord interimar, de un acord temporar, de un acord pe o perioadă de trei ani sau de unul ce trebuie reînnoit anual, ci de un acord permanent. Un atare acord va stabili bune relații într-un anumit domeniu. Apoi, el s-ar extinde și asupra altor domenii". În legătură cu această problemă, ministrul de externe al Egiptului a declarat agenției „Associated Press" că refuzul guvernului de la Tel Aviv de a restitui localitatea El Arish ilustrează „o dată mai mult că israelienii nu intenționează cîtuși de puțin să-și deblocheze poziția" în scopul realizării păcii în zonă. De asemenea, el a subliniat că guvernul Begin „a eludat principala chestiune ce trebuia abordată" — propunerea egipteană ca Israelul să se retragă de pe malul occidental al Iordanului și din Gaza, ca un prim pas către o soluționare globală a conflictului.

Revenind la pozițiile părților în cauză, așa cum s-au precizat ele în cadrul reuniunii tripartite de la Leeds și în declarațiile ulterioare, neconcordanțele apar flagrante. Israelul susținînd, în continuare, ideea autonomiei administrative a Cisiordaniei și Gazei sub control militar israelian și respingînd atît retragerea din aceste teritorii ocupate în 1967 cît și, îndeosebi, formarea unui stat palestinian independent. Actualul cabinet israelian fundamentează această poziție pe necesitatea asigurării securității statului Israel, ceea ce este considerat îndeobște ca o argumentare cel puțin nerealistă, fiind știut că acaparrarea de teritorii străine prin forță nu poate garanta în nici un caz liniștea proprie, ca să nu mai vorbim de buna vecinătate.

Luînd cuvîntul în fața Comitetului Central al Uniunii Socialiste Arabe, cu prilejul recentei aniversări a revoluției egiptene din 23 iulie 1952, președintele Anwar El Sadat sublinia : Egiptul este de acord ca garanții să fie date celor două părți, pentru pace, pentru recunoaștere, pentru raporturi de bună vecinătate, dar respinge toate concesiile privind teritoriile și suveranitatea". Premierul Begin, afirma șeful statului egiptean, vrea să păstreze teritoriile arabe, considerîndu-le ca garanții pentru securitatea Israelului. „În consecință, — menționa președintele Sadat — afirm că nu ne-am schimbat, că nu vom recurge la un tratat de pace separat și că nu vom ceda nici o palmă din teritoriul nostru".

Luînd în considerație distanța enormă, ce s-a evidențiat la reuniunea tripartită din Anglia, între pozițiile celor două părți implicate, îndeosebi datorită spiritului neconcesiv al guvernului israelian, este de înțeles lipsa de optimism a secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, care afirma că „întrevederile de la Leeds n-au dat nici un rezultat", lăsînd în același timp să se înțeleagă că ar fi necesară „o reîntoarcere la conferința de la Geneva", ca și declarația secretarului de stat american Cyrus Vance, în cadrul unui recent interviu televizat, că „negocierile de pace vor rămîne în impas atîta timp cît Israelul nu va admite cel puțin principiul retragerii trupelor sale din teritoriile ocupate".

Poziția rigidă a guvernului israelian privind negocierile de pace cu Egiptul a provocat o puternică iritare în cercurile politice din Israel, conducînd la vii polemici în Knesseth și la o moțiune de neîncredere prezentată parlamentului de către Partidul Muncii. Vorbind în numele acestui partid, Yigal Allon, fost vicepremier și ministru al afacerilor externe, afirma luni în Knesseth că „guvernul grupării Likud a eșuat pe toate planurile, în politica internă și economică, ca și în politica externă... Credibilitatea Israelului a fost în mare măsură slăbită, ca și sprijinul său în lume ; în Statele Unite și chiar în rîndurile comunității evreiești americane... Refuzul guvernului Begin de a încerca să ajungă la o declarație de principii cu Egiptul este o eroare". Raporturile guvern-opoziție au devenit și mai acute după interdicția oficială ca personalitățile politice israeliene din opoziție să se întîlnească cu personalități politice arabe. În dezbaterile parlamentare s-a dezvăluit, de pildă, că liderul Partidului Muncii, Shimon Peres, aflîndu-se în același hotel la Londra cu regele Hussein al Iordaniei, i-a telefonat premierului Begin spunîndu-i că ar dori să se întîlnească cu suveranul hașemit, dar a primit din Israel un răspuns categoric negativ. În legătură cu acest incident, ca și cu dialogul desfășurat în Austria între Shimon Peres și președintele Sadat, premierul Begin a afirmat la încheierea dezbaterilor ce au avut loc, la 24 iulie, în Knesseth, că guvernul său „interzice formal în viitor orice contact între membri ai opoziției și oamenii de stat arabi".

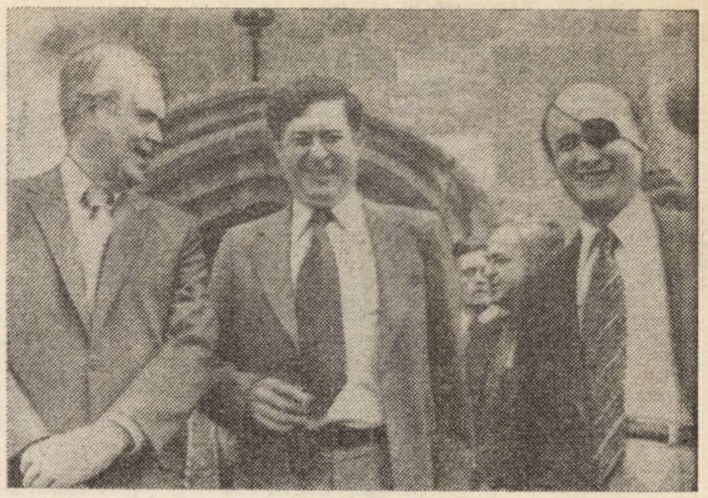

Reuniunea tripartită de la castelul britanic Leeds. Șeful diplomației americane Cyrus Vance (stînga), cel egiptean Mohammed Ibrahim Kamel (centru) și cel israelian, Moshe Dayan (dreapta), înaintea începerii convorbirilor

În cadrul ședinței sale de luni, Knessethul a aprobat o moțiune prezentată de coaliția guvernamentală în sprijinul politicii cabinetului Begin, cu 68 voturi pentru și 37 împotrivă, respingînd cu același raport de voturi moțiunea Partidului Muncii potrivit căreia „metoda de negocieri practicată de guvernul Begin duce la impas".

Dacă din diferendul cu opoziția cabinetul Begin a reușit să găsească modalitatea de a ieși și de astă dată cu bine, după cum arată rezultatul votului din Knesseth, se pare că fisurile din propriile rînduri rămîn însă neacoperite, potențial amenințătoare. Ne referim în această ordine de idei la partidul DASH din coaliția de putere, în mai multe rînduri în divergență cu majoritatea guvernamentală, la ministrul apărării Weizman care, rupînd recent un afiș din sala consiliului de miniștri pe care se afla inscripția „Șhalom" (pace), exclama : „este îndoielnic că toți membrii guvernului Israelului vor pacea", la demisia, de acum cîteva zile, a ministrului industriei și comerțului Ygael Horowitz, justificată de el prin cuvintele : „Nu sînt dispus să promovez o politică inflaționistă care aduce grave prejudicii economiei noastre. Un deficit de 12,5 miliarde lire israeliene este mult mai mult decît poate să suporte economia noastră".

Accentuarea divergențelor interne din Israel au, fără îndoială, aceeași sursă, indiferent de cum se manifestă și pe ce planuri. Ele sînt strîns condiționate de tergiversarea negocierilor de pace, de perpetuarea încordării și insecurității, de povara cheltuielilor militare, de pericolul permanent pe care-l reprezintă, implicit pentru Israel, starea „de nici pace nici război" devenită atît de obositoare după trei decenii de continuă tensiune și patru războaie sîngeroase.

Poarta negocierilor de pace din Orientul Mijlociu, în ciuda incertitudinilor, continuă să rămînă deschisă. Este în interesul înțelegerii, al securității tuturor popoarelor din zonă, al păcii și colaborării internaționale, ca tratativele să înregistreze rezultate pozitive.

Crăciun Ionescu

Aflat în vizită oficială de două zile în capitala Belgiei, ca oaspete al Pieței comune, premierul japonez Takeo Fukuda a fost primit, la palatul regal, de suveranul belgian Baudouin

NAMIBIA

Se conturează momentul și procedura proclamării independenței?

Consiliul de Securitate al O.N.U. urmează să examineze un plan privind acordarea independenței Namibiei, document pregătit de cele cinci state occidentale membre ale „grupului de contact" în problema namibiană. Este, aceasta, ultima turnantă înaintea finișului, altfel zis înainte ca teritoriul respectiv să-și proclame independența ?

Sam Nujoma : „Regimul sud-african trebuie constrîns să desființeze administrația sa ilegală și să transfere imediat puterea poporului namibian"

Actualul moment, apreciat a fi important în evoluția problemei namibiene, a fost precedat — și facilitat — de convorbirile purtate la 11—12 iulie a.c., la Luanda, de Sam Nujoma, președintele Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (S.W.A.P.O.) și reprezentanții țărilor „grupului de contact" — S.U.A., Anglia, Canada, Franța, R.F.G. — state care sînt și membre ale Consiliului de Securitate. La aceste convorbiri au asistat, în calitate de observatori, și reprezentanți ai țărilor africane din „linia frontului" — Angola, Botswana, Mozambic, Tanzania și Zambia — care, de fapt, contribuiseră în mod decisiv la depășirea impasului în care se aflau negocierile respective.

Privind retrospectiv, trebuie semnalat că, după un debut greu, urmat de momente încordate, dificile, convorbirile S.W.A.P.O. — „grupul de contact" — autoritățile sud-africane atinseseră un punct important la începutul lunii mai, cînd părțile urmau să se întrunească din nou la New York pentru a discuta un plan concret privind acordarea independenței Namibiei. Însă, în prima decadă a lunii mai, forțele armate sud-africane au lansat mai multe raiduri agresive asupra teritoriului angolez la care au fost folosite trupe staționate și în Namibia (la Grootfontein, Oshivelo, Walvis Bay și în alte localități). Atacurile s-au soldat cu sute de victime și mari pagube materiale. În consecință, delegația S.W.A.P.O., prezentă la New York, a comunicat că suspendă participarea sa la aceste convorbiri, mai ales că, între timp, Africa de Sud conferise prerogative excepționale „administratorului general (sud-african) în Namibia", care vizau cu precădere dezlănțuirea unor campanii de represalii împotriva Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest. Importanța acestui moment și gravitatea acțiunilor sud-africane reies și mai clar în relief dacă amintim că Donald McHenry, reprezentant adjunct al S.U.A. la O.N.U. și conducător al reprezentanților statelor din „grupul de contact", declara : „Înaintea acestor raiduri puteam spune că se realizase un avans de circa 90 la sută în rezolvarea problemei namibiene".

Firește, în perioada următoare, eforturile diplomatice, călătoriile și contactele au trebuit să identifice noi posibilități de depășire a impasului, să determine Africa de Sud să renunțe la crearea de noi obstacole. Astfel, în zonă s-au deplasat reprezentanți ai țărilor din „grupul de contact" care au purtat, pe rînd, convorbiri cu autoritățile sud-africane, lideri ai S.W.A.P.O. și conducători ai statelor din „linia frontului". În paralel, președinții unor țări din Africa australă — Kenneth Kaunda, Zambia ; Julius Nyerere, Tanzania — au efectuat vizite într-o serie de state vecine, avînd ca puncte principale de discuție deblocarea dificultăților vizînd rezolvarea problemei namibiene. Ca urmare, după vizita la Luanda a președintelui Kaunda, care a fost și autorul propunerii organizării unei întîlniri la nivel înalt a statelor din „linia frontului", și a altor contacte s-a ajuns la desfășurarea unei întîlniri la nivel înalt a celor cinci state africane „din linia frontului" care s-a axat, cu prioritate, asupra proiectului de reglementare al celor cinci state occidentale, proiect ce fusese deja acceptat, în principiu, de S.W.A.P.O.

S-a stabilit, cu acest prilej, o strategie comună a țărilor respective, strategie al cărei prim rezultat îl constituie facilitarea reluării negocierilor între S.W.A.P.O. și cele cinci state occidentale. După cum arătam la început, aceste negocieri au avut loc la Luanda la 11—12 iulie, încheierea lor cu succes fiind subliniată și salutată de fiecare participant. Astfel, președintele S.W.A.P.O., Sam Nujoma, afirma că organizația pe care o conduce „vede în încheierea acestei întîlniri istorice de la Luanda o victorie importantă a poporului namibian și a avangardei sale revoluționare". Deși în cursul întîlnirii s-au obținut clarificări „mai aprofundate" și au fost negociate punctele cheie aflate în discuție, Sam Nujoma a arătat, totuși, că propunerile conținute în documentul celor cinci din „grupul de contact" au reprezentat doar „un instrument de lucru" care va sluji în cadrul dezbaterilor din Consiliul de Securitate. Ca atare, preciza el, ele nu reprezintă „chestiuni definitiv acceptate". În legătură cu obiectivul principal urmărit de S.W.A.P.O. la dezbaterile din Consiliul de Securitate, Nujoma sublinia că el va consta în „mobilizarea mai efectivă a comunității internaționale, astfel încît acest organism al O.N.U. să adopte deciziile adecvate și să constrîngă regimul sud-african să desființeze administrația sa ilegală și să transfere imediat puterea poporului namibian".

Printre problemele nerezolvate, Nujoma a atras atenția asupra încercărilor Africii de Sud de a menține ocupația portului namibian Walvis Bay, care, după cum arăta el, este „parte inseparabilă a Namibiei. În anii colonizării, Walvis Bay a fost o enclavă engleză în Africa de Sud-Vest cotropită de Germania. (Invocînd acest fapt, Africa de Sud a anexat oficial, în august 1976, Walvis Bay și regiunea sa, în total 1 124 kmp. Walvis Bay este singurul port în apă adîncă între Moçamedes, Angola și Capetown, Africa de Sud, adică pe o lungime de 2 500 km, astfel încît are o deosebită importanță economică și strategică.) Dar noi nu recunoaștem și nu vom recunoaște nici colonialismul german, nici pe cel englez, nici pe cel afrikaner. Azi, luptăm pentru a scăpa de toate manifestările și rămășițele lui pe întregul nostru teritoriu".

Comentînd rezultatele întîlnirii de la Luanda, șeful diplomației britanice, David Owen, aprecia că acordul realizat în capitala angoleză constituie un important succes pentru întreaga Africă australă, părțile ajungînd, pentru prima oară, la o poziție apropiată privind reglementarea problemei namibiene. Și, cîteva zile mai tîrziu, miniștrii de externe ai statelor din „grupul de contact" anunțau că au convenit să înainteze Consiliului de Securitate un proiect de rezoluție referitor la independența Namibiei. La rîndul său, examinînd rezultatele întîlnirii de la Luanda, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, afirma, între altele, că „toate planurile de organizare a prezenței Națiunilor Unite în Namibia — și anume staționarea unei forțe de menținere a păcii, de 5 000 oameni — sînt gata. Această prezență, prevăzută în planul statelor din «grupul de contact», așteaptă aprobarea Consiliului de Securitate și va fi însărcinată cu menținerea ordinii publice în perioada ce va precede alegerile parlamentare prevăzute în Namibia".

Cît privește data proclamării independenței Namibiei, pe care planul „grupului de contact" o prevede pînă la 31 decembrie a.c., un lider al S.W.A.P.O. arăta că organizația sa are în vedere a doua parte a anului 1979, pentru a fi asigurate condițiile necesare unei consultări electorale în deplină legalitate. Expunînd calendarul preconizat de S.W.A.P.O., el preciza : „În această săptămînă, Consiliul de Securitate examinează — și aprobă — planul care fusese acceptat deja de S.W.A.P.O. și Pretoria ; la începutul lunii august, reprezentantul special al O.N.U. sosește în Namibia și alege punctele unde vor staționa trupele O.N.U. și personalul civil. Tot el va stabili criteriile necesare pentru a înregistra alegătorii și face un raport la O.N.U. care, la sfîrșitul lunii, va lua noi măsuri în vederea organizării unui recensămînt național

și a înregistrării alegătorilor ; trupele sud-africane vor fi reduse la 1 500 de oameni pînă la sfîrșitul lunii octombrie, iar campania electorală va debuta pînă la sfîrșitul lunii februarie 1979 ; la începutul lunii martie va fi aleasă Adunarea Constituantă, care se va reuni la sfîrșitul lunii următoare ; o nouă constituție va fi supusă unui referendum și, dacă va fi aprobată, vor avea loc alegeri pentru desemnarea membrilor guvernului. Numai după acest proces va fi proclamată independența Namibiei, probabil în iulie sau august 1979", a precizat liderul S.W.A.P.O.

Pînă atunci, însă, sînt de așteptat dezbaterile de detaliu ce vor avea loc în Consiliul de Securitate și recomandările pe care acest organism al O.N.U. le va adresa părților interesate și, cu deosebire, Africii de Sud.

Dumitru Constantin

KABUL

Obiective prioritare

„Nici un stat nu poate obține progrese în domeniile politic și social fără crearea unei baze economice trainice" — a declarat recent liderul noii conduceri afgane, Nur Mohammed Taraki, președintele Consiliului Democratic Republican Revoluționar, prim-ministru al R. D. Afganistan.

Preluînd puterea, prin insurecția armată din 27 martie 1978, actuala conducere din Afganistan a fost preocupată la început, în mod firesc, de consolidarea poziției cîștigate și instaurarea unor noi structuri de administrare a țării.

Etapa imediat următoare a avut în vedere efectuarea unor reforme economico-sociale de primă necesitate. În numai două luni după revoluția din aprilie — a arătat premierul Taraki, într-un interviu acordat luna trecută televiziunii bulgare — au fost naționalizate proprietățile fostei dinastii afgane Nadir, au fost reduse prețurile unor mărfuri esențiale, a fost îndepărtată inechitatea existentă în aprecierea drepturilor muncitorilor față de cele ale funcționarilor de stat. Pentru prima oară în istoria Afganistanului au fost acordate drepturi egale tuturor naționalităților. Cu alte cuvinte, s-a trecut la traducerea în fapt a țelurilor prioritare privind evoluția țării pe care și le propune Partidul Popular Democratic — inițiator și organizator al transformărilor anunțate în aprilie anul acesta, țeluri definite a fi : asigurarea unei căi necapitaliste de dezvoltare, lichidarea exploatării omului de către om, efectuarea unor mutații hotărîtoare în direcția progresului țării.

„În prezent — a remarcat Nur Mohammed Taraki, definind caracteristicile etapei actuale — în fața societății afgane stau sarcini deosebit de importante, în primul rînd, în domeniul îmbunătățirii situației economice". Convingerea autorităților de la Kabul în prioritatea care trebuie să revină economiei își va găsi, desigur, ilustrarea în planul cincinal de dezvoltare, în curs de elaborare. Coordonatele sale sînt puse în valoare și de măsurile luate pînă acum, dintre care cele mai recente se referă la anularea datoriilor acumulate de țăranii săraci față de cămătari. Măsura trebuie apreciată avîndu-se în vedere faptul că marea majoritate a populației rurale, adică aproximativ 80 la sută din întreaga populație afgană, o reprezintă tocmai această țărănime săracă, victimă, vreme de secole, a raporturilor feudale menținute în structurile satului și agriculturii afgane. Decretul privind anularea datoriilor este considerat ca un pas important spre lichidarea relațiilor feudale. Bineînțeles că hotărîtoare va fi, în acest sens, reforma agrară, anunțată ca un obiectiv esențial al proiectelor conducerii afgane.

Realizarea principalelor sarcini înscrise în planul cincinal de dezvoltare a economiei naționale și efectuarea reformei agrare vor crea condițiile necesare pentru desființarea definitivă a discriminării la care au fost supuși cei 25 de milioane de afgani, pentru creșterea nivelului de trai al întregii populații — a subliniat primul ministru Taraki. Șeful statului a atras, totodată, atenția că obiectivele revoluției vor putea fi înfăptuite numai în condițiile existenței unei unități a întregului popor. În acest context, el a spus că guvernul va saluta participarea burgheziei mici și mijlocii la îndeplinirea planurilor de dezvoltare. Un apel asemănător a fost adresat intelectualității și altor pături ale populației.

Referindu-se la proiectele economice ale guvernului, vicepremierul și ministrul afacerilor externe Hafizullah Amin a menționat acțiunea creării de cooperative agricole și a vorbit despre creșterea participării statului în sectorul industrial al țării, „Dorim — a spus el — să accelerăm realizarea unor proiecte de dezvoltare și să trecem la realizarea altora, aprobate de guvernul precedent".

Conștient de dificultățile mari ale depășirii actualei situații din economie, dat fiind și puținele resurse naturale de care dispune Afganistanul, guvernul de la Kabul a precizat că este dispus să accepte ajutorul țărilor prietene, să dezvolte relații prietenești cu toți vecinii săi.

Liana Enescu

LA PAZ

Transfer precipitat al puterii

Președintele Hugo Banzer (stînga), demisionar, îl felicită pe noul șef al statului, generalul Juan Pereda Asbun

Timp de trei zile, Bolivia s-a aflat într-o stare de acută tensiune politică și militară : pericolul unui război civil părea iminent. Iar aceasta, la interval foarte scurt de la desfășurarea primelor alegeri generale din ultimii 12 ani, urmînd să ducă — la 6 august a.c. — la instalarea noului președinte (ales) al țării.

Evenimentele își au punctul de pornire în hotărîrea Curții electorale boliviene de a anula — pe motive de gravă fraudă electorală — alegerile generale care avuseseră loc la 9 iulie. În aceste împrejurări, în rîndul forțelor armate s-a produs o netă sciziune, între adepții cîștigătorului alegerilor — generalul Juan Pereda Asbun — și cei ai președintelui încă în funcție, generalul Hugo Banzer. Primii, concentrați în orașul Santa Cruz, la 1 000 km est de capitala boliviană, iar ceilalți, în La Paz, au declanșat, prin pozițiile lor contradictorii, momente de puternică tensiune, fără a se ajunge, totuși, la o confruntare armată.

În cele din urmă, evoluția evenimentelor s-a îndreptat spre o rezolvare pașnică, politică : generalul Hugo Banzer a anunțat că demisionează, transmițînd puterea unui triumvirat militar provizoriu, care, la rîndul său, a decretat, în aceeași zi, instalarea generalului de aviație Juan Pereda Asbun în funcția supremă de stat. Acesta cîștigase alegerile prezidențiale de la 9 iulie cu un procent de 50,03 voturi, candidînd în numele coaliției guvernamentale, Uniunea națională populară.

Prin persoana sa, militarii rămîn, în continuare, factorul decisiv al puterii, Juan Pereda trebuind să asigure — dacă nu să refacă — unitatea acestora, afectată de ultimele evenimente.

Peste 17 000 de muncitori din La Paz s-au declarat în stare de alertă. Într-un comunicat remis presei, conducătorii Federației muncitorilor din industrie și mine au denunțat ocuparea centrelor miniere de către armată, arătînd că aceasta creează pericolul unei represiuni antimuncitorești.

Numirea în funcție a generalului Pereda aplanează procesul divizării armatei, cel puțin în forma sa gravă de manifestare. Rămîne, însă, în vigoare starea de asediu, decretată în urma unei reuniuni de urgență a Consiliului de miniștri, la puțină vreme după ce s-a primit știrea că orașul Santa Cruz a fost ocupat în urma unei rebeliuni militare. Pe tot teritoriului țării, sînt suspendate toate garanțiile constituționale. Rămîne, de asemenea, de reglementat problema validării alegerilor generale de la 9 iulie, în condițiile în care Curtea electorală nu și-a retras încă hotărîrea de anulare a scrutinului prezidențial. Evenimentele par, de aceea, încă în curs. Cu atît mai mult cu cît liderul opoziției de stînga, Hernan Siles Zuazo, reprezentantul Frontului unității democratice și populare, a anunțat că va începe o campanie de rezistență nonviolentă, în cazul în care nu se vor organiza noi alegeri.

V. Tudor

Relațiile interoccidentale

Intenții cu verificare în viitor

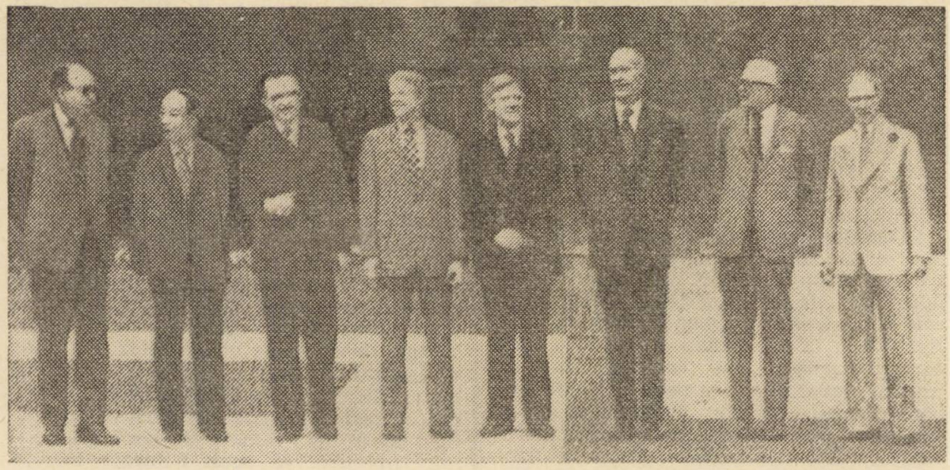

„Cei șapte" (împreună cu Roy Jenkins — primul din stînga) la întrunirea de la Bonn : reafirmarea unor bune intenții mai vechi

Lăsînd la o parte, pentru moment, unele declarații contradictorii, anumite analize pesimiste, scepticismul manifestat la mai multe niveluri (dar nu la cel oficial) în legătură cu viitoarele fenomene din cadrul și între țările occidentale, un fapt apare evident. Anume : cel puțin în cîteva direcții, conducătorii principalelor state industrializate par să fi ajuns la idei de acțiune comună (ceea ce presupune cel puțin înțelegeri similare ale unor fenomene) care diferențiază actuala stare de lucruri și actualele relații interoccidentale de anii trecuți. În parte, bineînțeles. Și nu e necesar să căutăm prea mult cauzele acestui fapt. Premierul britanic James Callaghan le-a explicat în Camera Comunelor, după reuniunea de la Bonn, cînd preciza că fiecare din principalele state industrializate înțelege că situația actuală este mai gravă („s-a înrăutățit") decît în urmă cu un an. După mai multe întruniri occidentale bilaterale și, mai ales, după reuniunile de la Bremen și Bonn, o privire de ansamblu asupra relațiilor interoccidentale se impune, chiar dacă elemente spectaculoase nu au apărut.

„CONVOIUL" ÎN LOCUL „LOCOMOTIVEI". Starea economiei continuă să greveze orice discuție și orice relații interoccidentale, pentru că, după mai multe remedii propuse ori încercate, schimbările pozitive dorite nu s-au arătat.

În primul rînd, „progresele încurajatoare" de care aminteau mai mulți factori de răspundere se referă la definirea unor obiective cuantificate în vederea reanimării economiei , obiective la care, într-o formă sau alta, au subscris toți partenerii.

În al doilea rînd, după mai multe luni de infructuoase încercări, ideea „locomotivei" — care i-ar trage după ea, prin propria-i redresare economică, și pe ceilalți — a fost înlocuită cu aceea a „convoiului", ceea ce presupune că toți trebuie să depună eforturi în funcție de condițiile lor diferite. O asemenea strategie ilustrează mai adecvat interdependența existentă între aceste țări, atinse în general de fenomene cu efecte identice.

În al treilea rînd, deși rezoluțiile și concluziile apar încurajatoare participanților, singurul mod de apreciere a ceea ce s-a decis la toate întrunirile recente interoccidentale, dar mai ales la Bremen și Bonn, îl va constitui nu formulările enunțate, ci cursul economiei lumii occidentale, diferit sau nu de ultimii doi ani. Pe de o parte, există încă suficientă imprecizie asupra unor aspecte cruciale ; pe de altă parte, măsuri concrete vor fi luate, în cele mai multe cazuri, abia la toamnă și, atunci, în funcție de evoluția internațională, ele ar putea fi diferite de opțiunile de acum sau acestea ar putea fi modificate de parlamentele naționale. Ceea ce declara premierul nipon Takeo Fukuda — „nu trebuie să ne așteptăm la miracole după întrunirea de la Bonn" — e împărtășit de mai multe organisme de studiu al conjuncturii. „Chase Econometric Associates Inc" din S.U.A., spre exemplu, susține documentat că angajamentele asumate la Bonn vor fi greu de respectat de cel puțin trei țări — S.U.A., Japonia și R.F.G. (de altfel președintele Carter declara : „Cred că fiecare din participanții la conferință a avut prudența de a nu-și lua angajamente pe care să nu le poată îndeplini"). În asemenea condiții, se va încerca, din nou, altă soluție pentru problemele persistente ?

DETRONAREA REGELUI-DOLAR ? O anume încercare de a nu exagera speranțele se manifestă nu numai în domeniul strict economic, ci și în alte probleme care, se recunoaște, nu pot beneficia de soluții grabnice. Iar între acestea un loc aparte îl ocupă chestiunile monetare în care par să se concentreze, în acest moment, multe din disesiunile mai vechi ale Occidentului. După reuniunea de la Bremen, în care „cei nouă" s-au angajat să pună la punct, pînă la sfîrșitul anului, un sistem monetar comunitar coerent, președintele Franței afirma că „Europa occidentală a făcut un pas pe calea uniunii monetare". Asemenea declarații de principii s-ar înscrie însă într-o tradiție a tuturor întrunirilor la nivel înalt ale C.E.E., încît întrebarea esențială rămîne : va fi un astfel de sistem aplicat într-o zi ?

Noutatea nu constă în detaliile tehnice, multe din ele urmînd abia a fi elaborate. Convingîndu-i pe vest-germani să susțină un asemenea plan, președintele Franței a reușit în altă direcție : „pentru prima oară, R.F.G. se arată în mod sensibil mai europeană decît atlantică" („Le Point"). Iar altă publicație, tot franceză, scria : „Pentru prima oară, vest-europenii încearcă să se revolte împotriva regelui Dolar" („Le Nouvel Observateur"). Încercarea de a crea o zonă de stabilitate monetară în Europa occidentală ar avea ca rezultat împiedicarea posibilității ca S.U.A. să manevreze, în avantajul lor, cursul dolarului pe piețele de schimb și ar crea un pol de atracție pe vechiul continent pentru a scăpa de „imperiul" dolarului. Pe termen lung, lucrurile par și mai clare : s-ar pune sub semnul întrebării un vechi privilegiu al Statelor Unite, acela de a fi singura țară capabilă să-și finanțeze deficitul comercial uriaș prin simpla emitere de bani. Răbufnire a mai vechilor tentative de a scăpa de sub tutela americană ? Greu de contestat așa ceva. În plus, moneda americană este atacată, mai timid, și de către celălalt pol al lumii occidentale, Japonia, care, discret și profitînd de puterea sa economică și financiară, lasă să se întrevadă că i-ar surîde crearea unei „zone a yenului".

Pentru moment, S.U.A. dispun încă de suficiente atuuri pentru a menține jocul în mînă. Piața comună nici nu are, de altfel, o poziție unitară, James Callaghan acceptînd doar să discute posibilitatea sistemului monetar vest-european. Dar evidența dorinței membrilor din C.E.E. de a decide ei înșiși asupra problemelor în care sînt direct și în primul rînd interesați a apărut și la Bonn. Statele Unite au fost informate despre planul franco — vest-german și s-au decis „țineri la curent". Aceasta înseamnă că Washingtonul va fi doar informat și nu vor avea loc discuții asupra proiectului. Este imposibil a nu fi remarcate diferențele față de situația existentă în urmă cu cîțiva ani cînd, spre exemplu, Henry Kissinger cerea ca S.U.A. să fie consultate în toate problemele vest-europene în care Washingtonul era interesat. Întrebarea esențială, pentru moment fără răspuns, este însă : veleitățile de rezistență vor duce la un front unit vest-european și vor prevala ?

COMERȚ ȘI ENERGIE. La întrunirea la nivel înalt a celor mai industrializate țări occidentale, de anul trecut, de la Londra, temerile față de evoluția protecționistă a comerțului internațional au dus la un nou impuls dat „rundei Tokio". Amplele negocieri desfășurate pînă acum la Geneva s-au încheiat printr-un acord interimar (la 13 iulie) prin care, între altele, C.E.E. acceptă să-și modereze politica de subvenții la exporturile agricole. Probleme multiple mai rămîn a fi rezolvate pînă la sfîrșitul anului, dar acordul încheiat, deși larg acceptat, creează deja nemulțumiri. „Le Monde" scria că este „un text cu diferite interpretări posibile", deci „periculos". De altfel, președintele Giscard d'Estaing preciza că „ceea ce a fost aprobat este un raport, nu un acord", Franța fiind de părere că Statele Unite ies favorizate din aceste negocieri, în timp ce agricultorii săi pierd. Neînțelegeri și dispute sînt de așteptat, prin urmare.

În același domeniu al comerțului, tensiunea din cadrul triunghiului S.U.A.-C.E.E.-Japonia se menține și ea, în ciuda încheierii unor mici acorduri și a unor declarații ale părții nipone referitoare la o modificare substanțială a relațiilor sale cu principalii parteneri. Premierul Fukuda se află, de altfel, între două focuri intense. Pe de o parte, S.U.A. și C.E.E. insistă ca Japonia să realizeze obiectivul propus de creștere economică de 7 la sută și să faciliteze importurile ; pe de altă parte, forțele interne îi cer să bareze aceste importuri și să nu impună moderație în exporturi. Cît de puternice vor fi temerile de protecționism pentru ca tensiunile existente să nu se agraveze ?

În sfîrșit, un al patrulea mare capitol de neînțelegeri, tensiune și dezbateri interoccidentale — energia — pare a fi singurul cu relative realizări încurajatoare. În fața unei crize energetice care durează de mai mulți ani, țările occidentale au hotărît să-și reexamineze programele energetice naționale. Măsurile nu au fost suficiente și s-a cerut insistent Statelor Unite să-și reducă dependența de petrolul importat (raportul este evident : sumele uriașe plă-

tite sporesc deficitul comercial american cu impact direct asupra situației dolarului și, prin el, asupra pieților de schimb și economiilor celorlalte țări). Washingtonul acceptă să reducă aceste importuri, pînă în 1985, cu aproximativ 2,5 milioane barili pe zi. Dar un anumit dubiu continuă să planeze. Partenerii S.U.A. recunosc că intențiile președintelui Carter în politica energetică „au fost impecabile" („The Guardian"), dar realizarea lor n-a fost pe măsură. Va reuși Casa Albă să determine un Congres, în general reticent, să accepte aceste reduceri, cînd, din planul energetic originar, încă nu au fost aprobate toate stipulațiile ?

ECONOMIE ȘI DECALAJE. Marele număr de întruniri recente bilaterale sau între mai mulți parteneri occidentali nu au putut ascunde preocupările mai largi decît cele economice — politice și chiar militare. Reuniunea la nivel înalt a N.A.T.O., spre exemplu, a fost, prin deciziile sale, nu numai contrară unui proces al destinderii care preocupă forțele progresiste, dar și însemnul unui moment de tensiune în relațiile internaționale, de adîncire a unor contradicții și de tentativă a unei reînvieri a doctrinei sferelor de influență. Într-un astfel de moment, preocupările politice occidentale par numai parțial suspendate de accentul pus pe problemele economice. Divergențele aparent aplanate mocnesc și se acceptă cu greu soluții care știrbesc suveranitatea proprie.

În schimb, în domeniul acut al actualei crize economice, soluțiile găsite se limitează prea mult la orizontul propriilor frontiere ale țărilor industrializate. Criza economică este în egală măsură legată și de adîncirea fenomenului subdezvoltării, de sporirea decalajelor dintre țările industrializate și cele în curs de dezvoltare, de conservarea disproporțiilor , dezechilibrelor, inegalităților și inechităților în planul amplu al relațiilor economice mondiale. Or, încercările de a găsi remedii care exclud din cîmpul vizual aceste probleme nu pot duce la soluții viabile și eficiente. Întocmai ca alte întruniri, nici la reuniunea de la Bonn participanții nu au realizat vreun progres în sensul deblocării așa-numitelor raporturi „Nord-Sud". Se impune lărgirea reprezentării, abandonarea concepției potrivit căreia unele state au dreptul de a lua singure decizii în probleme de interes general, precum și a tendințelor de a soluționa asemenea probleme în grupuri restrînse de state. Fenomenele de criză afectează atît țările avansate, bogate, cît și pe cele sărace și, în aceste condiții, e necesară abordarea într-o viziune largă, cu participarea, pe baze de egalitate, a tuturor țărilor interesate, numai astfel putîndu-se depăși optica îngustă și elabora soluții și aranjamente durabile, capabile să dea stabilitate economiei și comerțului mondial, să elimine barierele artificiale și discriminările din calea schimburilor internaționale. O astfel de abordare, devenind una din cerințele noii ordini economice mondiale, poate permite soluționarea problemelor și poate asigura dezvoltarea rapidă a țărilor rămase în urmă, dezvoltare de care, așa cum sublinia comunicatul reuniunii de la Bonn, vor beneficia chiar statele industrializate.

La sfîrșitul unei serii de întruniri importante interoccidentale, cea mai mare parte a problemelor de bază rămîn în același stadiu, reafirmările unor bune intenții din trecut, eventual sub alt acoperămînt, nereușind să ascundă multe deosebiri de opinii și chiar neîncrederea reciprocă. Criza economică obligă, se pare, la atenuarea acestei neîncrederi și asumarea unor angajamente mai concrete. Dar, cum scria Arthur Gavshon de la „Associated Press", „verificarea intențiilor lor lăudabile, chiar dacă sînt modeste, se va face în viitor".

Stelian Țurlea

LIBERIA. Succese ale dezvoltării

Pe coasta atlantică a Africii Ecuatoriale, lua ființă, la 26 iulie 1847, prima republică independentă de pe continent, purtînd un nume simbolic : Liberia. „Dragostea de libertate ne-a adus aici" — a fost deviza întemeierii, cu 131 de ani în urmă, a noului stat african de către negrii americani eliberați din sclavie, care s-au stabilit pe aceste meleaguri. O deviză care i-a însuflețit, de-a lungul anilor, cu aceeași putere, pe urmașii primilor cetățeni ai Liberiei independente, așa cum atestă întreaga istorie a țării.

Decenii de-a lungul, liberienii și-au asigurat existența cultivînd cu tenacitate și grijă pămîntul pe care s-au statornicit. Terenurile cultivate ocupă astăzi o treime din suprafața totală a țării de 111 369 kilometri pătrați, reprezentînd unul dintre cele mai ridicate procente din Africa. Agricultura constituie ramura de bază a economiei liberiene, în acest domeniu lucrînd majoritatea covîrșitoare a populației țării, care numără peste 1 710 000 de locuitori. Se cultivă îndeosebi orez, manioc, palmieri de cocos, bananieri, produsele agricole fiind utilizate atît în consumul intern, cît și pentru export. De asemenea, prin extinderea considerabilă a plantațiilor de arbori de cauciuc, liberienii au făcut ca țara lor să devină o mare producătoare de cauciuc natural, pe plan mondial.

În ultimii ani, economia liberiană și-a aflat noi și ample posibilități de dezvoltare, ca urmare a descoperirii unora dintre cele mai mari zăcăminte de minereu de fier din Africa, evaluate la peste un miliard de tone. Liberia a devenit cel mai mare producător african și al patrulea mare exportator mondial de minereu de fier. Țara dispune, de asemenea, de importante zăcăminte de bauxită, cromit, mangan, petrol, diamante, molibden.

În vederea dezvoltării armonioase a economiei naționale, planul cvadrienal, care se va încheia în anul 1980, prevede investiții sporite atît în domeniul agriculturii, cît și în cel al industriei autohtone. Fonduri importante sînt destinate promovării învățămîntului și formării de cadre specializate, în diverse sectoare de activitate.

Valorificarea, în lumina intereselor naționale, a bogățiilor naturale ale țării constituie o direcție definitorie pentru accelerarea progresului economiei liberiene. Guvernul de la Monrovia a adoptat, în ultimul timp, o serie de măsuri în vederea extinderii participării naționale la capitalul întreprinderilor ce prezintă o importanță deosebită pentru economia țării. Totodată, companiile străine care operează în Liberia au fost obligate să plătească statului liberian o parte din veniturile realizate.

Eforturile vizînd crearea și dezvoltarea industriei autohtone s-au concretizat în apariția a peste 300 de obiective industriale, dintre care cele mai importante în domeniile valorificării minereului de fier (la Buchanan), exploatării și prelucrării cauciucului natural și lemnului (la Harbel), precum și în sectoarele chimiei, materialelor de construcții, bunurilor de consum. Capitala Liberiei, Monrovia, situată pe țărmul Atlantic, a cunoscut o dezvoltare rapidă, fiind principalul centru economic, financiar-bancar, comercial, cultural al țării. Monrovia concentrează importante obiective industriale, în domeniile rafinării petrolului, industriei cimentului, prelucrării lemnului, industriei alimentare. Unul dintre cele mai mari porturi africane, capitala liberiană dispune, de asemenea, de două aeroporturi și este principalul nod de comunicații feroviare și rutiere al țării.

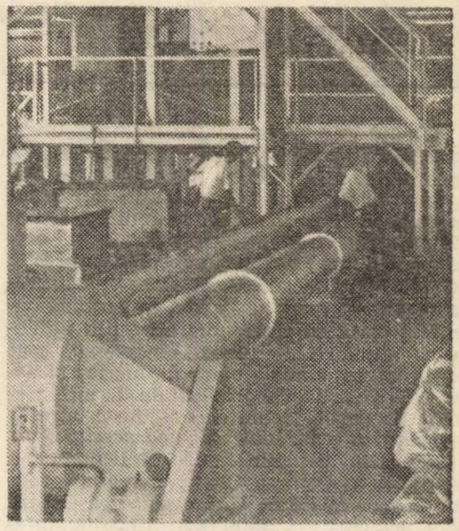

Liberia este cunoscută ca o mare producătoare și exportatoare de cauciuc. În imagine, fabrica de cauciuc de la Harbel

Liberia și-a dobîndit, pe bună dreptate, renumele unei țări cu vechi tradiții comerciale. Pe Bushrod Island se află singurul „porto-franco" din Africa de Vest.

Atașată idealurilor de independență și progres ale popoarelor, de pace și prietenie, Liberia militează pentru întărirea solidarității africane în lupta împotriva colonialismului, neocolonialismului și discriminării rasiale, promovînd, totodată, o politică de colaborare cu celelalte state ale lumii.

Statuate pe stima și respectul reciproc, relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare dintre România și Liberia cunosc o evoluție fructuoasă. Cronica acestor relații a înscris ca evenimente de cea mai mare însemnătate vizita președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Liberia, în martie 1974, urmată, în toamna aceluiași an, de vizita președintelui Republicii Liberia, William R. Tolbert jr., în țara noastră. Declarația solemnă comună, celelalte documente încheiate au creat o bază solidă promovării, pe multiple planuri, a relațiilor româno-liberiene.

Intensificarea contactelor dintre cele două țări pe plan politic, tehnico-științific, economic, cultural evidențiază dorința comună de a extinde și adînci în continuare relațiile de prietenie româno-liberiene. De ambele părți s-a apreciat că un rol deosebit revine Comisiei mixte de cooperare economică româno-liberiană în transpunerea în viață a înțelegerilor convenite, în găsirea de noi căi și mijloace pentru amplificarea cooperării economice, intensificarea și diversificarea legăturilor comerciale, în avantajul reciproc. Examinînd realizările obținute, Comisia a stabilit măsuri pentru dezvoltarea și adîncirea cooperării economice și tehnice dintre cele două țări în domeniile minier, petrolier, metalurgic și forestier, precum și pentru sporirea și diversificarea schimburilor comerciale dintre cele două țări.

Relațiile de prietenie și cooperare statornicite între România și Liberia, conlucrarea lor rodnică pe arena internațională corespund pe deplin intereselor popoarelor român și liberian, cauzei păcii, înțelegerii și colaborării internaționale, țelului nobil al făuririi unei lumi mai drepte și mai bune.

Sabina Bondoc

Luna de solidaritate cu lupta dreaptă a poporului coreean

Primele succese ale anului XXX

Se împlinesc 25 de ani de la semnarea armistițiului din Coreea, eveniment care a marcat victoria poporului coreean în războiul dezlănțuit împotriva sa de către forțele imperialiste americane.

Sub conducerea Partidului Muncii, în frunte cu președintele Kim Ir Sen, poporul coreean, mobilizîndu-și toate forțele și resursele morale și materiale, a dat puternice lovituri intervenționiștilor, obligîndu-i la semnarea armistițiului. Ziua de 27 iulie 1953 a intrat astfel în istoria poporului coreean ca o mare victorie militară și politică în apărarea patriei și a cuceririlor sale revoluționare, a pozițiilor socialismului în această parte a lumii, în salvgardarea păcii și securității internaționale.

După încheierea războiului, poporul coreean s-a angajat, cu aceeași înaltă conștiință patriotică, într-un susținut efort de reconstrucție, de dezvoltare continuă pe calea edificării societății socialiste în R. P. D. Coreeană. În scurt timp, au fost lichidate distrugerile provocate de război, s-au înregistrat însemnate succese în dezvoltarea economică și culturală, în asigurarea unui ritm înalt de creștere a industriei, în modernizarea agriculturii, în lărgirea învățămîntului de toate gradele. Toate aceste realizări atestă forța creatoare a încercatului popor coreean, năzuința sa de a păși riguros pe calea progresului. În același timp, ele au o mare importanță pentru înfăptuirea marelui deziderat al coreenilor — reunificarea pașnică și democratică a patriei lor.

Aspirațiile de libertate și unitate ale poporului coreean, eforturile sale neobosite pentru apărarea independenței și suveranității naționale, pentru transformarea Coreei într-un stat tot mai înfloritor, au găsit întotdeauna un vibrant ecou în România, sentimentele trainice de prietenie și prețuire dintre popoarele noastre, cursul continuu ascendent al colaborării româno-coreene pe cele mai diverse planuri — economic, tehnico-științific, cultural — fiind puternic stimulate de raporturile de solidaritate, încredere și stimă existente între Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, între statele noastre.

Un rol de excepțională însemnătate în dezvoltarea și diversificarea neîntreruptă a relațiilor bilaterale în toate domeniile, ca și a conlucrării între cele două partide și state pe plan internațional îl au întîlnirile și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen, înțelegerile realizate și acțiunile convenite cu aceste prilejuri. Dialogul la cel mai înalt nivel purtat la Phenian, în 1971, și la București, în 1975, de cei doi conducători de partid și de stat a marcat momente de semnificație politică determinantă în evoluția atît de rodnică a colaborării multilaterale româno-coreene, în spiritul Tratatului de prietenie, încheiat cu trei ani în urmă.

Un capitol nou, de însemnătate istorică în bogata cronică a legăturilor româno-coreene, a deschis vizita din acest an efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în R. P. D. Coreeană. Declarația comună semnată cu acest prilej consacră voința celor două partide, țări și popoare de a da impulsuri și mai puternice dezvoltării legăturilor reciproce în toate sferele de activitate.

Profund atașată idealurilor de libertate și unitate națională, România socialistă își manifestă întregul sprijin față de politica justă, constructivă promovată de Partidul Muncii din Coreea, față de numeroasele inițiative și propuneri ale R. P. D. Coreene menite să ducă la împlinirea aspirației vitale a întregului popor coreean de reunificare pașnică și democratică a țării. Țara noastră a susținut și susține activ, la O.N.U. și în alte foruri internaționale, cauza dreaptă a poporului coreean, se pronunță cu fermitate pentru respectarea dreptului său sacru, inalienabil, de a-și hotărî singur destinele, de a-și reunifica țara pe baze pașnice, independente și democratice, fără nici un amestec din afară. România sprijină întru totul programul de unificare elaborat de președintele Kim Ir Sen, împotriva tentativei de a permanentiza scindarea Coreei, pentru retragerea neîntîrziată din partea de sud a țării a tuturor trupelor străine și a armelor de distrugere în masă, pentru transformarea acordului de armistițiu într-un acord de pace.

România este pe deplin convinsă că această soluție, întru totul realistă, este conformă cu voința și interesele legitime ale întregului popor coreean de a pune capăt divizării țării, de a trăi în cadrul unui stat național unitar, liber și independent, că numai pe această cale se poate ajunge la eliminarea tensiunii și normalizarea situației din zonă, ceea ce va marca o contribuție de seamă la cauza destinderii și înțelegerii generale.

1978 este, pentru poporul coreean, în primul rînd, un an jubiliar — anul XXX al republicii. Este, însă, în amplul proces al dezvoltării multilaterale a Republicii Populare Democrate Coreene, și anul de debut al celui de-al doilea plan economic de șapte ani.

Primele șase luni — perioadă relativ scurtă dacă o raportăm la cei șapte ani ai planului în curs de înfăptuire — oferă, totuși, suficiente elemente pentru o seamă de concluzii îmbucurătoare în ce privește modul de transpunere în viață a septenalului.

Potrivit unui comunicat al agenției ACTC, oamenii muncii coreeni au realizat, încă la 23 iunie, planul pe primul semestru în ce privește valoarea producției globale, înregistrînd o nouă creștere pe toate fronturile construcției socialiste.

În perioada primelor șase luni, grație eforturilor tuturor lucrătorilor, în primul rînd a clasei muncitoare, valoarea globală a producției industriale a crescut cu 21,6 la sută în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut, înregistrîndu-se sporuri considerabile în importante sectoare: energia electrică, extracția de minereuri, produse metalurgice, tractoare, camioane, îngrășăminte chimice, vinalon, clorură de vinil, ciment, materiale lemnoase etc.

În creșterea neîncetată a ritmului dezvoltării, lucrătorii din diferite localități au accelerat construcția sau au extins numeroase obiective, între care Uzina de mașini grele de la Dai-an, laminorul la rece al Uzinei siderurgice Kim Tchaik,

Una din secțiile de producție a modernei uzine de tractoare din Keumseung

Uzina chimică de la Bonghwa, Combinatul chimic al tineretului, Uzina chimică de la Aodji, ca și electrificarea căilor ferate, realizînd, astfel, un nou progres în consolidarea economică a țării.

În cadrul întrecerii revoluționare ce are loc pe toate fronturile construcției socialiste, aproape toate uzinele și întreprinderile au îndeplinit înainte de termen planul pe primele șase luni ale acestui an.

Îndeplinirea exemplară a planului pe primele șase luni ale acestui an reprezintă o garanție sigură pentru repurtarea de importante succese în „Bătălia celor 100 de zile", destinată întîmpinării cu rezultate strălucite a celei de a 30-a aniversări a fondării R. P. D. Coreene și realizării înainte de termen a sarcinilor pentru primul an al noului plan de perspectivă, a cărui esență constă în aprofundarea ideilor „ciuce", modernizarea și scientizarea economiei naționale.

Oamenii muncii coreeni, din toate sectoarele de activitate, sub steagul celor trei revoluții — ideologică, tehnică și culturală — depun eforturi remarcabile în activitatea de producție și construcție. În procesul de îndeplinire a planului, muncitorii și tehnicienii din industriile electrică, extractivă și transporturi au sporit producția de energie și materii prime și au asigurat un trafic intens, contribuind, astfel, în mare măsură, la dezvoltarea rapidă a producției și construcției în toate domeniile economiei naționale.

Pe frontul agricol, o luptă energică a fost întreprinsă de întreg poporul coreean pentru depășirea efectelor negative ale valului de frig, în lupta pentru realizarea unei recolte de 8,8 milioane tone de cereale. În domeniile comerțului, sănătății publice și culturii s-au realizat, de asemenea, sarcinile de plan pentru primul semestru, încurajîndu-se energic acțiunea de aplicare a numeroase inovații.

În prezent, oamenii muncii din diferitele domenii ale economiei naționale a R.P.D. Coreene se află plenar angrenați în realizarea angajamentelor asumate în vederea întîmpinării cu rezultate și mai mari a celei de a 30-a aniversări a fondării republicii.

Ilie Olteanu

REPORTAJ PE GLOB

Itinerarii cubaneze

Anca Voican

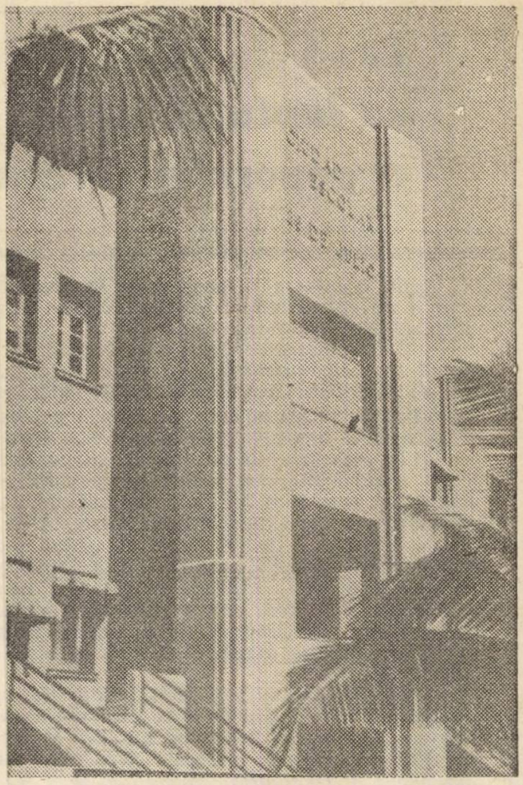

Fosta cazarmă Moncada, azi „Orașul școlar 26 iulie"

Havana într-o ipostază modernă ←

Zahărul este aurul dulce al Cubei. I-a marcat istoria, dezvoltarea economică ; a intrat în folclor și poezie, a devenit simbol al luptei : „Cuba, văd trestia-ți de zahăr, / gemînd și înălțîndu-se, înfricoșată, / prelunga-ți trestie, prelungă, la fel ca un prelung suspin", scria cel mai mare poet cubanez, Nicolas Guillen. De pe plantațiile de zahăr s-au ridicat, în secolul trecut, primele nuclee ale revoltei, „el machete" – secera latră cît palma, – scriind cu ascuțișul ei unele dintre cele mai arzătoare pagini ale istoriei descătușării acestui popor. „Un fulger noru-a despicat, / ay, Cuba, însumi îl zării ; / și jugul a căzut, sfărmat / eu îl zării", scrie același Nicolas Guillen.

Cuba – primul pămînt al Lumii Noi descoperit de Columb, prima oază de socialism tînăr pe continentul Americii. O insulă prelungă, cea mai mare din arhipelagul Antilelor. De fapt, ea însăși un arhipelag : insula Cuba, insula Pinilor și circa 1 600 de insulițe, atrase ca un magnet de cele două. În total – 111 000 kmp, și o populație de 9,2 milioane locuitori. Plasată la intrarea în Golful Mexicului, între America de Nord și de Sud, o despart doar 77 de kilometri de Haiti, 180 km de Florida, Statele Unite, și 210 km de peninsula Yucatan, Mexic. S-a spus, de aceea, că privește în același timp spre toate colțurile lumii, vecinul său cel mai apropiat fiind întotdeauna marea.

„N-au văzut ochii omului niciodată pămînt mai frumos", scria Cristofor Columb în 1492, în jurnalul său de călătorie. Poate pentru că pe atunci putuse parcurge insula aflîndu-se în permanență sub umbra arborilor. Au urmat primele așezări coloniale : Barracoa, în extremitatea orientală a insulei, Santiago de Cuba, pe coasta de sud a provinciei Oriente ; Puerto Principe, azi orașul Camagüey ; Havana, construită la început pe coasta de sud a provinciei cu același nume și transferată apoi pe coasta de nord, unde se află și astăzi. Capitala s-a dezvoltat rapid, devenind cel mai important port al Americii, în timp ce populația insulei creștea. Primul recensămînt din 1774, indica un total de 172 000 de locuitori. Industria zahărului începea să se afirme, la sfîrșitul secolului XVII existînd deja o sută de mici mori de zahăr. În secolul următor, se instalează cultura tutunului ca altă importantă sursă de venituri. Apoi cafeaua, către 1784. În afara trestiei de zahăr și a cafelei, coloniștii spanioli au mai adus plantele textile și oleaginoase, legumele, bananele și orezul. Indienii localnici aveau deja porumbul, manioc, cartoful și tutunul.

Cuba este azi principalul exportator mondial de zahăr. Ea trimite aurul dulce în peste 30 de țări, care reprezintă, împreună, jumătate din populația globului. Tutunul său este, de asemenea, cel mai fin din lume, mai ales cel de la Vueltabajo. Astfel încît, cu timpul, „havanele" și zahărul au devenit cele două produse legate indisolubil de numele Cubei.

Cuba – pămînt fertil și însorit, plajă cu nisipul măcinat mărunt, cald și moale sub tălpi, oameni deschiși și primitori, Havana răsărind zveltă din apele mării. Parcurgîndu-l bulevardele sau privind-o din largul mării, Havana este, și într-o postură și într-alta, frapantă prin anvergura sa neașteptată – un larg șir de verticale cu ferestrele îndreptate spre albastrul Golfului mexican, o faleză de 20 de kilometri, un port care atrage spre rada lui zeci de nave, circulația fluidă, înșiruirea caselor cu colonade și verande spre stradă, ca niște nesfîrșite porticuri, unde bătrînii ies și-și citesc ziarul. Havana din cărțile lui Graham Green și Ernest Hemingway o regăsești cu greu, doar în partea sa veche. O altă Havană, tînără, extinzîndu-se spre est în noul oraș Alamar, construit ca o demonstrație a renașterii, o Havană a realei condiții umane, a celor ce muncesc, a demnității și dorinței de cunoaștere pulsează puternic în ritmul construcției vieții noi. Cuprins cu privirea de pe terasa etajului 25 al marelui hotel „Habana libre", orașul poate face concurență oricărei metropole ridicată pe țărm de ocean. Dar își apără identitatea chiar și de aici, de sus, de unde contururile s-ar vrea estompate. Căci larma copiilor îți atrage atenția și te face să observi curțile pline de cravate roșii. În școlile Havanei, este ora recreației...

Cu privirea, nu uităm să identificăm Muzeul Colonial, din palatul unde se instalase fostul guvern spaniol, apoi impunătoarea catedrală Columb și Palatul artelor plastice. Zărim teatrul Garcia Lorca, unde Alicia Alonso, steaua polară a baletului cubanez, încununează din cînd în cînd spectacole de neuitat. Apoi străzile înguste, prin cartierul vechi, intersectîndu-se amețitor cu mereu alte străduțe, asemănătoare unele cu altele, întunecoase și necunoscute. Un sentiment de dezorientare se instalează pe măsură ce la fiecare colț unde ar trebui să apară ceea ce cauți – „Bodeguita del medio", – constați că nu este, încă nu este, n-o găsești. Dar iat-o, la doi pași spre dreapta, exact în partea opusă privirii tale. Hemingway obișnuia să-și bea aici preferatul „mojito", băutură răcoritoare cu o frunză de mentă înăuntru. Locul este strîmt, dar spațiul său se lărgește prin lumea textelor înscrise pe albul zidurilor. Hemingway a făcut „bodeguita" celebră, iar cei ce au trecut după el – mari politicieni, actori, poeți, mari luptători pentru afirmarea omului – au lăsat aici cîte ceva din propria lor glorie. Dacă privești zece centimetri pătrați din suprafața unui perete pătrunzi, de fapt, într-un uriaș univers uman, transpus în cel puțin cîteva limbi ale pămîntului și în cea mai neașteptată ortografie, sugerînd cele mai diverse temperamente sau numai stări de spirit. Hemingway este mai presus de toți aceștia. „Cine nu-și amintește, scrie cotidianul havanez «Granma», de omul acela corpolent, bărbos, aproape întotdeauna în șort și cu o caschetă cu lizieră, care purta «la guayabera» (cămașa tipic cubaneză) ori de cîte ori se ducea să bea bere cu prietenii săi, pescarii din Cojimar ? Iahtul „Pilar", cu care mergea la pescuit, este azi un muzeu. Acolo, sau la ferma „La Vigia", sau la „Bodeguita del medio" – peste tot trăiește omul care a fost, în același timp, ziarist, scriitor, soldat, corespondent de război, vînător și pescar. Și care și-a scris cărțile stînd în picioare, ca în fața unor piramide.

Ne îndreptăm apoi spre epoci mai apropiate nouă, ca timp și împliniri, din istoria re-

centă a revoluției – casa lui Abel Santamaria, unde Fidel și grupul său de patrioți au făcut planul de atac al cazărmii Moncada ; fostul palat prezidențial, asaltat de revoluționari la 13 martie 1957, în plină dictatură a lui Fulgenico Batista, găzduind azi Muzeul revoluției ; în sfîrșit, memorialul „Granma", unde sub o uriașă cupolă de sticlă se află iahtul cu același nume, la bordul căruia, în 1956, grupul de expediționari condus de Fidel a debarcat pe plaja Las Coloradas. Refugiindu-se în munții Sierra Maestra, ei au organizat aici „armata rebelă", victorioasă la 1 ianuarie 1959 – data nașterii Cubei socialiste.

Ne amintim că anul acesta se împlinește un sfert de veac de la asaltul asupra cazărmii Moncada. Era la 26 iulie 1953 : un grup de revoluționari conduși de Fidel Castro au atacat al doilea bastion militar al dictaturii lui Batista, inițiind astfel lupta insurecțională, care s-a încheiat cu triumful revoluției din 1959. Deși din punct de vedere militar acțiunea a eșuat, evenimentele au dus la formarea mișcării revoluționare denumită „26 Iulie", a cărei luptă în munții Sierra Maestra a determinat răsturnarea dictaturii. Astfel că, din 1959, 26 iulie a rămas în memoria Cubei ca Zi a insurecției naționale. Asaltul Moncadei a reafirmat continuitatea istorică a procesului revoluționar cubanez pentru obținerea totală a independenței, proces început încă în 1868. Fără să fi însemnat, spunea Fidel Castro, „triumful revoluției chiar în acel moment, Moncada a marcat un drum și a trasat programul de eliberare națională care a deschis în patria noastră porțile socialismului". Comemorarea se va face la Santiago de Cuba, ne spun gazdele, în centrul căruia se afla vechea fortăreață. De numele acestui oraș sînt, de altfel, legate numeroase alte momente din timpul războiului pentru independență, în secolul trecut. Azi, aici are loc, la fiecare 26 iulie, tradiționalul carnaval, orașul lăsîndu-se invadat de ritm și culoare, cum scria Garcia Lorca : „Voi merge la Santiago. / O, Cuba ! O, ritm de semințe uscate ! / Harpă de trunchiuri vii, caiman, floare de tabac ! / Voi merge la Santiago".

La 25 de ani de la asaltul Moncadei, Cuba se află în avîntat proces de edificare socialistă. Primul Congres al Partidului comunist (1975), redactarea noii Constituții a țării, noua împărțire administrativă și instalarea noilor organe ale puterii populare (1977) marchează etape ale transformărilor structurale revoluționare. A fost adoptat un nou cod al familiei ; la 4 august – în plină desfășurare a celui de al XI-lea Festival internațional al tineretului – va fi adoptat noul cod al copiilor și tinerilor, iar tot de la acea dată Insula Pinilor va deveni „Insula Tineretului", căci toate roadele sale sînt legate de această promițătoare generație.

Împlinirile sînt nenumărate. O statistică efectuată în 1954, de către Banca agricolă, menționează că în Cuba existau doar 14 întreprinderi cu mai mult de 500 muncitori. În momentul victoriei revoluției, mai mult de jumătate din producția industrială a țării se concentra la Havana, majoritatea fabricilor mari sau cu tehnologie modernă fiind conduse direct din Statele Unite. Astfel încît Cuba moștenise de la capitalism o economie cu o structură deformată, adaptată unor necesități exterioare ei – o agricultură înapoiată și o dezvoltare industrială minimă, axată pe producția de zahăr. Ca urmare, construcțiile industriale au ocupat și ocupă în continuare un loc important ; fabrici de textile, de ciment, noi unități de producere a energiei electrice – între care prima întreprindere electronucleară de la sud de Cienfuegos, acum în fază de proiect – uzine de prelucrare a nichelului conturează din ce în ce mai ferm avansul accelerat al procesului de industrializare.

Recolta de zahăr din acest an urmează la rîndu-i unui lanț de șapte ani consecutivi de creștere a producției. Cele 7 300 000 de tone de zahăr, cîte s-au obținut anul acesta – al doilea record din istoria țării – au fost realizate în condițiile în care 40 la sută din recoltă este strînsă cu mijloace mecanizate. Aceasta a contribuit la reducerea la jumătate a numărului tăietorilor de trestie, așa-numiții „macheteros". Pe de altă parte, buna utilizare a pămînturilor a făcut ca randamentul la hectar să crească cu aproximativ 30 la sută, astfel încît aceeași recoltă se obține de pe o suprafață substanțial redusă de terenuri. Ca urmare, Cuba construiește în prezent, datorită creșterii producției sale de zahăr, patru noi fabrici de prelucrare a prețioasei bogății.

Pe străzile din Havana, școlarul poartă manualele la piept ; brațele-i sînt pline de caiete cu exerciții ale cunoașterii. Cartea este prezentă în casele oamenilor, în conștiința lor. Dar, pentru a înțelege ce înseamnă aceasta, trebuie spus că înainte de 1959, în Cuba nu exista un sistem editorial, iar abia în 1961 analfabetismul a fost eradicat. Răspunzînd nevoii și dorinței de instruire a poporului, puterea revoluționară a creat un public majoritar pentru opera literară, a făcut să crească numărul autorilor cubanezi editați și să se dezvolte o largă mișcare literară în rîndul tineretului. Producția de carte a atins, în 1976, 35 de milioane de exemplare, în timp ce industria poligrafică s-a îmbogățit cu noi unități : combinatul „Juan Marinello" din Guantanamo, inaugurat anul trecut, și cel ce se va da în folosință în 1980, la Santiago de Cuba, care va putea produce anual 30 de milioane de cărți. Se va împlini astfel unul din visurile cele mai prețioase ale omului : accesul la cultură.

Havana – capitală spirituală ; își confirmă acest atribut și prin prezența înaltului forum al literaturii, care este „Casa de las Americas" – cu răsunet în toată lumea scriitoricească din America Latină, prin premiile anuale ce le acordă – precum și prin existența celei mai vechi universități din Antile fondată încă din anul 1728. Clădirea ei extraordinar de frumoasă ca și cea a fostului Capitoliu ce găzduiește azi Academia de Științe sugerează arhitectonic înălțimea și splendoarea gîndirii omului. Căci nu mi s-a părut deloc întîmplător că aceste clădiri, ce rețin privirea, sînt leagăne ale științei și învățăturii. Un șir neîntrerupt de trepte te conduc, la Universitate, spre porțile cunoașterii ; sus, la capătul lor, te întîmpină statuia lui José Martí, poetul revoluționar al Cubei, cel care, la începutul acestui secol scria : „Vremurile noastre nu sînt din acelea în care să te culci cu batista la cap și cu armele drept pernă, ca vitejii din legendă ; cu armele rațiunii care le învîng pe celelalte. Tranșeele de idei valorează mai mult decît tranșeele de piatră." Oare nu Nicolae Iorga scrisese, la rîndu-i, că pacea lumii va veni prin supremația ideii și a gîndului...

Două mari spirite s-au întîlnit asupra unei mari idei. Două popoare se pot întîlni pe tot atîtea coordonate cîte definesc personalitatea lor complexă. Între România și Cuba, distanțele n-au putut face să pălească apropierea între cele două popoare ale lor, care au rămas și sînt, structural vorbind, unite prin legături sensibile, dar nu mai puțin durabile. Ne leagă comunitatea de orînduire, de ideologie și de țeluri, afinitățile de limbă și de cultură, asemănările evidente de temperament. Fiecare succes propriu este, în acest cadru, prilej comun de sinceră satisfacție, de nouă întărire a conlucrării. Construcția socialistă, cu specificul ei din fiecare țară, a stimulat apropierile, alcătuind un cadru favorabil dialogului, schimbului de experiență și cooperării dintre cele două popoare. Profundele transformări revoluționare înfăptuite, în țările noastre, desfășurarea cu succes a operei de construcție socialistă au imprimat o evoluție pozitivă relațiilor de prietenie, în interesul ambelor popoare, al cauzei unității țărilor socialiste, al progresului și păcii în lume.

Un rol de cea mai mare importanță l-au avut întîlnirile și convorbirile la cel mai înalt nivel desfășurate în spiritul stimei și respectului reciproc, dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Fidel Castro, din anii 1972 și 1973. Ele au rămas momente profund semnificative ale cursului ascendent al raporturilor frățești dintre țările, partidele și popoarele noastre, contribuții de cea mai mare însemnătate la dinamizarea continuă a acestor relații. Ne amintim de vizita efectuată în Cuba, în 1973, de tovarășul Nicolae Ceaușescu – primit peste tot, inclusiv pe locurile legate de asaltul de la Moncada, cu calde manifestări de stimă și prietenie – precum și de vizita întreprinsă anterior de tovarășul Fidel Castro pe pămîntul, la fel de ospitalier, al României socialiste. Ne amintim – legat de evenimentul ce-l comemorăm – de conferirea, în urmă cu doi ani, a medaliei jubiliare cubaneze „A XX-a aniversare a asaltului asupra cazărmii Moncada" tovarășului Nicolae Ceaușescu și altor conducători de partid și de stat români, expresie a relațiilor tovărășești dintre partidele noastre, a colaborării economice și culturale dintre România și Cuba.

Sînt momente care au impulsionat puternic și au ridicat la un nivel superior prietenia româno-cubaneză, colaborarea pe multiple planuri dintre țările și popoarele noastre. Acest curs pozitiv s-a materializat în extinderea și diversificarea, în continuare, a trainicelor relații de prietenie frățească și colaborare multilaterală, contribuind la permanenta apropiere dintre popoarele român și cubanez, la multiplicarea formelor de expresie a caldelor sentimente ce le leagă durabil, azi, dar și mîine, într-o înlănțuire armonioasă a dorinței lor de pace, progres și bunăstare.

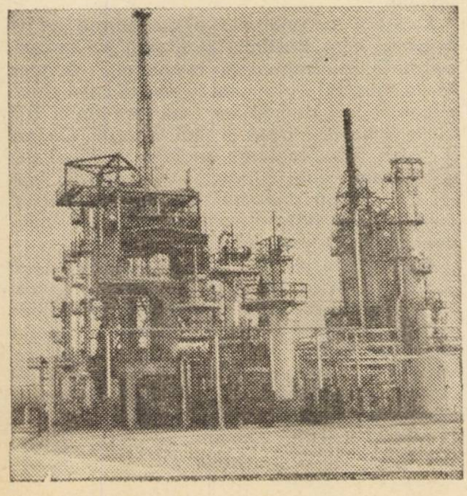

Marea uzină de nichel din Moa, provincia Oriente

Trestia de zahăr se recoltează, din ce în ce mai mult, cu mijloace mecanizate

REPORTAJ PE GLOB

Elveţia – ţara „mîinilor care gîndesc“

C. Constantinescu

Sub meterezele Alpilor, la ieşirea Rhônului din lacul Leman, se află o localitate care a devenit cunoscută în lume mai degrabă ca „oraş cu vocaţie internaţională“, decît ca urbe helvetică, adică ceea ce este de aproape două milenii. Geneva, cum avea să fie numită de romani, este un oraş în care modernul coexistă cu tradiţionalul, prezent prin străzi înguste, din epoca medievală, cu case mici din piatră, bolţi arcuite şi turnuri de pază.

Pe Tour de l'Ile, o placă de marmură păstrează încrustată însemnarea lui Iulius Caesar din prima parte a „Comentariilor“ sale, după care încă în anul 58 î.e.n. s-au purtat aici tratative internaţionale, între helveţii descinşi din munţi şi revărsaţi spre pămînturile galilor şi legiunile consulului roman trimis să stăvilească înaintarea. Erau primele negocieri din istoria acestui oraş, care, cu timpul, avea să devină o adevărată metropolă a dialogului internaţional.

Gazdă fostei Ligi a Naţiunilor Unite, între cele două războaie mondiale, apoi a sediului european al O.N.U., Geneva este primul oraş din lume prin efectivele sale de funcţionari ai acestei Organizaţii mondiale şi al treilea, după Paris şi Bruxelles, prin numărul de conferinţe internaţionale. Deşi nu are decît 151 000 de locuitori, oraşul de pe malurile Lemanului adăposteşte 18 500 de funcţionari internaţionali. Statisticile arată că prosperitatea şi dinamismul economiei geneveze sînt datorate, în bună parte, prezenţei acestui sector internaţional. Numai organismele O.N.U. asigură 20–25 la sută din traficul de călători prin aeroportul Geneva-Cointrin şi utilizează 20 la sută din capacitatea hotelieră a oraşului.

Cele aproape 200 de organizaţii internaţionale prezente aici sînt considerate, pe bună dreptate, un uriaş laborator, în care se cristalizează idei menite să apropie popoarele, să facă posibilă conlucrarea între oameni de pe toate meridianele globului.

Acest rol, pe care Geneva şi-l asumă fără rezerve, reprezintă o trăsătură esenţială a

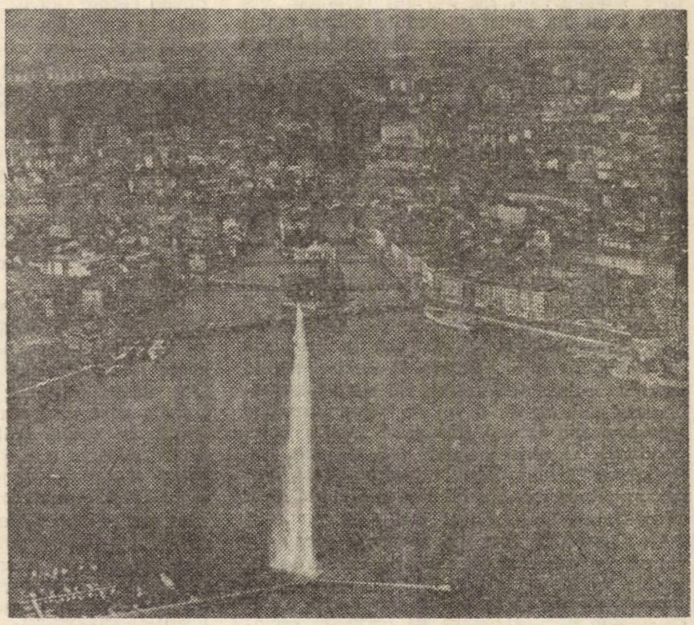

Deşi nu are decît 151 000 de locuitori, oraşul de pe malurile Lemanului adăposteşte 18 500 de funcţionari internaţionali

întregii colectivităţi helvetice, născută în urmă cu aproape şapte secole (la 1 august 1291) pe cîmpia Rütli, de lîngă Lucerna, unde reprezentanţii a trei cantoane s-au legat printr-un pact veşnic pentru apărarea libertăţii şi independenţei lor. Era jurămîntul unor oameni care puneau astfel bazele Confederaţiei Helvetice, formată prin unirea succesivă a celor 25 de cantoane de azi.

Pînă mai ieri se spunea că două secrete, păstrate cu străşnicie de foarte multă vreme, au îmbogăţit Elveţia : secretul operaţiunilor bancare şi cel al fabricării ceasornicelor. Astăzi, însă, se vorbeşte tot mai insistent de secretul „mîinilor care gîndesc“.

Într-adevăr, Elveţia, ţară cu neasemuite frumuseţi naturale, este, în acelaşi timp, extrem de săracă în resurse minerale. Tocmai de aceea, aici s-a născut o economie a muncii migăloase, în care inteligenţa tehnică suplineşte absenţa materiilor prime. Nu este vorba numai de tradiţionalele ceasornice, realizate de meşteşugari care-şi transmit priceperea din generaţie în generaţie, ci şi de performanţe remarcabile într-o largă gamă de activităţi şi domenii de vîrf ale producţiei industriale : construcţia de maşini şi aparate de precizie, industria chimică şi farmaceutică etc. Este un fapt lesne de remarcat atît în atelierele renumitei firme „Omega“ din Biel, cît şi în halele uzinelor Saurer din Arbon, unde muncitori cu o înaltă calificare modelează uriaşe blocuri de oţel, transformîndu-le în mecanisme fine şi complexe.

Caracteristica produselor elveţiene este, înainte de toate, precizia – care le-a făcut de altfel apreciate pretutindeni în lume. Aparatura electronică realizată în această ţară a fost montată la bordul cabinelor spaţiale de tipul „Apollo“, iar ceasurile cu cuarţ, opera vestiţilor meşteri din Chaux-de-Fonds, măsoară scurgerea timpului cu o precizie de 99,9977 la sută. Ar trebui să treacă un secol pentru a putea constata dacă acest supracronometru a întîrziat sau a luat-o înainte cu o secundă !

La prosperitatea ţării – datorată atît muncii tenace, perseverenţei şi hărniciei locuitorilor săi, cît şi binefacerilor unei îndelungate perioade de pace – contribuie, de asemenea, importantele venituri din turism, această „a doua industrie“ a Elveţiei.

Condiţiile specifice în care se dezvoltă economia elveţiană, faptul că această ţară „trăieşte“ din schimburile cu alte state au sporit mereu preocuparea ei pentru a intensifica tot mai mult colaborarea şi cooperarea internaţională.

Relaţiile de prietenie şi colaborare ce se dezvoltă între România şi Elveţia pe temeiul egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc îşi au rădăcini în trecutul istoric al celor două popoare, în dorinţa lor comună de a trăi într-o lume mai bună şi mai dreaptă. Cu ani în urmă, Nicolae Iorga sublinia similitudinea tulburătoare între diferitele momente ale luptei celor două popoare pentru formarea şi consolidarea statului, pentru apărarea independenţei şi suveranităţii.

Aşa cum a rezultat şi în cursul recentelor convorbiri de la Berna dintre miniştrii afacerilor externe ai celor două ţări, contactele politice la diferite niveluri, vizitele reciproce ale unor reprezentanţi ai vieţii economice, ştiinţifice şi culturale, schimburile comerciale în curs de extindere şi diversificare întregesc tabloul colaborării rodnice româno-elveţiene, în folosul ambelor popoare, al cauzei destinderii şi înţelegerii generale.

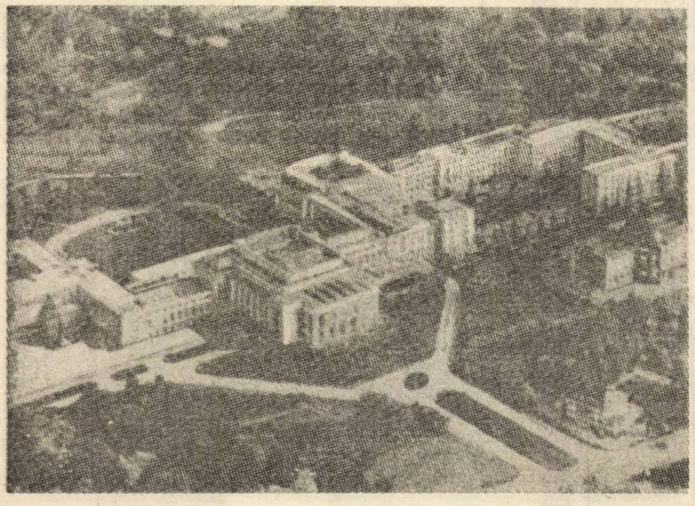

Palatul Naţiunilor din Geneva — simbol al vocaţiei oraşului de centru al unor importante reuniuni internaţionale

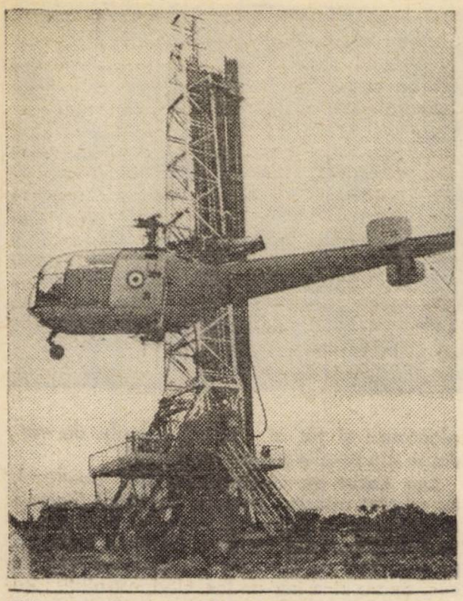

Elicopterele asigură aproape toate transporturile.

REPORTAJ PE GLOB

Operațiunea „Selva" (I)

Petrol în Amazonia peruană!

Agențiile de presă informează că după intrarea în funcțiune a marii conducte de petrol — care se întinde pe 856 km, din jungla Amazoniei peruane pînă la portul Bayovar de pe Pacific — producția de țiței a Perului asigură în prezent necesarul consumului intern.

Construcția acestei conducte la care au participat un mare număr de întreprinderi industriale și diferite institute tehnologice și științifice din Peru reprezintă transpunerea în viață a unuia din cele mai îndrăznețe proiecte ale dezvoltării naționale. Reportajul de față prezintă oameni, locuri și izbînzi dintr-un centru petrolier al Amazoniei în perioada cînd operațiunile de exploatare și apropierea dintre diferite segmente ale oleoductului, aflat în etapa finală a construcției, pregăteau iminentul drum al petrolului spre Pacific.

Eugen Pop

La Iquitos — cel mai mare centru urban al Amazoniei peruane — am avut surpriza plăcută de a citi în paginile unei reviste editate aici poezii românești tălmăcite în limba spaniolă. Era încă o expresie a interesului — pe care l-am constatat atît la Lima, cît și în diferite colțuri ale pămîntului peruan — pentru cunoașterea realităților economico-sociale și culturale din țara noastră, a hărniciei poporului român care — nota un ziar peruan — își făurește cu energie și dăruire marile valori ale civilizației sale materiale și spirituale.

Există în Peru multă simpatie față de România și este știut că, în țara noastră, deopotrivă sînt urmărite cu sentimente de prietenie eforturile depuse de poporul peruan pentru accelerarea dezvoltării naționale, o mărturie elocventă a acestora fiind și construcțiile din Amazonia pe care le prezentăm în reportajul de față.

Punțile cunoașterii reciproce au ca piloni bunele relații de colaborare și cooperare care s-au stabilit între România și Peru, dovedind că marile distanțe geografice pot fi considerabil scurtate de legături fructuoase și de preocupări comune în statornicirea unui asemenea climat al vieții internaționale care să asigure condiții de pace și de progres pentru toate popoarele lumii. Numeroase personalități ale vieții publice peruane au apreciat ca un eveniment de cea mai mare importanță în istoria relațiilor dintre cele două țări vizita oficială efectuată în Peru de tovarășul Nicolae Ceaușescu, puternic impuls pentru lărgirea și diversificarea legăturilor de colaborare și cooperare româno-peruane în numeroase domenii. În cadrul acestora, produsele industriei românești și experiența socialiștilor noștri s-au afirmat cu un binemeritat prestigiu, relevat cu deosebită considerație de partenerii peruani.

Fără a enumera toate acțiunile în care se materializează conlucrarea dintre cele două țări consemnăm — ca o mărturie semnificativă a acestui prestigiu — faptul că vagoanele celebrului tren care zilnic face cîteva drumuri cu turiști între Cuzco și faimoasa citadelă Macchu-Picchu poartă emblema unei întreprinderi din Arad.

În limbaje specifice, diferite, tehnica românească la Macchu-Picchu și fila de poezie românească la Iquitos au adus în Peru același mesaj : al prieteniei care scurtează distanțele geografice.

Pe Amazon în sus, spre izvorul de țiței, am pornit de cîteva ore din Iquitos, cel mai important port peruan de pe Amazon ; am lăsat de mult în urmă ciudatul satelit al lui Iquitos, Belen, așezare semilacustră a unor metiși și indieni de la marginea selvei, atrași de port. Casele și colibele sînt pe apă. Unele din ele „stau locului" – cum ne spune călăuza noastră, don Francisco Reategui. Casele acestea – vedeți ! – au și etaje, mai bine zis niște poduri spațioase. Acolo se mută oamenii cînd se umflă apele fluviului. Celelalte sînt case plutitoare, care urcă și coboară odată cu nivelul apei.

Pe una din casele pe piloni am zărit o antenă de televiziune. „E primăria – ne spune don Francisco. Primarul e indian..."

Pe aceste meleaguri, Amazonul e liniștit și seren, și nu opune aproape nici o rezistență înaintării în contrasensul cursului său, spre locu-i de baștină, acolo unde Ucayali și Marañon („mama" și „tatăl" lui **Apu Paro** – așa îi spun indienii Amazonului) – se împreunează pentru a da viață veșnică fluviului. Cîte milioane de ani vor fi trecut de cînd Amazonul și-a croit drum prin pădurea virgină ? În tăcerea adîncă a acestor ținuturi, pe care zgomotul motorului parcă o face, prin contrast, și mai profundă, ești tentat, pentru o clipă, să uiți de reperele relative ale scurgerii timpului. Și dacă-ți înfunzi ochii în verdele violent, atotstăpînitor al junglei pe care l-a absorbit și fluviul, și dacă-ți apleci urechea la murmurul apei în care deslușești parcă satisfacția răzbirii unor forțe ancestrale tumultuoase, ai putea avea impresia că participi la un moment de împlinire a firii în procesul zbuciumat al genezei pămîntului. Încerc senzația ciudată a intuirii timpurilor imemoriale, cînd va fi avut loc și dospirea materiei organice din care se va fi format petrolul din Amazonia. Îmi vin în minte cuvinte și frînturi de fraze din explicațiile pe care mi le-a dat un geolog din Iquitos în legătură cu nașterea petrolului din Amazonia, dar – vrăjite de murmurul fluviului – aceste explicații dobîndesc acum ton de basm : de mult, de mult, într-o eră asupra denumirii căreia savanții mai poartă încă dispute, pe o parte a continentului care azi se cheamă America Latină era o mare. O mare care ocupa fișia zonei subandine de azi, închisă fiind între două continente – „Scutul Guyanez" și „Scutul Brazilian" – și un cordon de uscat, acolo unde mai tîrziu s-au ridicat Anzii. Fluviile de pe aceste continente, care se vărsau în mare, împinseseră uriașe cantități de sedimente pe cordonul de uscat, tot îngroșîndu-l. Mai tîrziu, să fi fost cu 70 de milioane de ani în urmă (în era botezată cu numele de terțiar), din convulsia acestor sedimente s-au născut Anzii. Tot pe atunci a început să scadă marea, iar după fantastice mișcări tectonice – pe care nici omul de știință cu fantezie poetică nu le-ar putea imagina – materia organică din marea care a dispărut s-a metamorfozat în petrol. Dovadă (căci miturile științifice au nevoie de dovezi) – zăcămintele petroliere descoperite în toată regiunea subandină, din Venezuela pînă în Argentina. Dovadă – izvorul de petrol care a țîșnit în Amazonia peruană. Fluviul i-o fi bănuit de mult existența, căci pe Ucayali și Maranon indienii au dat, se zice, de bălți care luau foc. Poate, însă, că asta e, în-

Pădurea virgină — petroliștii în acțiune

tr-adevăr, o poveste. Pe care fluviul ne-o şopteşte, totuşi.

Un răpăit de motor ne smulge din era anilor fără socoteală. Nu e motorul bărcii, ci al unui elicopter. „E al întreprinderii «Petroperu», ne spune don Francisco. Se duce la campamente. Probabil cu alimente. Sau transportă utilaj pentru conductă. Cu un asemenea elicopter a fost adusă la Iquitos şi butelia care conţinea prima mostră a ţiţeiului descoperit în junglă. Mi-aduc bine aminte de ziua aceea. Era la 16 noiembrie 1971..."

„Pe urmele tristei perioade a cauciucului ?". „Nu, categoric nu !". În seara acelei zile de 16 noiembrie, pe străzile din Iquitos a avut loc o spontană şi nemaipomenit de entuziastă manifestaţie. La Trompeteros – un punct minuscul dintr-o zonă de pe malul riului Corrientes, explorată de specialiştii întreprinderii de stat „Petroperu" – a izbucnit prima trombă de ţiţei din subsolul junglei. Iar imaginea sticlei de apă în care a fost adus primul litru de ţiţei din selva peruană a făcut ocolul lumii.

Petrolul din această sticlă a fost cerneala cu care s-au aşternut pe hîrtie planurile pentru continuarea explorărilor. Se profila şi proiectul construirii oleoductului. În mijlocul unei emulaţii lucide, convertite în cifre, date, hărţi geologice, studii ştiinţifico-tehnice şi financiare, s-a ridicat, totuşi, şi o întrebare. Formulată cam în felul următor : bun ! S-a găsit petrol în junglă. O mare avuţie. Poate încă nici nu ne dăm seama de dimensiunile ei. Dar nu se va repeta, oare, trista, tragica, perioadă a cauciucului ? Cînd, timp de trei decenii, cît a durat **boom**-ul cauciucului natural, selva a fost exploatată prădalnic, iar indigenii – decimaţi. Reputatul istoric peruan Basadre scrie că cele patru mii de tone de cauciuc cît au comercializat – între anii 1900–1911 – proprietarii unei singure plantaţii, cea din Putumayo, au costat 30 000 vieţi. Sensul poetic al numelui dat de indieni arborelui de gumă **(causho** înseamnă, în graiul lor, „arborele care plînge", s-a transformat în simbolul unei tragedii în masă. Exterminarea indienilor a îndoliat selva.

Iquitos, un sătuc de indieni, asemuit de un călător cu o ambarcaţiune primitivă, naufragiată pe malul Amazonului, s-a transformat într-o navă de lux. Baronii cauciucului, s-au ales cu averi fabuloase ; dar, în afară de Iquitos, nimic n-a rămas pentru Peru din perioada cauciucului. Nu s-a înfiinţat nici o aşezare nouă în selvă. Nu s-a stimulat modernizarea agriculturii. Nu s-a ridicat, în epoca aceea, nici o întreprindere industrială în Amazonia. Tocmai acest bilanţ negativ al epocii cauciucului a născut întrebarea : nu se va repeta şi cu petrolul tragica experienţă din acea epocă ?

Autorităţile au răspuns pe înţeles şi convingător ; „Nu sînt raţiuni pentru o asemenea paralelă. Categoric, nu !" Termenii explicativi ai acestui răspuns – pe care i-am notat în cursul unor convorbiri avute în 1971 cu personalităţi ale vieţii publice din Peru, la conferinţele de presă ale reprezentanţilor guvernamentali, la întrevederi cu conducătorii tinerei întreprinderi de stat „Petroperu" – sînt în esenţă aceştia : „adevărurile triste din perioada cauciucului sînt cunoscute. Şi nu pot fi uitate. Dar istoria cauciucului a avut un cu totul alt context – politic în primul rînd – decît cel în care începe istoria petrolului peruan. Exploatarea şi folosirea unor mari bogăţii naturale trebuie apreciate în funcţie de rolul care li se hărăzeşte – sau nu – în promovarea progresului naţional. Exploatarea petrolului din selvă şi conducta proiectată vor servi interesele naţionale. Programul nostru petrolier trebuie privit în acest context al transformărilor politice, economice şi sociale care au fost iniţiate. S-a pornit cu recuperarea suveranităţii asupra petrolului, la Talara, iar reforma agrară – expresie a unei politici ferme de justiţie – înseamnă eliberare economică şi socială pentru milioane de ţărani. Inclusiv pentru cei din selvă. De altfel, printre primele moşii expropriate a fost şi latifundia din Putumayo. Realizarea proiectelor noastre în legătură cu petrolul trebuie să asigure necesarul consumului intern de ţiţei – care va fi în continuă creştere pe măsura concretizării planurior noastre de industrializare, de modernizare a producţiei naţionale".

În zonele cu mlaştini, uneori şi cu barca se ajunge greu

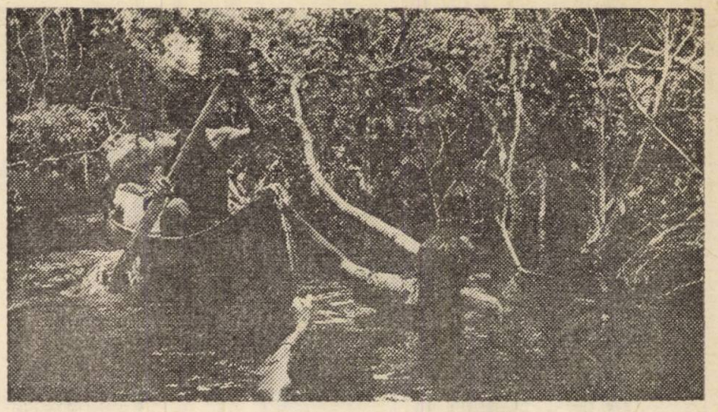

În vara anului 1976, – cînd am fost la Iquitos, – centrul „operaţiunii selva" – executată de „Petroperu" în zona unde, cu cinci ani în urmă, s-a descoperit izvorul de ţiţei – multe din aceste proiecte deveneau realitate palpabilă.

„Los Trocheros". De dimineaţă înaintăm, mai bine zis încercăm să avansăm pe potecile unei zone din junglă, dar s-a făcut de amiază şi abia am parcurs vreo trei kilometri. Căci potecile din junglă sînt efemere. Drumul tăiat ieri cu **machete** e năpădit azi de liane luxuriante plesnind de vitalitatea mişcării neîngrădite. În anumite zone parcurgem doar 200–300 metri într-o oră. Şi cînd se termină poteca – pe care, la întoarcere, o vom găsi din nou asaltată de liane, – urmează o mlaştină, cu un pod din liane, pe care treci îngrijorat ; nu cu frică, dar oarecum cu preocupare, căci puntea e îngustă, iar în dreapta şi în stînga mişună în ape nişte peşti ciudaţi, care, – ni se spune – la orice atingere, descarcă peste 200 de volţi. Şi mai trebuie să te şi opreşti ; nu atît din cauza oboselii, dar ca să nu treci prin junglă şi din cauza pădurii să nu vezi copacii. Căci, recunosc, nu mi-am putut închipui vreodată că pe o suprafaţă mică, cît cuprinzi cu privirea în junglă, pot să existe atît de multe combinaţii de culori topite în flori şi fructe. Am trăit momente de emoţie şi de încîntare ascultînd foşnetul copacilor din junglă, al copacilor uriaşi, cu coroane atingînd parcă cerul şi fără nici o noimă îndesate unele într-altele, încît din boltă îţi apar doar nişte insulite albastre, stropite cu lumini. Dar fiecare clipă de desfătare, într-un fel se plăteşte. Dintr-o dată, ca din senin, se porneşte o ploaie torenţială ; o ploaie caldă, la început mîngîietoare, dar apoi vijelioasă, istovitoare. Darabana ei turbată, răpăitul sălbatic pe frunzele de palmier ţepene, cu luciu uleios pot oferi un tablou exotic, care, dintr-un fotoliu de cinema, ar fi o adevărată desfătare pentru ochi. Dar aici e urgie. Şi, totuşi, – făcînd abstracţie de faptul că sîntem pleoştiţi şi uzi mi se pare pînă sub piele, în această dezlănţuire a stihiilor întrevezi, pe undeva, forţa de continuă autocreere a naturii. Şi basmul ştiinţific despre geneza petrolului îmi vine din nou în minte, căci pe un petic de cer se zbate un elicopter, iar de undeva, de aproape, filtrat de desişul pădurii, ajung pînă la noi zgomote metalice.

Sînt, desigur, **los trocheros,** „tăietorii de drum" din selva...

„Stăteam descoperit, cu casca scoasă, sub ploaia de petrol" „Fără trocheros e de neconceput să ajungi undeva în junglă, ne spune inginerul Luis Medina, şeful departamentului de exploatare din această zonă al întreprinderii «Petroperu». Brigăzile de trocheros au tăiat milioane de încrîngături de copaci şi de liane, uneori de o rezistenţă de neînchipuit, pentru a deschide drum spre bazele de explorare şi de exploatare ; şi tot ei despică zidurile de verdeaţă ale junglei pentru conductă".

Om trecut de cincizeci de ani, bondocel, cu mişcări aparent greoaie, inginerul Medina nu pare făcut pentru a munci şi trăi în selva ; dar, oamenii cu care lucrează spun că pare înţeles cu duhurile din pădurea virgină, căci apare cînd într-un loc, cînd într-altul, fără să-l simţi (merge în junglă ca indienii cărora nu li se aud paşii nici cînd calcă pe frunze sau crengi uscate), iar ordinele pe care le dă ţin cont totdeauna de limitele posibile ale executării lor, în raport cu caracteristicile naturale ale terenului unde se lucrează, şi pe care Medina parcă le-a învăţat de acasă.

– Cu munca în junglă trebuie să te obişnuieşti, asta-i tot, ne spune Medina. Şi cei mai obişnuiţi cu ea sînt los trocheros. De fapt, ei au făcut primii paşi spre petrolul din junglă.

– Ce simţăminte v-au încercat în ziua cînd a avut loc prima erupţie a petrolului, la Trompeteros ?

– Stăteam descoperit, cu casca scoasă, sub ploaia de petrol. Şi, după un moment de tăcere, parcă de retrăire a acelor clipe : asta a fost, după cum ştiţi, la 16 noiembrie 1971. La 2 februarie 1972, am găsit petrol la Capirona. Apoi la Pavayacu...

– Ştim că dv. aţi condus toate lucrările de perforare şi de exploatare din această zonă. Ce a fost cel mai greu în primii ani, cînd a început producţia experimentală ?

– Ştiu şi eu ce să vă spun ? În condiţiile muncii din junglă, cel mai greu e să îndeplineşti **la timp** programele de lucru. Vedeţi, unii dintre dv. sînt zăpăciţi după un drum de cîţiva kilometri în ploaie. În fond, a fost o ploicică. („Am glumit", adăugă imediat într-o paranteză făcută cu schimbare de ton). Cînd vin ploile, ploile mari, parcă e sfîrşitul lumii. Dar utilajele trebuiau transportate şi pe ploaie. Mă rog, cînd vezi măcar la doi metri înaintea ta. De fapt, transportul utilajului ne-a dat cea mai mare bătaie de cap. Ştiţi, utilajele grele se aduc cu vapoare, pe rîuri. Pînă la punctul cel mai apropiat de şantier. De acolo trebuie transportate cu elicopterul. Dar cum ? Hai să zicem că este vorba de o maşină care cîntăreşte 7–8 tone. Dar elicopterele noastre nu pot transporta decît greutăţi pînă la două tone. Şi atunci trebuie să demontezi utilajul, să-l transporţi în bucăţi şi să-l refaci, apoi, la locul destinaţiei.

– Ce dă, aici, unui inginer satisfacţia cea mai mare ?

– Ştiu eu ce să vă spun... Totul mi-a dat satisfacţie. Dar mulţumirea cea mai mare mi-a prilejuit-o modesta noastră contribuţie la aplicarea, în condiţiile specifice din junglă, a unei tehnologii proprii, de mare eficacitate, pentru amplasarea platformelor. Era nevoie de o tehnologie care să asigure securitatea deplină a sondelor şi a echipelor inclusiv în condiţii de flotare. Trebuia să răzbim, să izbutim. Şi am izbutit.

Zîmbeşte inginerul Medina. E un zîmbet care-l întinereşte cu cinci ani.

Aşa-i va fi fost zîmbetul şi în după-amiaza acelei zile din 16 noiembrie 1971, cînd sta descoperit, cu casca scoasă, în ploaia de petrol.

R. P. CHINEZĂ

Acolo unde rîul a urcat muntele...

Din Changsha, capitala privinciei Hunan, trenul a plecat în zorii zilei și după ce a străbătut și provinciile Hupei și Honan, cu ținuturi muntoase și regiuni agricole, am ajuns la miezul nopții la Anian, veche așezare, capitală în timpul dinastiei In, în urmă cu 3000 ani. Ne continuăm călătoria pe un drum de țară : bolta cerului spuzită de stele era completată la orizont de luminile unui combinat din suburbiile Anianului și după două ore ajungem la Linsien, înconjurat de munții Taihan, unde oamenii au tăiat drum apei în roca dură.

În urmă cu aproape două decenii, aceste locuri ofereau doar priveliștea dezolantă a crestelor sure, tocite de intemperii, a unei vegetații sărace, a unui pămînt secătuit de razele fierbinți ale soarelui, brăzdat de crăpături adînci, ostil omului, vieții. Regiune accidentată, presărată cu stînci și prăpăstii, Linsien-ul, lovit 9 ani din 10 de secetă îndelungată, era cunoscut ca zonă aridă și extrem de săracă. Din cele 500 de sate răspîndite în văile munților sau pe versanții dealurilor, peste 300 din ele erau lipsite complet de apă. Iar acolo unde exista, izvorul se ascundea la mari adîncimi și numai cu eforturi îndelungate putea fi scos la suprafață. Această apă, atît de necesară și atît de puțină, era apoi cărată pe mari distanțe.

Pentru a schimba situația, au fost construite la început cîteva rezervoare, din care unul avea o capacitate de 69 milioane metri cubi. Condițiile meteorologice le-au fost însă potrivnice. O secetă serioasă a lovit regiunea. N-a căzut nici un strop de ploaie. Rîurile și rezervoarele au secat. Oamenii au ajuns la concluzia că trebuie făcut altceva, întrucît numai rezervoarele nu sînt suficiente.

Comitetul de partid județean a organizat adunări pentru a consulta pe oameni. S-a emis o idee îndrăzneață. „În apropiere de județul Linsien, în provincia vecină Sansi, curge rîul Cian. Să-l facem să curgă aici. Aici la Linsien". Comitetul de partid județean a hotărît „spintecarea" muntelui Taihan pentru a schimba cursul rîului Cian spre Linsien.

Realizarea proiectului canalului „Steagul Roșu" a început la 10 februarie 1960. Planul prevedea un baraj pe rîul Cian. De la lacul care se forma, trebuia construit un canal de 70 km. Apoi, acest canal principal se ramifica în trei părți, pentru ca apa să ajungă în toate colțurile județului. Cea mai dificilă a fost construirea canalului principal. El trebuia să se „agațe" de 51 de stînci verticale.

În octombrie 1960, după 8 luni de muncă intensă, s-a terminat barajul pe rîul Cian și 20 de km din canalul principal, care pornea de la baraj spre granița județului. Mai rămîneau 50 de km de la graniță pînă la punctul de ramificație a canalului. Ritmul nu a slăbit. Ca un dragon uriaș, canalul îmbrățișa munții și își continua drumul. La un moment dat, înaintarea a fost blocată de un pisc uriaș. Ocolirea lui era exclusă. Sarcina străpungerii lui și-au asumat-o 300 de tineri. La 5 aprilie 1965, după cinci ani de eforturi, a fost terminat canalul principal de 70 km. Chiar de a doua zi a început munca la alte trei canale.

Ziua de 20 aprilie 1966 va rămîne întipărită pentru totdeauna în memoria locuitorilor din județul Linsien. A avut loc ceremonia inaugurării canalelor principale.

După un deceniu, proiectul canalului „Steagul Roșu" a fost realizat pînă în cele mai mici detalii, iar cifrele privind dimensiunile lui vorbesc de la sine : canalele mari și mici totalizează 1 500 km ; 134 tunele cu o lungime de 24 km, 150 apeducte cu o lungime de 6,5 km. S-au efectuat 39 milioane zile muncă ; din cei 47 milioane iuani cheltuiți la canalul principal, 78,4 la sută au provenit din resurse locale și numai 21,6 la sută din partea statului, iar din alte 20 milioane iuani investiți în alte perioade, 98,5 la sută au fost din județ, iar 1,5 la sută, de la stat.

De-a lungul canalelor s-au construit numeroase rezervoare și lacuri de acumulare de capacitate mare și mică. Terminarea amplului sistem de irigații „Steagul Roșu" a transformat fundamental fizionomia județului Linsien. Dacă înainte erau irigate doar 670 hectare, în prezent suprafața irigată se ridică la peste 40 000 hectare.

De la Changsha, capitala provinciei Hunan, și pînă la Shaoshan, satul în care s-a născut președintele Mao Tzedun, sînt peste 100 km. Distanța poate fi parcursă cu trenul sau cu mașina. O arteră asfaltată se strecoară printre dealuri, traversează poduri, trece pe sub apeducte construite de oamenii din provincie în ultimul deceniu.

Pe toată întinderea, călătorul nu vede, în cazul că se află în lunile de primăvară, decît loturi cu apa din care abia se văd vîrfurile firelor de orez, abia transplantate, sau pe dealuri, livezi de pomi fructiferi. Aproape de Shaoshan am făcut un popas. Clădirea spre care ne îndreptăm pare agățată de un deal. Aici se află unul din dispeceratele sistemului de irigații, cel mai mare din provincie și unul din cele mai importante din țară. În fața unei machete am văzut păienjenișul de canale care iriga 66 600 ha, de unde pornește canalul principal. Un baraj de proporții pe rîul Lien ridica nivelul apei la 14,1 m, care este apoi dirijată spre canalul construit de-a lungul dealului. Canalul își desface apoi tentaculele spre sistemul de irigații Shaoshan și se ramifică și spre alte cinci județe vecine și irigă și o zonă urbană din provincia Hunan.

În prezent, visul țăranilor de a construi un rîu care să străbată dealurile a devenit realitate. Pe cursul inferior se află un mare apeduct cu o lungime de peste 500 m. Pe o porțiune destul de mare pot naviga bărci de 20 tone. Acesta este apeductul Ciutsin, iar această construcție impunătoare aduce apa spre cele 40 000 ha din Shaoshan și spre terenurile în pantă din împrejurimi.

În prezent, rețeaua de irigații este compusă din 240 km de canale principale, 2 500 km secundare, peste 100 de rezervoare mici sînt legate de acest curs de apă creat de om, există peste 50 000 de bazine de acumulare și peste 400 de stații de pompare.

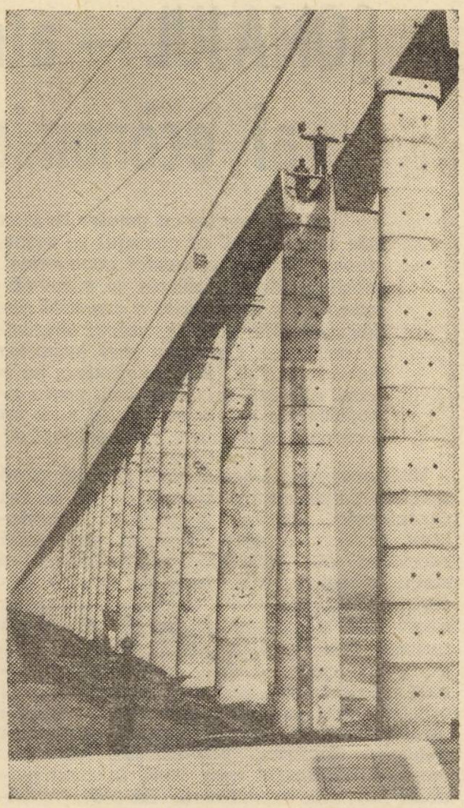

Prin intermediul apeductului din imagine (5 km lungime), aflat în construcție în ținutul Chiaonan, din provincia Shantung, vor putea fi irigate peste o mie de hectare de terenuri agricole

Președintele Hua Kuo-fen, pe atunci secretar al Comitetului provincial de partid, a fost director și comisar politic în realizarea proiectului de irigații Shaoshan.

El a parcurs împreună cu tehnicienii toată zona care urma să fie cuprinsă în proiect și a discutat cu oamenii acestor locuri. A avut peste 150 de întîlniri și a strîns date importante privind topografia, geologia, rețeaua hidrologică etc., mai mult, el a participat la munca de pe șantierul de construcții.

Munca de realizare a acestui sistem a început în luna iulie din 1965. Experiența obținută pe primul segment, realizat în trei luni și la care au participat 30 000 de țărani, constructori și tehnicieni, a fost sintetizată și s-a trecut la realizarea pe scară largă a proiectului, cu participarea a 100 000 de țărani. Partea principală a proiectului, care includea un dig, un canal principal și altele secundare cu o lungime totală de 174 km, 7 tunele și 1700 lucrări mai mici a fost efectuată în 10 luni.

În zonele irigate, producția medie de cereale s-a dublat. Producția de cereale a crescut de la 190 000 tone, în 1965, la 475 000 tone, în 1976. În decurs de 11 ani, în regiunea irigată Shaoshan, de-a lungul canalului, au fost construite mici hidrocentrale, a căror energie este folosită de cele peste 200 de mici fabrici de prelucrat produse agricole.

Chemarea „irigațiile reprezintă sîngele pentru agricultură", lansată în urmă cu ani, a fost tradusă în viață de locuitorii din această zonă, transformînd radical înfățișarea locurilor și viața țăranilor din regiunea Shaoshan.

Ion Gălățeanu

ȘOMAJUL — atribut inseparabil al economiei occidentale

Date recente cu privire la situația ocupării forței de muncă în țările occidentale evidențiază că șomajul se menține în continuare la cote deosebit de înalte, *în ciuda relativei relansări economice din ultimii doi ani. Pe ansamblul țărilor capitaliste industrializate se observă că, dacă procentual (față de totalul forței de muncă) s-a înregistrat o anumită diminuare în raport cu perioada „de vîrf" a crizei din anii 1974—1975, numărul absolut al șomerilor a sporit însă, ajungînd la aproape 17 milioane. Oarecum mai importantă este reducerea cotei procentuale a șomajului în S.U.A., deși ea rămîne, pe mai departe, ridicată (6 la sută), în timp ce, la nivel absolut, scăderea este puțin semnificativă. În schimb, pe ansamblul Europei occidentale cotele șomajului s-au menținut, în vreme ce numărul celor fără slujbe a crescut cu aproape 1 milion față de acum doi ani.*

Unii economiști occidentali tind să pună actuala persistență a șomajului pe seama caracterului „ezitant" și „fragil" al înviorării economice care a urmat puternicei recesiuni din 1974—75, argumentînd că slaba relansare nu a fost și nu este în măsură să introducă în circuitul economic decît echivalentul noilor veniți pe piața muncii, fără, însă, a putea „absorbi" și o parte din șomerii deja existenți din perioada crizei. Fără îndoială, ritmul redus al creșterii economice a însemnat crearea unui număr de locuri de muncă insuficient pentru a diminua, într-adevăr, șomajul. Această explicație este, însă, în mod evident, parțială, superficială. Ea plătește tribut acelei concepții, prevalente în rîndul economiștilor burghezi, de a situa determinările șomajului în oscilațiile conjuncturii, în ciclul economic capitalist — și nu în sistemul capitalist însuși.

Șomajul este un *atribut inseparabil al capitalismului.* Produs necesar al acumulării capitaliste, șomajul, cum spunea Marx, constituie „chiar o condiție esențială a modului de producție capitalist". Faptele — pe care statisticile burgheze nu le pot eluda — nu fac decît să confirme, cu prisosință, acest lucru.

Ce poate dovedi mai elocvent acest lucru decît faptul că, în unele țări capitaliste, existența șomajului este inclusă, în mod deliberat, în calcule : „deplina utilizare a forței de muncă" este considerată înfăptuită atunci cînd șomajul a atins un nivel de „numai" 2—4 la sută din totalul populației apte de muncă ! În ultimul timp, cînd șomajul s-a agravat, această cotă a fost, în unele țări, ridicată chiar la 5 la sută ! I s-a dat chiar și o denumire — rata „naturală" a șomajului —, formulă prin care se încearcă a i se atribui un caracter „obiectiv" ; se pretinde că ea ar reprezenta acea parte a forței de muncă ce este, în fiecare moment, în căutare de lucru nu datorită lipsei, în sine, a slujbelor, ci schimbării profesiunilor (existînd „timpi morți" în cazul trecerii de la o profesiune la alta). Caracterul „natural" al cotei respective de șomaj nu decurge, însă, din aspectele menționate. Ea este *naturală pentru sistemul capitalist,* derivînd nemijlocit din esența acestuia. Dintr-un unghi de vedere, ea nu înseamnă altceva decît o recunoaștere oficială a neputinței capitalismului de a soluționa o problemă majoră a economiei : aceea de a pune de acord resursele și utilizarea forței de muncă. Dintr-un alt unghi de vedere, aceasta reprezintă recunoașterea, de asemenea oficială, a condiției sale de clasă, capitalul căutînd, în mod deliberat, să păstreze o masă de șomeri pe care s-o folosească drept pîrghie de presiuni asupra luptei revendicative a clasei muncitoare.

Caracter structural și nu ciclic

Realitățile însele atestă că șomajul constituie o permanență a orînduirii capitaliste. Desigur, nivelul acestuia poate varia — și variază într-o anumită măsură — în funcție de conjunctură, dar el se dovedește a însoți, în mod constant și pretutindeni, mersul economiei pe baze capitaliste. Profund semnificativ este, în acest sens, faptul că șomajul atinge cote ridicate în chiar țările capitaliste cele mai dezvoltate, în ciuda nivelului lor economic avansat, a gradului lor înalt de industrializare și în ciuda proporțiilor relativ reduse ale contingentului net de mînă de lucru ce vine să se adauge, anual, pe piața forței de muncă din aceste țări, datorită sporului natural scăzut al populației din țările respective.

Tendințele manifestate, în ultimii ani, în cadrul economiei occidentale au confirmat, cu pregnanță, că șomajul are un caracter *structural și nu ciclic ;* el nu numai s-a accentuat puternic în fazele descendente, dar s-a menținut — și chiar a sporit într-o anumită măsură — în fazele ascendente ale ciclului economic capitalist. Au fost infirmate, astfel, teoriile acelor foarte numeroși economiști burghezi care au încercat să prezinte șomajul ca un însoțitor al fazei descendente (recensiunii) și ca un „rău temporar" dar „necesar" pentru recîștigarea și asigurarea stabilității prețurilor și echilibrului economic ; în timp ce, în faza ascendentă (relansare), el ar urma să fie resorbit sub efectele creșterii economice, promovată tocmai de o politică „expansivă" în domeniul monetar și al prețurilor (inflația fiind considerată un stimulent al creșterii economice și, deci, un antidot al șomajului). S-au formulat, în acest sens, chiar anumite „legi" care, în esență, puneau problema în termenii „ori inflație, ori șomaj", cu alte cuvinte sau inflație și, deci, creștere economică (prin urmare șomaj redus, „tolerabil") sau stabilitate, cu orice chip, a prețurilor și, deci, încetinirea creșterii economice (prin urmare, șomaj ridicat).

Pe baza acestei concepții — în încercarea de a combate crizele economice, efectele lor de reducere a producției și de creștere a șomajului —, strategia monopolist-statală din țările occidentale a vizat, de-a lungul perioadei postbelice, menținerea deliberată a unei stări inflaționiste „moderate" și „controlate", considerată drept instrumentul capabil să contribuie la înfăptuirea obiectivelor menționate. Trecîndu-se la acțiune, au fost folosite, în acest sens, multiple și diverse mijloace : politica expansionistă în domeniul monetar și al creditului, efectuarea de către autoritatea guvernamentală a unor cheltuieli peste veniturile bugetare pe calea îndatorării publice, cursa înarmărilor, stimularea risipei de resurse și a consumului nerațional de bunuri inutile etc. Rezultatul, după o perioadă mai îndelungată, a fost că fenomenul inflaționist, acumulîndu-se, a scăpat de sub control, depășind limitele inflației „moderate", considerată „creatoare", intrînd într-o fază de inflație excesivă, „galopantă", rezistentă la un întreg arsenal de terapeutici antiinflaționiste și avînd, dimpotrivă, efecte de dezechilibrare a structurilor economice și monetare. Mijloacele de combatere a infla-

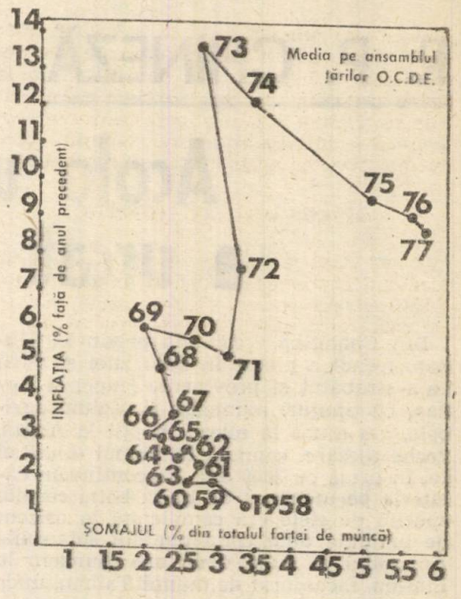

Diagrama exprimă cursul economiei occidentale către „stagflație" — încetinirea creșterii economice (deci și sporirea șomajului) și inflație. Punctul corespunzător fiecărui an reprezintă, în același timp, rata procentuală a inflației (pe verticală) și cota procentuală a șomajului (pe orizontală). În vreme ce, în anii '60, punctele respective se concentrau în jurul unor valori scăzute (constatîndu-se o anumită creștere a inflației dar și o diminuare relativă a șomajului), după 1970 poziția acestor puncte s-a deplasat spre valorile ridicate, indicînd intrarea economiei occidentale în perioada „și inflație și șomaj"

COTA ȘOMAJULUI ÎN TOTALUL FORȚEI DE MUNCĂ

	Media anuală 1962—1972	1973	1974	1975	1976	1977
Marea Britanie	3,1	2,8	2,9	4,4	7,0	7,5
Canada	4,8	5,6	5,4	6,9	7,2	8,1
Franța	3,5	2,6	2,7	4,1	4,6	5,2
R.F.G.	1,8	0,9	1,5	3,6	3,6	3,5
Italia	5,9	3,7	3,1	3,6	6,4	7,2
Japonia	1,3	1,9	2,0	2,1	n.d.	
S.U.A.	5,1	4,9	5,6	8,5	7,7	7,0

Sursa : O.C.D.E., O.I.M.

ției au fost puse în mișcare în cadrul unor repetate campanii antiinflaționiste, dar fenomenul inflaționist s-a dovedit imun la orice presupus antidot, în timp ce măsurile restrictive luate au lovit creșterea economică — inflația stimulînd șomajul, adică tocmai ceea ce ar fi urmat să combată.

Recesiune și inflație

Acest fapt a complicat stabilirea unei strategii economice, ridicînd, în fața autorităților occidentale, dificila problemă —, cu caracterul unui adevărat cerc vicios — care se pune nu în termenii „ori inflație, ori șomaj", ci în termenii „și inflație și șomaj". S-a vorbit, astfel, de criza însăși a politicii economice, cunoscut fiind că frînarea inflației și combaterea recesiunii și șomajului presupun, în general, măsuri de sens contrar. Într-o atare situație, autoritățile occidentale — negăsind formula de a lupta, în același timp, împotriva inflației și recesiunii — oscilează, în ultimul timp, în angajarea politicii economice, neluînd o opțiune fermă într-o anumită direcție, de teama amplificării consecințelor negative ce ar putea veni din direcția opusă. Ilustrativ, în acest sens, este faptul că și inflația și șomajul persistă, iar experții O.C.D.E. (organizație care reunește ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate) consideră că — pentru a obține, în următorii ani, un ritm cît de cît semnificativ al creșterii economice (5 la sută în medie anual) — autoritățile guvernamentale din aceste țări nu au ca spațiu de manevră în politica economică decît un „coridor strîmt" între Scylla recesiunii și Caribda reambalării inflației. Un comentator occidental de presă îi aprecia dimensiunile la cele ale unui fir de păr, remarcînd, malițios, că — chiar dacă responsabilii politicii economice ar reuși să piloteze exclusiv în cadrul acestuia, evitînd concomitent ambele pericole — la capătul „coridorului" nu s-ar găsi, însă, decît tot inflație și șomaj.

Alături de amploarea deosebită, menținerea la cote ridicate și manifestarea sa concomitentă cu puternice presiuni inflaționiste, șomajul actual din țările capitaliste dezvoltate se caracterizează printr-o serie de alte trăsături.

El se dovedește a fi „multiprofesional", afectînd, față de trecut, arii sociale și profesionale mult mai largi. El se manifestă nu numai în rîndurile clasei muncitoare și lucrătorilor agricoli, ci, deopotrivă, în rîndurile celor mai diferite categorii și pături sociale — funcționari, lucrători în domeniul serviciilor — și chiar ale intelectualității (ingineri, medici, cercetători, oameni de știință). Cu toate că, atinși de șomaj rămîn, în primul rînd, cei lipsiți de calificare, un număr important de șomeri se află printre cei cu diverse grade de pregătire, inclusiv printre cadrele de specialitate.

Șomajul se situează la nivelurile cele mai ridicate în așa-numitele „zone defavorizate" din cadrul țărilor capitaliste dezvoltate. În asemenea regiuni mult mai puțin industrializate, cum este „Mezzogiorno"-ul italian, cotele procentuale de șomaj sînt, în general, duble față de cotele medii naționale. Acest șomaj „zonal" pune pregnant în lumină consecințele negative ale dezvoltării disproporționate pe plan regional, ale absenței, în țările capitaliste, a unei autentice politici de repartizare teritorială echilibrată și armonioasă a forțelor de producție.

Forța de muncă între resurse și necesități

O trăsătură caracteristică a șomajului actual este aceea că el se manifestă deosebit de puternic în rîndul tineretului. Iar cauzele nu sînt legate nicidecum numai de faptul că tinerii sînt printre primii afectați de restrîngerile de personal, de concedieri, că ei sînt mai puțin avuți în vedere la angajări. Cauzele sînt mult mai profunde. Ele se află în deficiențele sistemului de instruire, în barierele sociale și financiare existente încă în ce privește accesul la instruire, în lipsa de corelare a programelor de învățămînt cu cerințele producției, în absența unei reale planificări a pregătirii și formării profesionale, astfel încît acestea să răspundă nevoilor economiei naționale, atît pe plan global, cît și din punctul de vedere al structurii, în funcție de schimbările tehnologice și economice intervenite de la o etapă la alta.

În prezent, pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate există aproape 7 milioane șomeri din rîndul tineretului. Rate de peste 10 la sută ale șomajului tinerilor, care, înainte, nu se semnalau decît în S.U.A., se înregistrează astăzi și în Italia, Marea Britanie, Finlanda, Australia și alte țări. În multe state occidentale, rata șomajului în cazul tinerilor este de trei ori mai ridicată decît cea în cazul adulților. Unii sociologi occidentali au ajuns să vorbească despre apariția unei noi categorii socio-profesionale — „tinerii sub 25 de ani" —, tocmai datorită șomajului deosebit de ridicat în rîndul acestora. Din motivele anterior menționate, o bună parte a tinerilor respectivi ajung pe piața muncii fără o calificare sau cu o pregătire care nu corespunde nevoilor existente, fie datorită faptului că o pregătire „generală" se dovedește insuficientă pentru a răspunde unei cerințe specifice, care presupune o anumită specializare, fie datorită faptului că numărul de absolvenți, cu pregătire într-unul sau altul dintre domeniile de activitate, nu întîlnește solicitările reale din domeniile respective. În bună măsură, prin cele arătate se explică importantul șomaj ce există printre absolvenții învățămîntului mediu, pe de o parte, precum și printre absolvenții unor institute de învățămînt superior, pe de altă parte.

De altfel, pe un plan mai general, lipsa unei corelații adecvate între programele de instruire la toate nivelurile și cerințele concrete de cadre ale economiei, în țările capitaliste, reprezintă una din principalele determinări ale caracterului „sectorial" al șomajului : în majoritatea acestor țări există, alături de „excedente" masive ale forței de muncă, unele „deficite" în anumite sectoare și în anumite perioade.

O altă caracteristică a șomajului în etapa actuală o constituie prezența masivă a acestuia în rîndul femeilor. În multe din țările capitaliste, rata șomajului „feminin" este de două ori mai mare decît cea a șomajului „masculin". În Franța, de pildă, în timp ce femeile reprezintă 8 milioane din cele 23 de milioane de persoane ale totalului forței de muncă, ele constituie peste jumătate din cei 1,2 milioane de șomeri din Franța. În Japonia, proporția absolvenților universitari din 1976, care și-au găsit post în anul respectiv, era de numai 57 la sută în cazul femeilor, dar de 74 la sută în cazul bărbaților ; iar în S.U.A., rata șomajului, în rîndul femeilor inginer sau cercetător științific, era, cu doi ani în urmă, de peste patru ori mai ridicată decît în rîndul bărbaților cu calificare similară.

„Sectorul social" cel mai afectat de șomaj îl constituie, însă, muncitorii imigranți. Ei sînt, într-adevăr, primii înscriși pe listele de concediere. Nu întîmplător, în perioada din urmă, în condițiile dificultăților economice profunde ale țărilor capitaliste dezvoltate, șomajul a lovit deosebit de puternic muncitorii imigranți. Din 1973 — an în care imigrația a atins nivelul său record în perioada postbelică — și pînă în prezent, și-au pierdut locul de muncă, numai în Europa occidentală, peste 1,3 milioane muncitori străini. În contextul agravării generale a șomajului, autoritățile dintr-o serie de țări vest-europene au început să introducă măsuri de restrîngere a afluxului de muncitori străini, mergînd pînă la interzicerea oricărei imigrări. Accentuarea deosebită a șomajului în rîndul muncitorilor imigranți a proiectat, într-o lumină reală, destinul acestor „dezrădăcinați", marcat de insecuritate economică și socială.

■

Șomajul — sau nerespectarea drepturilor la muncă, cel mai elementar dintre drepturile omului — deschide poarta sărăciei, a mizeriei materiale, dar, mai ales, umane. Este vorba, înainte de toate, de alienarea generată de absența participării sociale pe care o reprezintă angajarea în procesul muncii. Insecuritatea socială determină insecuritatea umană. Nu ar putea să nu se facă o legătură — și aceasta nu este cîtuși de puțin forțată — între valurile de violență ce au cuprins, în ultimul timp, țările occidentale și agravarea șomajului în aceste țări. Șomajul constituie una din cauzele crescîndei alienări și degradări a condiției umane în societatea capitalistă, al căror fundament îl reprezintă adîncirea continuă a separării producătorilor de proprietatea asupra mijloacelor de producție ; este o separare specifică orînduirii capitaliste, în virtutea căreia procesul de producție se desfășoară pe baza înstrăinării forței de muncă, iar procesul însușirii și repartizării bunurilor — pe baza înstrăinării rezultatelor muncii, și al cărei produs nemijlocit este șomajul. În aceste condiții, omul — în societatea care se pretinde a apăra drepturile sale — eșuează, adesea, în mizeria delincvenței, defetismului și sinuciderii, a criminalității.

Dincolo, însă, de aceste subproduse maladive, se dezvoltă un proces sănătos din punct de vedere social — amplificarea mișcării revendicative a oamenilor muncii, între ale cărei obiective de bază se înscriu „securitatea locurilor de muncă," adoptarea unor măsuri energice și efective pe linia reducerii șomajului. Capitalul găsește tot mai mult, în fața sa, un front unit al celor ce muncesc. Lupta clasei muncitoare, a celorlalte categorii de salariați devine mereu mai intensă, mai organizată, capătă un tot mai puternic caracter politic. Asigurarea dreptului la muncă — obiectiv fundamental al acestei lupte — constituie nu numai o revendicare economică, ci, deopotrivă, una politico-socială, exprimînd hotărîrea maselor populare de a determina acțiuni concrete în direcția unei reale democratizări a vieții economico-politico-sociale.

dr. Ilie Șerbănescu

RAPORTUL DINTRE RATA ȘOMAJULUI ÎN RÎNDUL TINERILOR (SUB 25 ANI) ȘI RATA ȘOMAJULUI ÎN RÎNDUL ADULȚILOR

	1970	1976
Austria	1,6	1,4
Marea Britanie	1,2	3,4
Franța	1,3	2,6
R.F.G.	0,8	1,7
Italia	6,8	9,0
Olanda	0,9	3,3
Spania	3,3	3,8
Suedia	2,2	3,0

Sursa : „The Economist"

FLASH

Credite

Cu prilejul vizitei oficiale pe care o întreprinde la Lisabona, președintele Valéry Giscard d'Estaing a propus președintelui Ramalho Eanes deschiderea de către Franța a unor credite destinate Portugaliei, în valoare totală de 100 milioane dolari. Aceste împrumuturi, care ar urma să fie acordate eșalonat, în interval de doi ani, vor fi destinate redresării economiei portugheze, a declarat un purtător oficial de cuvînt al guvernului francez.

Vizită

La Ciudad de Mexico se anunță că președintele José Lopez Portillo are intenția să viziteze R. P. Chineză și Japonia în luna octombrie. Datele călătoriei nu au fost stabilite.

Document

Într-o arhivă din Tokio a fost descoperit un document inedit – raportul amănunțit al oamenilor de știință niponi privind urmările bombardamentelor atomice (raport din 1946) de la Hiroshima și Nagasaki. Raportul reprezintă rodul activității desfășurate de peste 1 500 de cercetători de la universitățile din Tokio, Hiroshima și Nagasaki, timp de șapte luni, din însărcinarea Ministerului Învățămîntului : un vast material faptic, numeroase observații referitoare la acțiunea distrugătoare a exploziilor și a radiațiilor asupra oamenilor, animalelor și florei. Documentul va fi transmis spre păstrare muzeului de la Hiroshima.

Uraniu

Cu prilejul acordului semnat între Australia și Finlanda, săptămîna trecută, privind exporturile de uraniu ale primei țări, au fost făcute cunoscute, pentru prima oară, exigențele australiene în legătură cu garanțiile solicitate posibililor parteneri : utilizarea uraniului exclusiv în scopuri pașnice, necesitatea obținerii consimțămîntului australian pentru orice cedare către o țară terță a uraniului obținut, posibilitatea suspendării vînzărilor și a recuperării uraniului livrat în cazul utilizării sale pentru explozia unei bombe atomice.

Alternare

Timp de o săptămînă, Suedia a fost prima și singura țară europeană condusă de un prim-ministru femeie, în absența premierului Fälldin (aflat în vacanță). Potrivit regulilor suedeze, în asemenea cazuri guvernul este condus de un consiliu în fruntea căruia alternează diferiți miniștri; chiar și această alternare se face în funcție de vechimea în guvern sau, dacă toți miniștri au aceeași vechime (cazul actual), în funcție de vîrstă. Astfel, în prima săptămînă a conducerii prin consiliu, în fruntea guvernului s-a aflat Britt Mogaard (55 ani), ministru adjunct al educației.

Dovezi

Statele Unite au obținut noi dovezi ale implicării poliției secrete chiliene în asasinarea, la Washington, în septembrie 1976, a lui Orlando Letelier. (Letelier, fost ministru de externe și ambasador chilian la Washington, în timpul guvernării președintelui Allende, a fost închis în 1973, după lovitura de stat, eliberat doi ani mai tîrziu și, plecat în exil, a devenit un activ oponent al regimului). În 1976, fostul șef al poliției secrete chiliene, generalul Contreras, a cerut lui Benito Guanes, șeful spionajului militar paraguayan, eliberarea a două pașapoarte pentru agenți secreți chilieni ce urmau să călătorească în S.U.A. Deși vizele au fost refuzate la Assunción, ele au fost obținute la Sntiago de Chile. Cei doi – M. V. Townley, aflat pe listele de plăți ale poliției secrete (DINA), și col. Fernandez, din serviciul operațional al DINA. Investigațiile continuă.

CONVORBIRI LA SPLIT între președintele Iosip Broz Tito și secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, au avut loc cu prilejul vizitei acestuia din urmă în Iugoslavia

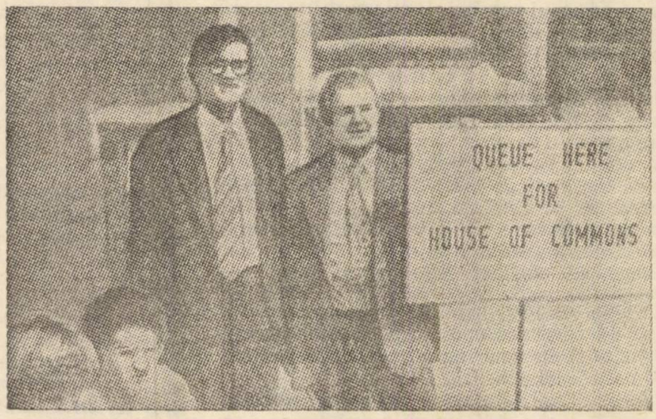

CIȘTIGĂTORII LABURIȘTI ai alegerilor parțiale de la 13 iulie, George Morton și Allan McKay, pozează la intrarea pentru public de la Camera Comunelor. Ei sînt cei mai noi deputați britanici

TRACTOARE PE STRĂZILE ROMEI. Fermierii italieni au demonstrat în capitala țării pentru ca guvernul să adopte o nouă legislație privind agricultura. Ceea ce scrie pe una din pancartele purtate — „să golim arsenalele de război, să umplem hambarele" — este un fragment dintr-o declarație a lui Sandro Pertini, noul președinte al Italiei

Precizări

Într-un interviu publicat de revista vest-germană „Stern", celebrul filozof Herbert Marcuse (80 ani) – pe care mulți l-au considerat printre „părinții morali" ai mișcărilor studențești occidentale din deceniul trecut – a precizat că n-a predicat niciodată terorismul. „Acesta este o ruptură flagrantă cu mișcarea studențească... În teroare nu văd nici o urmă de politică socialistă". Asasinatele comise de grupurile extremiste vest-germane au fost, potrivit lui Marcuse, „acte izolate pe care nimic nu le poate justifica".

Minerale

În provincia vietnameză Dong Nai, situată la nord-est de orașul Ho Și Min, s-a trecut la o exploatare mai intensă a zăcămintelor de minerale, pietre prețioase și semiprețioase, aflate în filoane bogate pe o suprafață de peste 1000 hectare – anunță agenția VNA. Se extrag de aici agate, rubine, topaze, turmaline, caolin, precum și varietăți de bazalt negru, care, prelucrate, sînt solicitate și apreciate pe piața externă. Pentru exploatarea acestor bogății minerale a fost creată o companie specială, menționează agenția.